

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 08428

MAYN DIMYEN BRIK

Chaim Maltinski

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

חַיִים מְאֻלָּתִינְסָקִי

*

מֵין דְמִיּוֹן־בָּרִיק

ח_יים מַלְטִינְסָקִי

מִין דְמִינוֹ־בָּרִיק

פָּרָלָג „נֵי־לְעֵבָן“

תל אביב, תשל"ח — 1978

CHAIM MALTINSKI

MAIN DIMION - BRIK

©

Printed in Israel

נדפס בישראל

Publishing House "Nai Leben", Tel-Aviv

דפוס „אור“ בע”מ, שדר הרצין 104, תל-אביב, טל. 822481. ישראל

חשובער לייענער !

**בימים דערשינען פון אט דעם בווע, דערלויב איד זיך צו באמערכן
פאלגנדעס :**

אין די ערשות נאך-מלחמה יארן אונ נאכדען ווי מע האט מיר,
סוח 1955 יאר, א erosgegalot פון סטאלינישן קאנצענטראציילאגער,
ביז מײַן עולה זיין קײַן ישראל אין גאוועטבער 1974 יאר, האב איך
אנגעשרבין אָסֶד לידער ; גאר איז די סָאוּוּטִישׁע באַדְיַינְגַּנְגָּען האָב
איך וויט ניט אלץ געלענט באַוַּיְזָן פֿאָר דער ליכטיקער שיין. מיר
האט זיך אַיְנְגַּעֲבָן די לידער צו ברענגן קײַן ישראל און שווין
דא א טיל פון ייִ אַיְנְצָוְשָׁלִיסָן אַין די דריי זָאַמְלָוְגָּעָן — “די ערְדָּר
פֿאָרְשְׁטִיטִיט”, “מײַן מָאַמעַס אַנְגְּבָּלִיק” אַין “מײַן דְּמִיּוֹן-בָּרִיךְ”.

בֵּין דער גַּלְעָגָנִית וּוְיל אַיך אַוְיסְדִּיקָן מײַן דָּגָנָק —
דעם קָאַמִּיטָּעַט פֿאָר יִדְיִשְׁעָר קָוְלְטוֹר אַין יִשְׂרָאֵל,

דעם קָאַמִּיטָּעַט פֿאָר יִדְיִשְׁעָר קָוְלְטוֹר אַין לִיטְעָרָאָטוֹר,
דעם אליעזר פִּינְעָס-פָּאנְד פֿאָר קָוְלְטוֹר אַין לִיטְעָרָאָטוֹר,

דעם קָרְן תָּל-אָבִיב לְסָפּוֹת וּלְאַמְנוֹת
אוֹן קָרְן נְשִׁיאָה הַמִּדְיָנָה זְלָמָן שְׂזָר זְלָ.

פֿאָר דער מָאַטְעָרִילָעָר הַילְּפָה בְּיַם אַ erosgegalot מִינְעָ דְּרִיכָּעָר.
מייט טִיפְעָר אַכְטָוָג —

חיים מאַלְטִינְסִקי

איינז יידישן ווארט ווי ס'אייז ווילד, ווי ס'אייז מלד, ווי ס'אייז טיעער,
איינז פאראן איז דורך צו באנטזונג, איינז פאראן איז העלישער פֿער.
... און אשן פֿון תקופות ניט קאנגען זיין צונטער פֿאָרגוריין,
זיין מונטערן צונטער, וואס העלט זיך אויף
שטיילקיט פֿון בלויין.

דוד האפֿשטיין

לעם בערג גלבוע'ר

אין די טראנסשיין קאלטער,
 קוואטשיך — קויטיקע,
 א פום אן פום כ'קלאָפ אַן אַ סופ...
 געדענק אוּה, מײַן וועלקיי בראָט — פערטראָוּוּ
 אַ ווינק טאָן פֿלענְג אַוִיפ אַ פרײַטְשְׁמָעְלְיעָטְן סָלְדָאָט
 אַ טוֹנְקָלְחוּיטִיקָן,
 אַוִיפ אַן אַזְבָּעָק, צֵי אַ טוֹרְקְמָנוּ
 אָוּן דּוֹרְכְזִיעָן מִיט בִּיטּוֹל: — אַ נָּצְמָעָן...
 פֿוֹנְקָט וּי אַ זִּידְלוֹאָרְט...
 עַם פֿלענְג מִיר אַיבָּעָר האָרֶצְן טאָן אַ שְׁנִית:
 דָּאָם וּלְבָעָטְרָאָכְטָעָר וּרְוּעָנְג דִּיר: — "אַ וְשִׁיד".
 אָוּן אוּךְ גַּעֲפִין מִיר נִיטְקִיּוֹן אָרְט...

לעם בערג גלבוע'ר

פֿאַרְדְּרִימְט, וּוֹאָס אַוִיפּ דָּעָר עַלְתָּעָר בְּלוּיוּ
 (גַּעֲבְּלִיבָן אַן אַקְרִיבִיטְשִׁיךְ צִיִּיט),
 זְגַעְוּאוֹרָן פּוֹן דִּי טּוֹווּמָעָן מִינְעָן אוּוּם —
 אַ מְנַחְמַ-מְעַנְדָּל, "בּוֹידָעָס",
 גַּעֲפְּלָאָצְטָעָר זְיַפְּנְבָּלָאָז — בִּירָאַכְּבוֹדְשָׂאָז...
 אַצְיָינָה, כְּבָנָן מַעַר נִיטְקִיּוֹן נָאַצְמִינְדָּעָרְהִיט —
 אַין שְׁפָאָן

צוזאמען מיט מאין פאלק אויפֿ אײַגן ערְדַּן,
פָּגָרְגָּנְצָט אָזֶן פָּלֶן, וְוי דֵי לְבָנָה אִין חַלְבָּ-חוֹדְשָׁ
אָזֶן דָּאָר אֲשָׁאָטָן מאַיִן גַּעֲמִית בָּאַשְׁוּעוּרָתָן:
מאַיִן יִדְיִישְׁ-לְשׁוֹן, וְוי אֲשָׁרְכָּעַלְעַ אֲדִינָס אָזֶן בְּלִיכָּם
פָּאָרְלוֹוִוָּן
קוּקָט פָּוּן בְּעָרָג גַּלְבּוּעָר,
פָּוּנְקָט וְוי דָעָר מָוֶלֶד, וְוָסָס אִין עַרְשָׁת גַּעֲבּוּרָן...

ג

מאַיִן לְעַבְנָס-בְּרוּיךְ,
מאַיִן דְּמוֹן-בְּרוּיךְ
אוֹיפֿ תְּהֻהָּמָעָן הַעֲרָטָן נִיטָּ אַוְיפֿ
פָּאָר בְּלִיכָּמָעָן מִינְגָּעָם זִיךְ וַיְגַגְגָן...
וְוי רִיזְוִיךְ דָוְרְכָגָעַפְּלָאָכָטָן דֵי גַעַשְׁטָעָלָן זִינְעָ
אָזֶן דָעָר שְׂתָחָה.
איַין זְנוּיל זִיךְ גַּרְוָנְטָעָוּוּעָט.
איַין בְּרוֹדְעָר-קָבָר פָּוּן דָעָר מִינְסְקָעָר גַעְטָאָ.
די בְּיִינְעָר פָּוּן מאַיִן בְּכָור — מאַיִן עַוְפָל דָאָרָטָן לִינְגָן
מִיטָּ קְדוּשִׁים פִּילֶן. איַין גָּאָט וּוֹיָם זַיְעָר צָאָל...
דָעָם זְנוּיל דָעָם קָעְנָנָאַיְבָּעָרְדִּיקָן הַאַלְטָן דָאֲזֶן יִשְׂרָאֵל,
אוֹיפֿ יְוָנְגָן אַקְמָלָ מאַיִן זָוָן — חִיל,
מאַיִן צְוֹאָנְצִיךְיָאָרְקָעָר מְוּוִינִיךְ.
אוֹזֶן אִיךְ אִין מִינְגָן טְרוּיְמָעָן — קִינְגָן!
די קְוְלִיעָס בְּרִיאָתְךָ צְעַשְׁפְּרִיאָת,
אִיךְ שְׁפָאָן אַיְבָעָר מִינְגְּרוּלְנְדִּיקָן
דְּמוֹן-בְּרוּיךְ

אַחֲרֵין אָזֶן קְרִיק,
אַחֲרֵין אָזֶן קְרִיק
אָזֶן ס'הָאָרְץ פָּאָרָהָלְשָׁט אָזֶן פָּאָרָגְיִיט...

ד

בילדער אַנדְעָרָע ...

וועז פון מײַן פָּעָנְצְּטָעָר אַין מְגַדְּיאָל
כ'בָּאָמְעָרָק ווֹי ס'וּוּמְלָט דָּוָרָךְ פָּאָרְבִּינִי
די גְּרוּיעַ סְטָאָדָע לְעַמְּעָר,
צְוָנוּיְפָגְעָדְרִיךְט, ווֹי אַין אַיְזָן קְנוּיל צְוָנוּיְפָגְעָנְמוּן,
מִיר קְלָעְמָעָן נְעַמְּט
אַ נְגַנְדִּיק גַּעֲפִיל,
אַז אָוּמְרוֹ-אוּמְעַט...
אוֹן כָּאָטְשׁ דָּעָר פָּאָסְטָעָר רְוִיק גְּיוּיט פָּאָרוּוִים,
אוֹיֶף אָקְסָל זִינְגָעָם — דָּעָר טְרָאָנוּיְסְטָאָר,
אוֹן קְיֻינְגָּר טְרִיבְּכָט די שָׁאָפָּע
איַן נָאָקָן נִיט,
נִיט בְּיַיְדִּי זִינְטָן,
מִיר וּוּיְזָט זִיד אָוִים,
וּוֹי צַו אַ סּוֹפָּע
אַ וּוּיסְטָן
וּוֹי אַיְילָן פִּיבָּעָרְדִּיק אַלְיָיָן
אוֹן אַיְינָס דָּעָם צְוָוִיְתָן שְׁטוּוּסְט...
כ'פִּיל פָּוֹן דָּעָר וּוּיְטָן,
וּוֹי ס'הָיְנָקָעְנְדִּיקָע שְׁעַפְעָלָע,

וואָם עטווֹאַם הינטערשטעליך פֿוֹן דער טשׂערעדע
זיך מיט מיט אלע כוחות
צוריַק אַרְיַין אֵין פְּלוּם, אֵין קְנוּיל...
אֵין דְּמִין מִבְּנָעָם טְרָאָגָן דּוֹרֶד זַיְד
בַּילְדָּעָר אַנדְעָרָע מִיט גְּרוּיל...

ה

דאָס שטיילע אַיְזָעַלְעַ

וּוַיְיַגְעַשְׁרִינְגָן,
וואָם מִיטְלַיְיד עַם דָּעָרוּוּקָט
דאָס שִׁיוֹן-בָּאַחֲנָטָע גָּאָטָס-בָּאַשְׁעָפָעָנוּישׁ —
דאָס שטיילע אַיְזָעַלְעַ :
אַ מעַנְגָעַ קְלִיְינָע בְּיוֹזָע פְּלִינְג
גַעֲדִיכְתַּבְּאַקְלָעָפָן אִים דֵי גַעֲמָבָע
אוֹן בְּלוֹיזָע פְּינְטָלָט מִיט דֵי וּוּעָם,
די אוּירָן בָּאַוּעָגָט.
די פְּלִינְג טְוֹעַן זְוִיעָרָם —
קְרִיכָן, פְּוַיְוָעָן אֵין די נָאַזְלָעָכָר,
איַבְעָר די פְּיַיכְטָע וּוַיְסְלָעָן גָּלָאַנְצִיְקָע
פֿוֹן זְוַיְנָע גּוֹטָע מִילְדָע אָוִינְג —
אוֹן בִּינְסָן, גְּרוֹזְשָׁעָן, זְוִיגָן...

אין אַ שִׁינְעָם חַשּׂוֹן-טָאגַ,
 דַעַר הַיָּמֶל אַיְזֵ נַאֲךְ אַלְזֵ אַ לְוִיטָעָר-בְּלוּיעָר,
 לְעַם בָּרְגַ גְּלוּבָעָר,
 אַיְן קִיבּוֹץ גְּבָעָר,
 צַוְישָׁן טִוְיטָל-פָּאַלְמָעָם,
 כְּשַׁפְאַצְירָ, קָוקְ אַוְיָף דִי פִּיגְגָלָעָד
 (מִין טְבָעָ)
 אָוָן שְׁטָעַלְטָ אַבְיךְ פָּאָר — כְּדַעְרוֹעָ אַ שְׁטָאָר
 גַּנְתְ אַיְבָעָר גְּדוֹאָו אַ שָׁאָר
 צַוְ מִיר זְוֵךְ נַעֲנְטָעָר,
 דָאָס קַעְפָעָלָעָ פָּאַרְהָיְבָטָ, בָּאַטְרָאַכְטָ מִיךְ
 וּוֹי עַפְעָם כְּיוֹאַלְטָ גַעֲוָעָן אִים קַעְנְטָלָעָר.
 דִי אַוְיָגָן בְּרִוְיטָעָר אַיךְ צַעְעָפָן,
 עָרְ אַיְזֵ זְיָךְ גָּאָר נִיתְ טָוָעָה,
 מִין הָאָרֶץ נַעֲמַט נַאֲגָן, נַוְיָעָן טְרִיבָ...
 ... אַיְן וּוָאָלְדָ וּוַיִּסְרָוִישָׁן, אַיְן קָאַרְאַלְיְשָׁטְשָׁעוּוּוּוּיטָשָׁי
 הַיְנְטָעָר מִינְסָקָ,
 מִיר פְּלָעָגָן אַפְטָ זְיָךְ טְרִעָפָן,
 זִין שְׁטָאָרָן-שְׁטִיבָעָלָעָ, סְקוּוֹאַרְעָשָׁנָעָ,
 אַוְיָף דָעָר סָאַסְנָעָ,
 אַיְזֵ גַעֲוָעָן מִר תְּמִיד לִיבָ...
 וּוֹי גַיְטָ דִיר גִּנְצִיקָעָר,
 הָאָסָט אַוִּיסְגָעָקָאַרְמָעָט דִי פִּיסְקָלִיאַטָּעָם?
 וּוָאָסָט הָעָרָת זְוֵךְ דָאָרָט אַיְן וּוַיִּסְרָוִישָׁן וּוָאָלְדָ

בַּיִּ דָעֵמְבָּן-זְיִידָעָם,
בַּיִּ יְעַלְּ-טָאַטָּעָם ?
דַּי וַיְיִסְיַנְקָעַ בַּיְּעִירִיאָזָקָעָם וַיִּזְקַרְבֶּן ? —
גַּעֲקוּמָעָן בַּיְּסְטוֹן וַיְיִנְטָעָרָן אַהֲרֹן,
דָּאָ, אֹוִיפָּדִי טִוְיטָל-פָּאַלְמָעָם שְׁפִילָן ? —
רוֹ אָפָּ, פָּאַרְבְּרָעָנָג
אוֹן דַּי גּוֹט-פְּרִינְטְשָׁאָפָט פָּאַרְגְּנָעְדָעָן...

‡

גָּאָט, בָּאַהֲרִיט מִיךְ פָּוֹן נִידְעָרִיק פָּאָלָן

„זַי אַיְוָ שְׂוִין אַיְן דָעָר בְּחִינָה פָוֹן אָ
גּוֹט-גַעַשְׁלִידְעָרָטָן שְׂטִיָּן, וּזְאָס לְוִיפָט שְׂוִין
אַלְיָין בָּאָרָג אָפָּ מִיטָן כּוֹחַ פָוֹן עַרְשָׁתָן שְׂטִוִיס...”
„תָאָוָה צָו קְלִידָעָר”, י. ל. פְּרִץ.

מִוְתְּגַעַבְרָאָכְטָן כְּהָאָב אַיְן דָמְיוֹן מִינְן שְׁטָעָגָל,
מִינְן לִיבָן וּוּ-אַנְיָן אוֹן וּוּ-אוֹוִים.
דָאָ, צָו פְּרָעָמְדָע עַשְׁירָות, פָּאַרְמָעָגָנָם —
מִיר וּוּרָן דַי אָוִינָן נִיטָגְרוּוּם.
גָּאָט, בָּאַהֲרִיט מִיךְ פָּוֹן נִידְעָרִיק פָּאָלָן,
וְוי דָעָר שְׂטִיָּן בָּאָרָג אָרָאָפָּ פָוֹן אַיְין שְׂטִוִיס...
כְּזֹאָלָט גַעֲזָעָרָט זַיְךְ מִוְתְּ כּוֹהָוָת מִיטְ אַלְעָ
אַנְגָעָכָאָפָט פָּאָר אָשְׁפָאָלָט, פָּאָר אָדָרָן,
זַיְךְ גַעֲדָרָאָפָעָט, גַעֲפְוִוְוָעָט
אוֹן וּוִידָעָר אָרוֹיָף
אוֹיפָּדִי סְטָעָזְקָעָלָעָ פָוֹן מִינְגָעָ יָאָרָן...

פָוּן אַלְעַ עֲוֹלָן אַוִיסְגָּעַלְאָדָן

דא, אין בתהים, איך גי' א גרויסן טאג אָרָום
 אונטער אין זעלבן בלויין הימל קלֶאָרָן,
 מײַן נְבִיְישָׁרָאֵל לִידְעָלָע אַיךְ ברום
 אָנוֹ חֹזֶץ מײַן שָׁאָדָן
 אוֹרֶף אַיךְ גַּעֲזָגָט גַּעֲזָאָרָן,
 אַ וּזְעַלְתְּ מִיטְ צִוְּתָאָ דָאָ חָאָב אַיךְ.
 סְגַעְפָּלְטָ מִיר — מִבְנָעַ קַעַשְׁעָנָעַ מִיר צִוְּעָן אַפְּ
 דֵי לִירָעָם אָנוֹ דֵי אַגְּאָרָדָן.
 איך שְׁפָאָר אַרְבִּין דֵי הַצָּאנְטָ,
 וּוּי אָנוֹ אַ טָּאָרְבָּע פּוֹל מִיטְ הַאָכָעָר
 אָנוֹ מִישְׁ דָאָס מִנְעַ פָּוּן אַלְעַ עֲוֹלָן אַוִיסְגָּעַלְאָדָן.
 אָנוֹ וּוֹיל אַיךְ —
 צָעַן טְרִוְתְּ פָוּן מִיר זְדַעַר יִם,
 אַיךְ כּוֹוָאַלְיָעָם זְנוּיקָעָ,
 מִיטְ פְּרִוְשְׁקָיִיט זְוִיכְ פָּאָרְכְּלִינְגְּעַנְדִּיקָּ,
 איך שְׁטָעַל מִיר מִין פָּאָעוֹיעָ,
 וּוּי אָנוֹ עַוְּפָל, באָדָן.

י. 1975

איך זוד א פלאץ א פאסיקן

איך האב געבראכט מיט זיך
 א שטאטט מיט לידער-שטייבעלעך
 און צערטל זי און היהת זי,
 ווי א זיבעלע.

רָק פָּאוּז יִם אַיְכָרֶן הַיִּסְׁן זָאַמֵּד אַיך שְׁפָאַן
 אֹן זָוֵךְ אַ פְּלָאַצְּ אַ פָּאַסְּיקָן אֹן אַ קְּבָלָן,
 וּזְאַם זָאַל בְּיִם וּוּנְדָעָרְלָעָן בְּרָעָג דָּעָם הַעֲלָן
 מְנַין שְׂטָאַט מִיט לִידְעָרְ-שְׂטִיבָּלָעָךְ צְעִישְׁטָעָלָן.
 נָאָר סְגִּינְסְּ דָעָרְוִיְלָה מִיר שְׂוִיעָר אָן דָּאָם גַּעַשְׁעָפָט.
 אֹן כְּבָלָעָטָעָר, בּוֹדָק, לוֹפְטָעָר הַעֲפָט נָאָךְ הַעֲפָט...

,

פונקט געטרא芬 ...

כִּיּוֹךְ אַ גָּאַם אֹן וּוּנְדָזְיךְ אַוִּיפְטָעָר;
 פְּלָאַנְטָעָר, שְׂטָאַמְלָה, עַס בָּאַקְוָמָט זָיךְ נִיט.
 צְוִוְשָׁן "שְׁמָאָלָה", "יִמְינָה" אֹנוֹ "יִשְׁרָאֵל".
 בְּלִיעָבָךְ אַיךְ שְׂטִיוֹן אַינְגִּיטָן טְרָאַטְוָאָר.
 סְשָׁלָאָגָט אַרְוָוִים אַ שְׁוּוֹוִים, דִּי זָוֵן מִיךְ בְּרִיאָת.
 רְוָפְטָעָר זָיךְ אָן אַ יִדְעָנָעָ: — רְבָּ יִהְדָּא,
 אַיךְ פָּאַרְשָׁטָיִי דָּאָם מַאֲמָעַ-לְשׁוֹן גּוֹט;

„אַסְתָּר הַמִּלְפָה“ דָּאָרֶפֶט אַיר ? דֵּי סֻכְנֹות ? —
אָט אֵין יְעַנְעָם מַוְיָּעָר, יְעַנְעָר טִיר ...
פָּונְקָט גַּעֲטָרָאָפָן, — שְׁמַיִיכָּל אֵיךְ צָו אַיר ...

יא

ברוד-השם

ברוד-השם,
אֵיךְ בֵּין מִיט הַאָקְלָ-פָּאָקָל,
מִיט דֵּי קִינְדָּעָר מִבְּנָע
אוֹיפָן אָז אָרֶט
אוֹזְן קוּמָעָן צָו זִיךְרְבָּעָל אַקְאָפָעָלָע,
זִיךְרְבָּעָל צָו שְׁגָעָלָע מִוְּזָעָלָע,
אַרְמוֹנָיָן פְּרָאָנָק-אָזְן-פְּרָאָיָן קַוְצָעָה הַיְּוּלָעָה,
פָּאָרְלָאָזָן זִיךְרְבָּעָל אַבְּרָד בְּחָרְבָּשָׁע
אוֹגָן, טְרָאָגָן, וּזְנָהָרָאָטָקָע, אוֹפָן קָאָפ — אַקְאָפָעָלָע ...

יב

אֵיךְ וּוּלְדִיךְ מִיט בִּיטָּעָרְנִישׁ דָּעַרְמָאָנָעָן

כִּיזָּאָל דֵּיךְ שְׁעַלְתָּן רַוְסָּלָאָנָד ? —
לְאָזָט דָּאָם הַאָרָץ נִיט,
אֵיךְ וּוּלְדִיךְ עַמְּנִיט קָאָנָעָן,
סְאָזָן מִיט צְוֹפִיל אִיְינָן בְּלוֹט מִינִים

דורךגעווויקט דיין ערְד...
 האסת מיט גוואלד איזעגעגענו מען
 ס'מאמע-לשון פון מײַן גומען,
 די נשמה מיר איבערגעערט.
 וועל איך דיך מיט ביטערניש דערמאָגען,
 ווי איזוי פֿלעגכט מיד אונטער חַלְפּ צוינגען
 די קייסאָרים דײַנע שבחים זינגען...

יג

מײַנע פִּיר-אוֹן-זעכץיך
 רומלאָנדס-יאָרֶן,
 ווי אַ שׂוועבעלָע
 פֿאָרבּרָעָנט גּוּוֹאָרֶן.
 כְּקָוק אָוֵף דָּעַם
 פֿאָרְקוּילְטָן חַלְצָל...
 זוֹנְג מִין בָּאָכְעָם לִיד
 צוֹם פֿעְלָצְלָל :
 „אוֹפּגּעָנָיוֹת
 אוֹן אַנְגְּעָטָן,
 לִיבּ-הַנָּהָה
 אַ קָּוק צֹ טָאנְ...“

— — — — —
 קְנִיּוֹתָש אַיך אָן מִין שְׁטוּרָה,
 שְׁטוּרָעָנָג אָן מִין זְפּוֹן,
 פְּרָזָוּ מִיך צֹ דָאָקָטָשָׁעָן
 פּוֹן מִין קְוִישׁ מִיט יָרָן —

ניט די זיבן מאגעראע,
 ניט די פעטעה זיבן —
 מיט א לוייטער וואלканדל
 א שיינעם טאג א ליבן.
 אבער זויפל ב'נישטער ניט,
 מי זיך ניט און סטארע,
 פרעט און דרייקט אויפֿ מײַן נשמה
 רוסלאנדס שווארצע כמארע...

יד

דא אין בתהים

דער אומפֿאָרשעטער בלעוזן זומער-זוינט —
 געלאַשטשעט זיך צו מיר און טריי געדינט.
 ער האט געווויסט, ווי חן בעי מיר געווינען :
 א הייב דיבין שאָל ער גיט אין מיטן דערינען,
 דיבין צאָרטע אַקְסְל-וּינְסְקִינְט צו אַנטְפְּלָעָקָן.
 פון הַעלְעָר הוֹיט פְּלָעָגֶט ער דיך אַיבְּעָדְרָעָקָן —
 פונקט ווי א פָּאָרָאַשׂוֹט צַעֲבָלָאָזָן אַרְוּם דיך
 דיבין צִיטְזָ-קְלִיְידָל אָוּן בָּאוּנֵין מיר
 די לִיטְקָעָם דִּיבְּנָע — רָוְנְדָע צָוְויִי בָּעָרְיוֹעָ-שְׁטָמָעָן...
 פָּאָר בּוּשָׁה גַּעֲמָעָן תִּיפְּפָחָה דִיךְ בָּאָקָן פְּלָאַמְּעָן —
 דו כָּאָפְּסָט צָנוּנִיףֿ די פָּאָלְדוֹן פון דיבין קְלִיְידָ
 אָוּן פְּרָעָט זַוְּצָוְ דִיבְּנָע לְנִיבָּ
 אָוּן סְרוּוּשָׂט דָעָר שְׁטִוְפְּעָר-זְוִינְט דָעְרָפְּרִוְיטָן.
 אַצְינְד... פון קָאָפְּ בַּעַי מִיר עָר טוֹט מִינְן הָוֵט אַ רִים

און לאָזֶט אַרְאָפֶן זַיִךְ, ווֹי אַהֲונֵט בֵּין מִינֵּנוּ פִּים :
— דָא אִין בְּתִים דָאָרָף קִינְגָּר נִיטְמִין מְמוֹרִישָׁע שְׁמָה,
דא דְּרִיעָן אַלְעָן זַיִךְ אַרְומָן, ווֹי סְ'הָאָט דֵי מַאֲמָע זַיִךְ גַּעַחַאָט ...

טו

אַוּדָאַי

אוֹפֶּן טְרָאָטָוָאָר,
אנַטְקָעָנָן מִיר —
וּאַלְגָּעָרָת זַיִךְ אַ פִּיצְיָנָק פֻּרְדָּעָלָע
אוֹפֶּת רַעַדְעָלָע אַוִּיפֶת פִּיר.
בּוֹגֶג אִיךְ זַיִךְ אָז
די שְׁוִינָעָ צַצְקָע אַוִּיפְצָחָוִיבָן,
פָּאָלָט מִיר אַיִּינָן —
אַיִּינָן לְאַקְיָרָטָן בִּיכְלָל פֻּרְדִּישָׁן
אַ מְחַבְּלָשָׁע סְפָרְוּשִׁינְקָעָלָע קָאָן וּבָן ...
סְ'קָאָן מִיךְ סְ'בָרָעָלָן סְוָסָעָלָע צַעַשְׁפְּלִיטָעָן,
צַעַטְרִיבָעָן, צַעַשְׁטוּבָן ;
צַעַהָאָקָן אַיְגָעָם הָוִיָּה דְּרָבְנִיאָקָן דֵי שְׁוִיבָן
אוֹיָן בְּעַסְטָן פָּאָל ...
בְּלִיבָּא אִיךְ שְׁטִיָּן סְוָטָולְעָוָאָטָעָן,
לְעַקְיִשְׁעָוָאָטָעָן ...
שְׁפְרִינְגָּט פָּוָן חַוִּיפָּאָרוּם
אַ חַנְעָוָדָיק שְׁוּוֹאָרְצְיוּגִיק יַאֲטָל :
— אָט אַיִּז דָאָךְ דָאָס פֻּרְדָּל מִינְנָם, —
און טּוֹט אַוִּיפֶת מִיר אַ קוֹק :

— צעריסן איז בי מיר א קעשענע
פון דער א זיטט, —
קערט אוים דאס הויזן-קעשינקע
און אויפן רים ער טויט :
— ארויסגעלייטשט זיך ...
און פלאצעם קלוג
א שמייכל צו מיר ניט :
און איר האט, פטערל, מיסתם, געמיינט —
אין פערדל — דינאמיט? ...
— אודאי, — אויפן קול צעלאך איך זיך.
און הארציק לאכט דאס יאטל מיט.

טו

מײַן רעטונג-שטרויעלע

די ווינסלאכע תמוזדיקע חמימה-בלוייקיט איבער מיר —
פון הימל-ראנד ביי הימל-ראנד —
איך גי ארום, ווי אן אפגעקאכטער,
אפגעברויטה,
אונטער דער פולער שליטה
פון זונען-בראנד.
נאָר ב'האָלט זיך פאר מײַן רעטונג-שטרויעלע —
דעַם שפֿאָם.
אייז צו דער זון יישראָלדיקער ב'יווענדע זיך
בלשׂוֹן מענדעלע :
זאג וועַג מיר, גלי-אייוועעלע,

בראָט-פֿעַנדְעלָע.

וואּו איז דיבָן פֿומֶטֶר-פֿאָס?

איך זוך און נישטער אויפָּן הימל

אַ סִימָן פָּוֹן אַ וּאַלְקְנָדָל-כָּאַלְאָטָל,

אַרוֹפְּצָוֹוָאָרְפָּן אוֹיף אַיר שְׁרָפְּנְדִּיקָן גּוֹפָן,

וּזְאָם הָעֲרֵת נִיט אַוִּיפָּן

מִיט פֿלָאָס צֹ פֿעַכְעָרָן אַוָּן פֿלְאַטְעָרָן.

אוֹי, איז מִיר הִיּוּס!

אַוָּן וּוִי רַב אַלְטָעָר — מַעַנְדְּעָלָעָם קָאַלְעָגָע

אַיך שְׂוּוִים אֵין שְׂוּוִים

אַוָּן — בְּעַבְעָ...

יז

מען שמייכלט שוין צו מיר

אַוָּן תְּמִיד איז מִיר אַלְצִינָג אַנְגַּעַשְׁרִיבָן

אוֹיף דָּעָר נָאָז —

דָּעָר הִיעְנִט אַוָּן דָּעָר אַמְּאָל.

בֵּין אַיך אַצְּינָנְד אַרְאָפְּגָעָקוּמָעָן

קַיּוֹן יִשְׂרָאֵל.

אַוָּן אַיְדָעָר כְּיוֹיל נָאָד פֿרְעָנָן עַפְעָם-וּזְאָם,

אַוָּן אַיְדָעָר כְּצִי אַרְוִים אַ חַצִּילָרָע פָּוֹן מִינָן טָאַשׁ,

מען שמייכלט שוין צו מיר :

— עַולָה חַדְשָׁ...

מיין שיף „מאמע-לשן“

מיין שיף „מאמע-לשן“ זינקט!
 גייט אונטער ממש פאָר די אויגן.
 אײַן זייפט פון שיף אוּז שווין צום תהום
 צום ברוייזיק-קָאָכִיךְן געבעיגן.
 ווי רاطטעוועט מען זי אָרוּים,
 אָוֹיפֶּשׁ שטורהָעָסְ-כוּאָלְיָעָס אָוִיפֶּצְהָאָלְטָן,
 ווען ס'שלאָגֶט אָוּן פְּלִיאִצְט אָוּן אַיר דער יָם
 דורך טוּוּנְטָעָר שְׂפָאָרְנוּסְ-שְׂפָאָלְטָן.
 נאָר סְנִידָן פּוֹנְגָּעָס שְׂקִיעָה-זְרָאָנְד
 ווּעַט שְׁמַשּׂוֹן-הָגִיבָּר אָוִיסְוָאָקְסָן
 מִיטָּזְזָעְגָּלָאָנְצָטָעָר פָּטָלְיָע אַיבָּעָר
 וַיְנִינָּעָ גְּבוּרָה דִּיקָּעָ רֵיזָן-אָקְסָלָעָן
 אָוּן ווי אַ קְוִישָּׁל,
 אָוּן וועלְכָּן ס'טְרָאָגָן טָאָטָע-מָאָטָע
 די פִּיצְלָעָךְ קִינְדָּעָר אָוּן יִשְׂרָאָל,
 מיין שיף „מאמע-לשן“
 הָוֵיךְ אַ חֲיִיבָּטָאָן מִיטָּ אַ מָּאָל
 אָוּן אָוֹיפֶּשׁ דֵּי שְׂפִילְנְדִיקָּעָ וּוּלְעָן
 די וּאָסְמָעָר-טָרִיטָטָה דֵּי פִּישְׁוֹפְדִּיקָּעָ שְׂטָעָלָן
 אַנְטָקָעָגָן שְׂקִיעָה-שְׁבִין
 אָוּן מִיטָּ דֻּעָר שְׂפַט אָוּעָק
 אָוּן הָעַלְעָר וּוּלְטָ אָרְיָין...

מײַן האָזעניש און אִםפֿעט
 רוקן אָפּ, ווי מײַט דער האָנט, דעם סוף פָּוֹן סופָּן.
 נאָך ניט מײַט אלע צְרוֹת-זְוִוִּיטִיקָן אַיבָּעָרְגָּעְשָׁלָאָפּן.
אוֹיֶף אָונְדְּזָעֵר עֲרֵד קְדָמָנוֹשָׁעֵר
 מיר שטײַיט ערשות פָּאָר (איין קלַיְינִיכְיַיט)
זִיךְ אַינְצְוּאָרְצְלָעָן, אַינְזִיכְקָאָרְעָנִיעָן —
חַמְשִׁינָעָן חַמִּימָה דִּיקָע פָּאָרְפָּאָרְאָשָׁעָן מִיד
 ווי נַאֲדָל-שְׁטַעַכְנְדִיָּקָע ווַיּוֹגָע-שְׁנִיעָן,
זִיךְ נִיט פָּאָרְפָּלְאָנְטָעָרָן, נִיט אַיְנָגָע-זָוָנָקָעָן ווּעָרָן
אוֹיֶף דֵּי שְׁטַעַנְזִוְעָגָן.
אוֹיֶף אַלְעַן בָּאַדָּאָרָף מַעַן צִיְּמָת,
די סְפָּקוֹת אַפְּצָוְרָעָנוֹן,
נִיט צְוָלָאָזָן דֻּעָם יָאָוש אֹיֶף דֵּעָרְשָׁוּלָן,
פָּוֹנְקָט ווי דֵּעָרְזָאָמָד בַּיִּם יְסָבְּרָעָג
אַיְנָזָאָפָּן דֵּי שְׁוַיְמָעְנְדִיָּקָע ווּעַל
אוֹן נַאֲכָנָאָנָד סְטוֹאָלְיָרָן דֵּי מַחְשָׁבוֹת, קְלָאָרָן,
וּוּ נַעַמְתָּ מַעַן, בְּרוֹדָעָר-לְעָבָן,
מַהְטוֹשָׁלָחָם יְאָרָן ? !

איך לעрон זיך עברית

איך לעрон זיך עברית
 אין גאם אויפט מרטיט און שרים,
 אין ברויט און אין דער לענג,
 סיי שריפטלאיך און סיי מינדלאיך —
 אפישן ב'לייען, רעלאלמען
 און פאָר די אויגן שוינדלאָען
 די שילדֶן פֿוֹן די בענק.
 איך קוק, באַווננדער ממש
 און ניגעריך איך ציל :
 בנק לאומי לישראָל,
 בנק קופת-עם לישראָל
 און גאָר בשכבות — אַט
 דער בנק הפעילים
 און אויפֿן רָאָג — איך טראָט —
 דער בנק לחוילים.
 די אותיות שוועבן נאנט —
 דער גרויסער "בנק דיסקונט".
 אנטקען אַקוּראָט —
 בנק המורה המאוחה...
 און אָז איך ווער שוין מאט
 און מיד
 פֿוֹן גִּין אָז לערנען זיך עברית,
 דאָן, ענדלאָה, כ'שפָּאן אַוועָּק

צום ים, צום העלן ברעגן,
זווע ס'ווארת אוייפ מיר פון פרוי
דעך באנקה ציבורי —
א שטילע פרניע באנק...
מער גארנישט איך פארלאנגן.
דעך ווינט מיך קילט, כ'רו אפ
און ס'קומען מיר מהשכבות פריילעכע
און קאָפ.

כא

כ'האָב ניט קיין رو אין מנדיאל

כ'האָב ניט קיין رو אין מנדיאל,
כ'קאוּן דאַ ניט אַפְּינְזִין שטיל,
ס'טיאָקעט אַין האָרצֶן, ס'טּוֹט ווֹי,
כ'טראָכֶט : אַין נְצָרָת-עִילִית
זְיַין זָאֵל מְיַין טְאַכְטָעַר גַּהֲהִיט
מייט אַיְרָע עַוְפְּעַלְעַךְ צְוּוֵי.
ס'דִינְט אַין נְתִינָה מְיַין זָוֵן,
וּוְיַזְשַׁע ניט טְרָאָכֶטֶן דְּעַרְפּוֹן ?
הָאָט מְיַין אִים לִיב אַין מְעַאַכְט ? —
הָאָט עַר דְּעַוְשָׂוְעַט דַּי נְאַכְט ?
ס'פִירַת אִים אַוִיטָאָכֶטֶן פָּוֹן טָאֵל,
טְרָאָכֶט אֵיךְ, דַעַך וּוּגַע אַיְזַן צָו שְׁמָאַל...
אַלְזַן אַיְזַן בְּסֶדֶר אַין גְּלָאָט —
הָאָלָט עַר גּוֹט דַעַם אַוּוֹטָאָמָט ?

וואל ניט פאָסְטִין קײַן בֵּין,
איין גאנט אַין הימֶל נַאֲר ווַיִּם,
כ'חַאַב נִישַׁט קַיִּין רֹו אַין מַגְדִּיאַל,
כָּאַטְשׁ דָּא אַיְזָה רַוִּיק אָוֹן שְׁטִיל.

ככ

צַו זִינְגָעָן אָוֹן צַו זָאנָג

אַ לְעָבָן אַין הַאֲרָצָן
די מַוְרָא גַּעֲטָרָאָן —
צַי מַעְגַּ אַיךְ, צַי טַאַר אַיךְ
אוֹן ווֹאָס ווֹעַט מַעַן זָאנָג?
כְּבָאַדְאָרָפּ שְׂוִין נִיט אָוּמְקוּקָן זַיךְ
אוֹפֵף די זְבִיטָן....
די אִימָהּ, דָעַר פַּחַד
שְׂוִין זְבִינָעָן פָּוָן ווְבִיטָן.
נַאֲר אַיצְטָעָר, ווֹעַן כְּחַאַב שְׂוִין
די זְבִיהּ, די בְּרִירָה,
בְּרַעֲנָגָט ווְיַדְעָר דָעַר טִיעָוָל
מְבִין שְׁטַעַנְדִּיקָעּ מַוְרָא :
„בָּאַזּוּסְטָן אַיְזָאַלְעָן,
סְׁוֹעַט דִּיר דָא קִינְעָר נִיט שְׁטָעָרָן,
נַאֲר זְיכָעָר בִּיסְטָוּ,
צַי סְׁוֹעַט זְבִינָן ווֹאָס צַו הָעָרָן,
צַי ווּעָלָן מַחְשָׁבָות
אַיְזָה זַיךְ זָאַמְלָעָן,

צי וועסטו ניט אַנְהוּבָן
פְּשׁוֹת צו שטאמלען?"
אַ לְעָבָן אֵין חָרֶצֶן
די מָרוֹא גַּעֲטָרָגָן.
כִּיּוּלַּה האָבָן פָּוֹן אִיר נָאָךְ
צו זִינְגָּעָן, צו זָאנְגָּן...

כג

אויף באַלפֿוֹרַ-גָּאָס

אַסְפָּאַצְּזִיאַצְּיעַם,
פָּאַרְגְּלִיבְּנוֹנְגָּעָן,
וּזְאָם האָבָן אִיְנָס צָומָאַנדָּעָרָן
קְיוֹן שְׂבִיכּוֹת נִיטָן,
מִיר קְוֹמָעָן אוֹיפָּה אֵין זִינְגָּעָן...
אָרְדָּגְּנִי מִיטָּדָּיר אֵין גַּלְעַנְדִּיקָּן יְוָלִיְּטָאגָּס
אוֹיפָּה באַלפֿוֹרַ-גָּאָס,
זִיךְרָוְאָפָּן אֵין די אָוְינָן
אוֹן שְׁוֹוִינְדָּלָעָן, מִינְיָעָן
פָּוֹן דִּינְיָעָן זָוָעָרְסָאַנְדָּלְיָעָטָן
די גַּלוֹטִיקְ-רוֹיְטָע גַּעַלְאַקְרָוּטָע נַעַגְלָאַוְיָף די פִּים...
אוֹן תִּיפְּחַת שְׁוִין אֵין דְּמִינוֹן
(אַהֲינְטָעָר יְמָעָן צְוּוֹי —
דְּרָבִי טְוַיּוֹנָט קִילָּאַמְעַטָּעָר)
מִיט טִיאַכְקָעַנְדִּיקָּן חָרֶצֶן
אַרְבָּיָן בֵּין אֵיךְ אֵין וּוַיְסָרוּסִישָׁן וּוְאַלְדָּ...

... די לופט איז דופטיך-קיל און פעכיק-זום,
פונ אלע בערגלדייקע קוסטיקלעך
עם פינקלען, שעמערירן
און א שיעור רויטבעקלדייקע ריעפא פאוזעמקעם...
איך קוק זיך איבן —
צווישן מסננע-שטעטאמען און בערי אזוקעם וויביסע
פארטנייעט שטוייט מין הינדע-לעבן...
איך געשטאלט...

כ'ערפַּיל אויפַּזיך איך בליך —
א טרויעריך-טריבער,
די בלוייע טיעפא ברונגס-אויגן...
— — — — —

אונ דו, אויפַּבְּאַלְפּוֹרְגָּאַם, דו שלאנסט מיר
די געדאנקען איבער :
— וואם ביסטטו שטײַן געלביבן, ווי א תֵּם...
אוז מין הייז... אט איז דאָך שׂוֹן דער יִם...
מײַן דמיין ז'וֹי א פּוֹיגֶל א צעפּודזושעטער
פּונְ מִיר אָוּקְגַּעֲפְּלוֹיגַן...
...

כד

כ'הָאָבָּ אָוִיפְּגַּעְכְּאָפְּטָ זִיךְ ...

חלומות און א שיעור זיך פלאנטערן,
ווי א געדעכעניש אין קאָפְּ :
... פּונְ וּוֹאַלְדָּ יַעֲלָאָוּן בְּקֻומְ אַרְזִים
און שטעל זיך אָפְּ

לען שמאָלער סטעזשקע צוישן קאָרֶן-זאגנגען
און מוטאָמָּל — מניין ליבליינְג, די קוּקָאַוּקָע,
אייר זילבעָר-קוּל,
די טיאָכָעַנְדִּיקָע קוּקָוּ-קָלָאנְגָעָן...
פֿון ערְגָעָץ זְוִיְעָרָגָנט זְוִיְרָפְטָטָמִיךְ:
— קוּקָנוּ... קוּקָנוּ...
עם גַּעֲמָעָן מַיְנָעָן אַקְסָלָעָן צָוָקָן
און כַּלְאָזָן זַיְךְ לְוִיפָּן אָזָן אַיְךְ שְׁרֵיְךְ:
קוּקָאַוּקָע הַאֲרְצִיכָּע, כַּשְׁתִּי דָא דַעֲרְבִּינְ...
נָאָר אַיְךְ דַעֲרָקָעָן זַיְךְ נִיטָם...
גָּאָר אַנְדָעָרָע הַעֲוֹיוֹתָן
סְאַיְזָעָפָעָם נִיטָמָן קָוָל, סְאַיְזָעָמָן נִיטָמָן שְׁטִים:
— “אַנְיָה לֹא רְוָה
שְׁלֹוָשָׁה יְלִדִים קְטָנִים בְּבִיתָה” —
פֿון תַּל-אַבְּיַעַר תְּחִנָּה מְרֻכָּזָה דַעַר בְּלִינְדָעָר גָּאָר
מִיטָלְיָיְנָעַנְדִּיקָעָר פּוֹשָׁקָע, —
רְחַמְנוֹת, —
עַר כָּאָפָט אַרְוָם מִיךְ קְוִישָׁן...
צי הַאָב אַיְךְ דָעַן די בְּלִינְדָעָר שְׁטָאָר?...
נָאָר כַּלְיָוִף אַוְיָף דָעַם קְיָוָן אַכְטָן נִיטָם,
כַּלְיָוִף, אָזָן מִיטָמָן דַעַר פּוֹשָׁקָע אַיְךְ פָּאָרְטְּשָׁעָפָע,
רַיְיב זַיְךְ צְוִישָׁן קָאָרֶן-זָאגָנָעָן, —
און שְׁרֵיְךְ: קוּקָאַוּקָע לִיבְנִיקָע,
דוֹ שְׁעַנְקָמָיר אַפָּאָר קוּקָוּ-קָלָאנְגָעָן...
— — — — —
כַּהָּאָב אַוְיָפָגָע-כָּאָפָט זַיְךְ...

יוני 1967 ...

I

איך האב אַ טרייען אויסשפערעד —
דער ווינט.
אַ פֿיעָר, וווען דער שונא ווּ
צעציננדט,
מעין פרײַנד די בְּשׂוֹרָה אַיעַלְתַּ
מיר אַנְצּוֹזָגָן,
די בִּיטֻּעָרְנִישׁ פֿוּן רְוֵיךְ —
מיר ברענט צו טראָגן,
ווען הינטער טְיִיךְ אַין ווָאלֶד
דער פֿינְטַט פֿאַרטְרָאַכְטַט
אוֹיפְּ מִיר פֿאַרטְנִיעָט אַנְגְּרִיכְטַן
בַּיְּ נָאָכָט,
צְעָרוֹיְשָׁט דער ווינט דעם שאָרָךְ
פֿוּן זִינְעָט טְרִוְתַּ
אוֹן ווָאָרְנְטַט מִיר בְּאַצְּעִיטְנָס :
— זָוִי גַּעֲהִיטִים ...

II

עם גוּיַט דער בִּיסְן מִיר גוּיַט אַיְן אַיְן מַוְילַ,
ווען איך קָעָן פִּיקְס אַוְן פֿאַרטְנִיךְ
אַיְן בְּרוֹדְעָרָם בִּיקְס
מְנוּלָגָל ווּרְעָן אַיְן אַ קוּלַ.

מײַן ברודער האט דאָך יונגע
שאָרֶפַע אַוְיגַן.
די קוּיל ווֹאַלְט פִּינְקְטְּלָעַךְ
אין דעם שׂוֹנָאָס האָרֶץ גַּעֲפְּלוֹגַן...

III

נעַמֵּסְטַ מִיד ווֹיְדֵעַ נַאֲכָגִיּוֹן
אוֹיְפַ דִּי פִּיאָטָעַם טְרַעַטַּן...
וּוְיַ פָּוּן דִּיר אַנְטְּרִינְעַן,
וּוְיַ פָּוּן דִּיר זִיךְ רַעֲטַן?
לוֹיְפַסְטַ אַרוֹויִם פָּוּן פָּאַרְנַט
מִיר דַעַם ווּעַג פָּאַרְשְׁטָעַלְן.
אוּי, וּוְיַ אַיךְ ווֹאַלְטַ ווּעַלְן
מִיטַ דִּיר בְּלַק קַנְעַלְן...
סְפִּיוּוּי ווּעַטְ דִּי פִּינְגְּשָׁאַפְט
אוֹנְדוֹזַ דָעַרְעַסְן בִּיְהַזְן
אוֹן בְּמַיְלָא מַוּזָן
וּוּלְן מִיר זִיךְ שִׁיְהַזְן...

IV

דָעַר יִם, זַע אַיךְ,
הָאַטְ ווֹאַסְ צַו זָאנְגַן,
עַר ווּעַרְטַ גַּאֲרַ נִיטַ מִיד
וַיְיַעַנְ קְרוֹמְלַעַכְעַ שְׂוֹרוֹת
איַן בְּרַעְגַ צַו פָּאַרְשְׁרִיבְן.

זין אימפעט נעמת טרייבן
אין מיר די געליטן און יאנג...

V

פֿוֹן צַלְעַ דִּינְגַּע סְטָאַטְוּעַטְקָעַם, שְׁמָאַכְטְּעַלְיִיקָעַם,
צַי וּוי מַעַן רַופֵט זַי אַנְעַט — סְיוּוּנִירָן,
וּאַס דִּינְגַּע סְעַרְוּוֹאַנְט אָן טְוַאַלְיַעַט-טִישָל
בָּאַצְּרָן,
דַעַר בְּלִיעָנֶר סְאַלְדָאַטְיק מִיטַן פִּיקָל
מִיךְ לְאֹזֶט קִין רְגַע נִיטַ צָרוּ...
אַיךְ הָעָר,
אַלְעַ חִילְכִיק-רוֹיְשַׁנְדִיקָעַר מִיטַ דִי שְׁטַעְקָלָעַר
קְלָאָפָט עָר
אָן שִׁיטַ דַעַם שְׁרוֹיַט אָן מַאֲכַט מִיר אַוִיפָן
הָאַרְצָן שְׁוּעוּר...
עָרַ רַופֵט דִי בְּרִידַעַר וַיְיַעַן צָום גְּעוּוֹרַ,
מִיטַ פָּאַרְוּוֹרָף קוּקָט אַוִיפָן מִיר:
„נִיטַ דְרִיַ קִין קָאָפְטָעַר...”

VI

די גְּעוּרָוֹן-עַנְדָן פֿוֹן דַעַר גָּאָרָעַר וּוּעַלְתַ
צָום הָאַרְצָן מִינְגָעַם זְעַנְעַן צְוַעַפְירַת.
אָן וּוי אַ נְאַדְלַ-שְׁטָאָךְ מִין הָאַרְצָן דָעַרְשְׁפִירַת
דַעַם גָּלִי פֿוֹן מְדֻבְרַזְאַמְד
אָן צְפּוֹן-קְעַלְתַ.
אֹושַׁ פֿוֹן דַעַר וּוּיְטַסְטָעַר וּוּיְטַזְזָעַר צַוְ מִיר דָעַרְגִיַיט

אין אויגנגליך די פיענטשאפט און דער האם,
אין גוטן מוט און פֿלּוּמְרָשֶׁט אין אַ שְׁפָאַט...
אויף טויט און לעבן כ'בון זיך ראנגלען גרייט.

VII

א, וויפֿלּ דער שיר פֿון זיך לויַפּן, —
גענוג !
אלִין אַיִּינֶם, נִיטּ אַרְוִיּ דִּיךְ
דִּין אַיְגָעָנָעָר שָׁאָטָן.
וועסְטּ שְׁמָדָן זִיךְ,
אַנְטָאָן אַ חְוִירְשָׁן שְׁנוֹק,
נִיטּ הַעֲלָפּוּן וּוּעָטּ —
ברְּיוּןּ מַעַן וּוּעָטּ דִּיךְ אַוְןּ בְּרָאָטָן.
איַין אַוְסָוָעָג —
געֻוָּצָגָטּ אַיּן דִּין פָּאָלָק
שְׁלִים זִיךְ אָגּ,
צַו שְׁטָאָרָקָן די קְרָאָפְּטָט
פֿון דִּין קְלִיְּנָעָר מְשָׁפָחָה,
איַן שְׁלָאָכְטָט צַו אַרְוִיּ אַינְעָם גְּרוּיסָן
צְוָלָהָכָעִים —
אן אוֹיג פָּאָר אָן אוֹיג אַוְן אַ צָּאָן פָּאָר אַ צָּאָן...

יוני 1967, קָאָקְטָעָבָעָל (קָרִים) — מִינְסָק.

יוגנט פארהו נגערטע

לעבן פענץטער

עפעם ליב איז מיר צו זיצן לעבן פענץטער,
אנגעליגט אויפֿ אים די מידע הענט.
מיין בענטער חבר איז ער און דער שטילסטער
צווישן גרוילעכע פיר שטילע ווענט.
אויפֿאָפֿלְיעַסְן דראָעַלְתְּ אַיִּינְן מַיִּינְן קְלִיְּנְעַ שׂוּעַסְטְּעַר
און בליעבְטַ רְוֵיךְ מִיטַּ אַ שְׁמִיכְלַ אַוְיףְּ דָעַר לְיִטְ...
איז מיר ליבער זײַן אַלְיַין אַזְעַן פענץטער
איַן אַ שְׁטִילְעַר אַזְעַן אַ מִידְעַר שְׁטוּבַּ.
וועט אַ גְּרִינְגֶּעֶר אַזְעַן אַ פְּרִישְׁעַר זײַן מַיִּינְן קְלָעַרְן.
וועל אַיךְ נַעֲמַעַן דָּאַזְעַן אַ בּוֹיְגְּנַעַלְעַן פָּאַפְּיַה.
וועט אַ קִּיצְלַ טָאַזְעַן אַ קָּאַלְטְּעַ שְׂוִיבַּ מַיִּינְן שְׁטָעַרְן
און אַ קְּרִיזְן טָאַזְעַן שְׁטִילַ :
— שְׁרִיעַבַּ, שֻׁעַם זַיְךְ נִיטְ פָּאַר מִיר.

וויטעבָּסְק, 1926 יאָר.

וואו ווער איך אנטרכונען

1

איך קאָן זיך קיינַ אָרט נוּט געפֿינַען
פָּונְ סָאמְעָן פָּונְ פְּרִיעָן בְּאֲגִינְעָן
איך בֵּין שְׁוֹין אֶ פְּולָעָר מִיטְ זְוּעָן.
וואו ווער איך, וואו ווער איך אנטרכונען?
ווען ס'וֹאַלְטָן אִיצְטָ דִּי עָרְד אָונְטָעָר פִּים אָונְטָעָר מִינְעָן
זיך שְׁפָאַלְטָן

אוֹן פְּלוֹצָעָם פָּונְ קָאַלְטִינְקָעְ וּוֹאַסְמָעָר
אֶ קְוּאָל וּוֹאַלְטָן גַּעֲרוֹנְעָן
איך וּוֹאַלְטָן אוּפְּנָן אָפְּגָרְנוֹטָן פָּונְ קְוּאָל זִיךְ
בְּאַהֲלָלְטָן,
אָזְשָׁ דִּי זָוָן וּוֹאַלְטָן מִיךְ אָוִיךְ נוּט געפֿונְעָן.

2

צְוִילִינְגָּן וּוְעָל אַיךְ אֶ פְּעַנְכָּעָר מִיטְ אַיְוֹן צָו דִּי שְׁלִיְוָן
אוֹן כְּיוּעָל לְוִיְּפָן אוֹן לְוִיְּפָן אוֹן לְוִיְּפָן
אוֹן כְּיוּעָל וְוּ גַּעֲפִינְעָן
אֶ בְּרוֹנְעָם מִיטְ שְׁאַטְנָם מִיטְ פְּרִישָׁעָן
וּוְעָל אַיךְ זִיךְ מִיטְ שְׁאַטְנָם בְּאֲגִיסָּן
אוֹן וּוּנְיִטְעָר זִיךְ יָאָגָן אוֹן יָאָגָן
צָו עָרְטָעָר אֶ וּוְעַלְכָּעָסְ פְּאַרְמָאָגָן
וּוַיְנְקָלְעָן פְּאַרְשָׁאַטְנָטָעָן, קָאַלְטָעָן,
דָּאָרָט וּוְעָל אַיךְ מִינְעָן לְיִיבָּן מִינְעָן צְעַגְלִיטָּן
בְּאַהֲלָלְטָן,
וּוְעָטָ אָפְּשָׁר מִינְעָן לְיִיבָּן זִיךְ דָּאָרָט קִילְזָן...

פון מאנייעוורעס

א טאג האט א גרווער צוישלעפן געבראכט
און אלטע, א בלינדע, א קוואטשישקע נאכט;
א ווארפֿ זי געגעבן אונדו איבערן וועג,
און צליין איז ער הינקענדיק קויים וואס אזועק.
און די נאכט איז געלביבן און האט זיך צעווינט
און זי וויל שוין אויך מיט אונדו אלעמען גיין.
זי האט זיך פארטשעפעט פאר אונדזערע טרייט,
נו, וואס קענסטו העלפֿן, זי גויט מיט אונדו מיט;
ווער אויך מיר דרייסטער, ווען ב'טו מיר א טראכט:
אויך שלעפֿ אויף די פלייצעם א ביקם מיט א נאכט.

.1927

פון מאנייעוורעס

* * *

וואס ווער רירסטו, באן, זיך,
וואס ווער דארפֿסטו איכילן?
דו וועסט נאך באוווינז
אומלויפֿן מיט מיילן.
בליב א ווילע שטיון דאס,
בליב כאטש אויף א רגע,
ס'זעלן אויף דיר ווארטער
אלע דינע וועגן.
ועסט, פון יונעם פענצעטער
שמיכלט מיר א מיידל,
מו אוק צו אויר צוניגין

נאך א מאָל זיך שיידן,
 מזו איך איר אָ פֿרְעָם טַאנְ
 נאך א מאָל די פֿינְגְּעָר,
 עם זאל נעמען כְּרוֹשְׁטְשָׁעָן,
 עם זאל נעמען זִינְגְּעָן...
 נאך דער באָן אַיּוֹ ווּינְטַ שְׂוִין,
 ווּינְטַ אַוּוּקְגֶּעֶפְּלוּיגְן.
 כְּקָאָן אַיּוֹ שְׂוִין נִיטְ כָּאָפְּן
 אָפְּילְוּ מִיטְ די אָוִינְגְּן.
 אַיּוֹ מִיר נאָר פֿאָרְבְּלִיכְן
 יְעַנְעָר גּוֹטְעָר שְׁמִיכְבָּ.
 ווּעַט מִיר זִינְן אָן אַנְדְּעָנְקָ
 ווּעַט מִיר זִינְן אָן זְכָרָ.

.1928

* * *

א בִּיוּע שְׁטְרָאָפְּ
 האט מיר מײַן אָוּמְרוֹיקָע יְוָגְנְטָ צּוֹגְעָדִינְט
 אָוָן אֲנְגָעַטְרָאָגָן אַוִיפָּ מֵיַן קְלִיְינִינְקָן בְּאָוּוּסְטְזְיָין
 אָ בְּהָלָה.
 ווּיְזַט אָוִים, ווּעַן אֵיךְ בֵּין נאָךְ גְּעוּעָן אָ קִינְד
 האט זיך גּוֹמְזָת אֵין מֵיַן זְפָרְזְ-גְּעָץ
פֿאָרְפֿלָאָנְטְּעָרָן
 אָן אָוּמְגָעַלְמְפָעָרָט שְׁיְינְעָר חָלוּם.
 אָ חָלוּם, ווּ אַוִיפָּ אָ הְוִיכָן פֿעַלְדוּ אֵיךְ שְׁטָיִ
 אָוָן בְּרִיאַד מִיטְ זִינְגְּעָוְדִיקָע רִיאַד אַרְאָפְּ
 צּוֹ גָּאנְצָעָר וּוּעָלָט

און אלע קוועלן און
 און אלעמען געפערלט
 און ביי אלע מענטשן זענען הענט
פאר פאטשן
 שווין געוווארן אונגעקואלאענע.
 פון דעםאלט און
 האט עם זיך אין אלע זוינקעלעך
 בײַ מיר אין קאָפּ צענריילט
 האט עם זיך אין אלע זוינקעלעך
 בײַ מיר אין קאָפּ ציעשפּילט
 און ס'צאָפלט אלץ
 אט יונגע בלינדע שווינדלידיקע חלום-שנין:
 — ס'זועט זיין,
 ס'זועט זיין!

קיעוּוֹ 1930 י.

* * *

דופטן אינדערלוופטן שיימען,
 פרילינג, שיפרניך דו דולער,
 פאר די קנאָספּן אויף די בוימער
 אויז די גאָס מיט מיידלעך פולער.
 גראָנג-געקליידטָע מיידלעך נייען,
 אלע שיינען, אלע יונגען,
 ניט צערניטן זיך אויף צווייען,
 נאָר אויף שדים ווים איך וויפּל
 וואָלט איך זיך צעטאָנטט,
 צעשפּרונגגען —
 מײַנע ווילדע פרילינג-אויגן

קענען שוין ניט אַפְּנִינְיָן לְעִנְגָּר,
וּוי דֵי אַפְּגָעָלָאָזֶטֶע בְּוּגָגֶס
וּוּעָלָן זַיִ צַעֲפָלְיוּן בָּאַלְדַּ זַיִךְ
אַנְצּוֹכָאָפָּן, אַנְצּוֹהָעַנְגָּעָן
יעַדְעָר מִיְידָל אַוִיפָּן הַאַלְדוֹ זַיִן.

1930 י.

בֵּין אַיךְ וּוִידָעָר שַׁוִּין יוֹנָגָ...

אוֹיפָּדָעָר רְוִישִׁיקְסְּטוּר גָּאָס פֿוֹן מִיּוֹן שְׂמָתָאָת
חַאַט אַ מעַנְטָשׁ הַיִּנְטָמֵן,
מִוּט לְיַבְּלַעַכְּן אַפְּשָׁנִי-דָּעַרְקָעַנְטָמֵיךְ —
בֵּין אַיךְ וּוִידָעָר שַׁוִּין יוֹנָגָ
אוֹן מִיּוֹן טְרָאָט שַׁוִּין אַ הַיְּמַלְעַכְּבָר, גְּרִינְגָּעָר.
אַזְוִי אַזְוִי אַ כְּלִיפָּעַנְדִּיק יְיִנְגָּל,
וּוֹעֵן דֵי מַאֲמָע שַׁוִּין קּוֹמֶט אוֹיפָּדָעָר צְרוּרִק פּוֹנָעָם מַאֲרָק
מִוּט אַ פּוֹלְ-פּוֹלְן קְוִיּוֹשׁ
אוֹן אַ וּוּבִיסְיָנָקָן שְׁנִיְּיָקָן עַנְטָל,
לוֹוֶפֶט עַס גְּלִיכְד פֿוֹן פָּאָרְכְּלִיפְּעַטָּן וּוּינְקָל אַרְוִוָּס
מִוּט אַ שְׁפָרְנוֹג
אוֹן אַ פְּרִיְּדִיְּקָן פָּאָטָש אַיִן דֵי הַעַנְטָלָעָה.

אוֹיפָּדָעָר רְוִישִׁיקְסְּטוּר גָּאָס פֿוֹן מִיּוֹן שְׂמָתָאָת
חַאַט אַ מעַנְטָשׁ הַיִּנְטָמֵן
מִוּט לְיַבְּלַעַכְּן אַפְּשָׁנִי דָּעַרְקָעַנְטָמֵיךְ.

1929 י.

* * *

זו פֿאַרְנָאַכְטַ, וווען סֶ'וּעַט זִיךְרַ שְׂוִין מֵיְנַן מִידְקִיבַט
מייט מֵיר נַעֲמָעַן רַיְצִין
אוֹן שְׁוּעָרַע גַּיְפְּטַן אַנְגִּיסְטַן אוֹן אַלְעַ מַעֲנַע בְּיַינְעַר,
וועַל אַיךְ ווַיְ אַ פְּעַרְדַּל מִיט אַפְּגַּעַל אַזְטַע לִיְצַעַם
בְּלִיבַּכְן שְׁטִיַּן זִיךְרַ עַרְגַּעַץ אוֹן אַ גַּעַסְל
איַינְעַר, איַינְעַר...
אוֹן קַוקְן לְאַנְגַּן ווַעַל אַיךְ אוֹן פְּסַטְעַ, ווַיְנַטְעַ רַויְמַעַן,
אָפְשַׁר ווַעַל אַיךְ דַּאַרְטַן צְוַיְשַׁן שְׁטַעַרְנַדְלַעַךְ
נַאֲךְ עַפְעַם ווָאָס גַּעַפְיַגְעַן.
מִידְעָרְהִיט אַנְטְּפַלְעַקְן זִיךְרַ אַיךְ מֵיר אַזְוִיפְּלַטְרַויְמַעַן,
וַיְיַזְרְעַל מַאֲלַפְעַם חַאַרְיקַע זִיךְרַ שְׁפְרִינְגְּגַעַן אָום
בְּיַיְמַר אַיךְ זַיְנַעַן.
אוֹן לְאַנְגַּן אַזְוִי ווַעַל אַיךְ אוֹן גַּעַסְל בְּלִיבַּכְן שְׁטִיַּן
אַ צְוַגְעַטְשַׁעַפְטַעַר אַ צְוַגְעַקְלַעַפְטַעַר צַו דַּעַר עַרְד,
בֵּיז פְּאַרְשַׁעַמְעַן ווַעַל אַיךְ מֵיר פַּאֲרַ מֵין שְׁטִיַּן
אוֹן אַ טַּרְיכַּב ווַעַל אַיךְ זִיךְרַ גַּעַבְן, וַיְיַזְרְעַל.

1930

* * *

הַיְנָטוּר שְׁטַטַט עַרְגַּעַץְיוֹן,
גַּיְיַ אַיךְ קַוְיַם ווָאָס אַרְומַן,
מיַט אַיְיַן הַאַנְטַהַלְט אַיךְ שְׁטַנְיַת
די צְוַיְיטַע הַאַנְטַהַלְט צַו
אוֹן כְּבַאַקְלַעַר מִיט אַ שְׁמַיְיכַל

די בלוייע דַּי ציינערנע ראָד,
 ווֹאָם האָט אוֹיפַּךְ דַּעַר האָנֵט זִיךְּ
 דַּעַר צוֹוִוִיטָעֶר גַּעֲמָלָט...
 ווֹי גַּעַשׂוֹוִינְדָט אַיְן דַּעַר טִיף פָּוֹן מִינֵּן הוֹוִיט זִיךְּ אַנְטָלוֹוִיפְּט...
 נַאֲר אַ רְוִוְתְּלָעְכָּר שָׁאָטָן מִיט קָאָרְבָּן בְּלִיבְּט שְׁטִיּוֹן.
 פָּרְגָּלוֹסֶט זִיךְּ מִיר פְּלוֹצָעָם צַו צִילְּן דַּי צִיּוֹן,
 די ברודְיְקָע צִיּוֹן פָּוֹן מִינֵּן ברודְיְקָע מַוְּלָּה
 אָוֹן אַ רְאָד אוֹיפַּךְ אַ רְאָד אוֹיפַּךְ מִינֵּן האָנֵט מַעֲרָךְ אַיְךְ אָוֹן,
 שְׁוֹוִימֶט אוֹיפַּךְ פָּוֹן מִינֵּן הוֹוִיט אַזְוִי קָלָאָר יְעַדְעָר צָאָן,
 כָּאָטָשׁ נָעַם אַיְן אַ קְוֹפְּקָעְלָעָשָׂר זִיךְּ צְנוּוֹוִיפַּט...
 אָוֹן אַ בעַטְלָעָר, ווֹאָם האָט נִיט קִין צִיּוֹנָר פָּאָרְקוֹיְפַּט...
 הַיְנְטָעָר שְׁטָאָט, עַרְגָּעָץ וּוֹזָה
 גַּיְיָ אַיְךְ קְוִים ווֹאָם אַרְוָם,
 מִיט אַיְן האָנֵט האָלָט אַיְךְ שְׁטִינִיפַּט
 די צוֹוִוִיטָעֶר האָנֵט צָו...

י. 1929

* * *

ווֹאָם אַיְךְ זַאל נִיט זַעֲעָן,
 עַז אַיְךְ אַלְעַז קָאָפְּוִיעָה,
 פְּנִין אַיְזָה בַּיְיָ מִיר פְּרִיְיד,
 פְּרִיְיד אַיְזָה בַּיְיָ מִיר טְרוֹוִיעָר.
 פָּאָרָט פָּאָרָט אַז אַרוֹן,
 וּוּעָר אַיְד עַפְּעָם מַוְּנְטָעָר,
 וּוּעָר אַז קִינְד גַּעַבָּאָרָן,
 כְּלָאָז מִינֵּן קָאָפַּט אַרוֹנְטָעָר.
 עַז אַיְךְ דּוֹרָךְ דַּי פָּעַנְצָטָעָר

פָּנוֹ אֲ שַׁטּוֹב אֲ נִיעָר
ס' פְּרָאָוּעַן מְעַנְטְּשָׁוּן פְּרִילְעָר
אֲ חַנוּפָתְ-הַבִּית,
פֵּיל אַיךְ שָׂוֵין דֵי שְׁרוֹפָה,
ס' שְׁפָרִיצְטַן אָוָן קְנָאָקְטַן דָּעָר פְּנִיעָר
אָוָן דֵי מְעַנְטְּשָׁוּן לְוַפָּן,
יָאָמָעָרָן אָוָן שְׁרִיבְעָן.
וּוְיִם אַיךְ נָטַן וּוְאָסָם אַיוֹ דָּאָם,
וּוְאָסָם זָאָל דָּאָם בָּאָטְיִיטָן —
ס' אַיוֹ בַּיִּ מָיר אַיְן קָאָפֶ דָּאָרָט,
גָּאָרְנוּט וּוּי בַּיִּ לִיְיִיטָן...

וּוִיטֻבָּסָק, 1928 י.

די גווט־בֿאַקָּאנְטָע גַּס ...

די גליידער פון פראסט אויפגעדרויטע,
 איזן רושיעס טעהפעס פארשנוייטע
 כי סטאלינגראד,
 אויסגעמעאנערט און הוונגעריך איזן מאט,
 זאוערוכבעס די אויגן פארקלעפֿן,
 אויפֿ שליטלעך מיר שלעפֿן
 מינאמיאטן און ביקס — פ. ט. ר.
 ס'איו שוער, אווי ווי ס'איו שוער...
 ווי די פערד איזן האלאבליעס מיר פאלן.
 מיט א „רָוְסִישָׁעַ בְּרַבָּהּ“,
 איזוי ווי מיט ביעטשן
 די פראסטיקע לופט מיר צעקניאלן.
 איזן שליטלעך געשפאנט איז עפאכע!
 אויפֿ דער נשמה איז קרייהדייק-קאלט,
 מיר הויין אליאן זיך שוין אופעט
 מיט גוואלך
 און שטופהן און שלעפֿן און ציון
 מיט פארחלשטע הענט
 און מיט אויגן ווֹאַס גְּלִיעָן,
 דורך שניעידיין ווינט
 דורך סטעפֿ דעם פארשניזן,
 א וויארטט פינפֿ-און-צואנציך
 צום כוטער צום צוויותן —
 טונדוטאוע,
 אוונגאנעראווע,

גנילא אקסמייסק,
 דו פאלסט פון די פים.
 נאָר דו שטייפַּט זיך אָן שווינְגַּסְט...
 אָן צִיסְט פון שיינְיעַל
 אַ פֿאָרְפּוֹרִין סֻוכָּאָר
 אָן בִּיסְט זיך בֵּיז בְּלוֹט אַיְזָן
 די לִיפְּן דָּערְפָּאָר ;
 פון פרָאָסְט וּוּרְן הִימְלְשָׁע וּוּבְּיטָן —
 צְעַצְוַנְדָּעַנְעַ שִׁיבְּטָעַרְם,
 וּזְוּ בְּלוּלְעַכְעַ לִיפְּן
 פֿאָרְבִּיסְעַנְעַ, דִּינְעַ...
 פון בלוטיקער שנאה
 צום פֿינְגְּט
 אָזְשָׁ דָּעַר צָוְגָּ מִינְגְּעָר שְׂטָאָמְלָט...
 די פּוּחוֹת די לעַצְטָע
 צוֹנוֹפְּשָׁוְנְגָּעַזְמָלְט,
 דָּוֶרֶךְ טִיפְּעַ, דָּוֶרֶךְ שְׁנִיְקָעַ קַוְּפָעַם
 מִיר קְרִיכָן די טָאנְקָן אַנְטְּקָעָן
 פון דָּעַר דִּיבְּטִישְׁיַעַר גְּרוּפָע
 מִינְגְּשְׁטִיםִים,
 וּזְאָם וּוַיְלָ צְוַהְיָלָפְּ פֿאָלְסָן גִּינְזָן.
 מִיר מָזָן זַיְמִיט פֿיְעָרְ פֿאָרְהָאָלְטָן.

אָן אלטָעָר סָאָלְדָאָט פון סִיבְּר
 אַיְזָ שְׁטִילָ נְעַבָּן שְׁלִיטָלָ גַּעֲלִיבָן...
 עָרָ מָוְרָמָלָט צָוּ מִיר :
 — טִיבְּעָרָעָ, בְּקָעָן מַעַר נִיטָ...
 אַיְיךְ וּוְעַל אִיצְטָעָר שְׂטָאָרְבָּן...

כ'האָב מיט שניַי אִם די שלויַפְן געריבּוֹן,
 נאָר זיין קאָפְ שווַי נוַיט מעָר,
 ווי אַ שאָרבּוֹן...

אָוָן אוֹפְן לאָפָעַט אִים מיר לְיִגְן אַרוֹפָעַט
 פֿון קעַנְזִיטָאנְק האַרְמָאַטָּע.
 דָאָם פֿערְד דָאָם צַעְדָאַרטָּע
 אַ קְעַר טָוָת דָעַם קאָפְ תְּמֻעוֹצָאַטָּע —
 דָעַר בְּרַמְינְן מַאֲכָתְשׁוּעָר אִים אַינְגָאנְצָן.
 סַאלְדָאַטִישׁע אַוְינְגָן
 מִיט גְּרִינְלֶעֶכְעַ פֿיעַרְן גְּלָאנְצָן...
 אַ רְעַנְדֵל דָו גְּיַב פֿאָר אַ טְרָעָר...
 מִיר שְׂוִינוֹגָן אָוָן שלְעַפְן שְׂוָן וּוְידָעָר די שלְיִטְלָעָה,
 סְאַיז שְׂוּעָר, אַוְיַ וּוְיַסְאַיז שְׂוּעָר...

— — — — — — — —

— — — — — — — —

אַ פְּאַזְיַם קָעַ...

לְעַם רָאַנד פֿון וּוְאַלְד אַיּוֹ אָונְדוֹעָר רָאַטָּע,
 אַיְךְ פְּרָעָם זִיךְ צַו דָעַר עַרְד דָעַר גְּרִינְגָר.
 סְהָאָט אַקְאַרְשָׁטְ-זָוָאָס דָעַר פֿינְגְט גַּעַשְׁאָטָן
 אַיְבָעָר די בְּיִמְעָר שְׂוּעָרָעָמִינְעָם.
 גַּעַפְלָאַצְטָמַז זַיְהָאָבָן אַוְיפְּ דִי צְוֹוְינְגָן,
 דָעַר פְּוּלוּוּרְ-רְיוּיךְ, דָעַר עַסְיַק-שַׁאַרְפָּעָר
 נַאֲךְ הַעֲנָגָט אַיּוֹן לוֹפְטָמַז. פְּאַרְשָׁטוּמַט מִיר שְׂוִינוֹגָן,
 מִיר וּוּלְזַן בָּאַלְד אַיּוֹן שלְאַכְטָמַז זִיךְ וּוְאַרְפָּן

און צו דעם זאלפ פון די „קאטיוושעム“
 מיט קלעפנדיקן האָרֶץ זיך ריבטן...
 פאָר מײַנע אָומְרוֹוִיקָע בליכָן,
 גלֿינֿיך עמִינֿ ציט דאס האָרֶץ מיט צוֹזָנָגָן,
 אָ פָזּוֹיְמָקָע אָ רְוִיטָע פִּינְקָלְטָן.
 סָאיַיְה מיט דער האָנט זיך צו דער לאָנגָן.
 און כאָטְשׁ בְּהָאָבָּדָן אֵין ווֹאָלֶד גַּעַצְוּוֹיְפָלְטָן,
 צִי אֵין דעם שלְאָכָּטְסָטָן צִיּוּלָּל בְּלִיבָּן לְעָבָן,
 נְאָר צו דער יָאנְגָּעָדָע, וְאָן עֲוֹפָל
 בְּהָאָבָּגָּרִיךְ זִיךְ אָ צִי גַּעַגְּבָן.
 אָון ווֹעָן מִיר האָבָּן זִיךְ דָּוָרָךְ פְּלָאָמָעָן,
 צֻום פְּנִינְטָן אֵין דָאָרָף אַרְיִינְגָּעָרִיסָן,
 גַּעַזְוּעָן אָוִיפְּ מִינְן צְנָגָדָעָר טָעַם אֵינוֹ
 פָּוּן רְוִיטָן טְרָאָפָן זָאָפָטָן דָּעָם זִיסָּן.

געַזְעָנָנוּן...

הגעַזְעָנָנוּן שׂוּעוּדִיקָס אַנְדָּעָנָק

מִיר האָבָּן אָקָאָרְשָׁט ווֹאָס דָּעָם דִּינְטָשׁ
 פָּוּן דָאָרָף אַרְיִינְגָּעָרִיבָן.
 נְאָר פְּנִיפְּט אָ קְוִיל,
 נְאָר שְׁוִין אֵין פּוֹלָן ווּוֹקָם מִיר נִיעָן.
 פְּאַרְבִּינְגִּיעַנְדִּיקָן, בְּבָין אָוִיפְּ אָ רְגָעָ שְׁטִיָּן גַּעַבְלִיבָן
 אָ קְוָק צו טָאָן אָוִיפְּ דָעָם סָאָלְדָאָט,
 ווֹאָס מִיט הַרְאָצְגָּעָשְׁרִיּוּן
 דָעָר עַרְשְׁטָאָר טְזִיךְ גַּעַלְאָזָטָן צֻום יְשָׁוֹב לְוִיפָּן,
 נְאָר סְחָאָט אָ קְוִיל צְעַלְעַכְעָרָט זִינָעָ שְׁלִוִיפָן,

איז ליגט ער מיט איזן באק צום שניו,
 דאס מoil האלב אפּן
 (א צענדליך טרייט צום ישוב ניט דערלאפּן),
 מיר האבן זיך מיט אים באגענט בליך צו בליך,
 נאָר כהאָב זיין טויטן קוֹק ניט אויסגעחהאלטן.
 — פֿאָרויִם, — שרייט דער קאמכּאטַם, —
 איז דאָרְפַּ אַרְיֵין מיט גְּלִיכְ ! —
 איך גיב מינַן קאָפּ אַ קער אוֹים אוֹיפּ צוֹרִיךּ
 זיך זעגענען מיט דעם,
 וואָס בליעבט איז שניו איז קאָלטַן...

* * *

מיר טרייבּן דעם דיבּיטש אַזְוִי גּוֹט, אַזְוִי פְּינַן,
 ווי אַ וואָלְףּ אַ פֿאָרְיַאנְטַן,
 וואָס לוֹופּט פּוֹנְעָם שְׂבִיעָר...
 מיר כאָפּן זיך איז אַ פּוֹלִישַׁן שְׁטַעַטַּל אַרְיֵין,
 פֿאָרְשַׁוּאָרְצַטְעַ פּוֹן רוֹיךְ אַזְוִי פּוֹן פְּינַן.
 בְּנֵי טִירֶן אַזְוִי טְוִיעָן קִינְדָּעַר אַזְוִי פְּרוּיוּן אַסְאָה,
 סְיוּוּרֶת גְּלִיכְ יְעֻדָּעַ שְׁטוּבַ אַזְוִי אַכְּסָנִיה.
 פְּשַׁע-פְּרַאֲשָׁעַם, — פְּרַעַג אַיךְ אַזְוִי דער פּוֹלִישַׁעַר שְׁפְּרַאַךְ, —
 דאס שְׁטַעַטַּל ווי הַיִּסְמַט, פְּרַאֲשָׁע פְּנַאיי ? ..
 נאָר מִינַן בליך אַזְוִי מִינַן קֹול זַי דְעַרְקַעַנט ווּועָר אַיךְ בֵּין,
 זַי בָּאַטְרַאַכְטַמְט מִיךְ מִיט נִינְגַּעַר מִיט טְרִיבַּן :
 — אַזְוִי וואָס פְּאָר אַ שְׁטַעַטַּל אַזְוִי הַאֲטַדְעַן
 דער נַאֲמַעַן אַ זַיַּן,
 אַזְוִי שְׁטַעַטַּל אַזְוִי קַיּוֹן אַיְינְצִיקָעַר יַיְד נִיט גַּעֲבַלִּיבַּן...
 מיר טְרִיבַּן דעם דְּבִיטַש אַזְוִי גּוֹט, אַזְוִי פְּינַן,

וואָי אַ ווֹאַלְפַּ אַ פֿאַרְיָאָגְטָן,
וואָס לְוִיפְטַ פֿוֹנוּס שְׁבִיעָר...
מֵיר כָּפְנַ זַיְד אַיְזַן אַ פֿוֹיְלִישַׂן שְׁטַעַטַל אַרְיַין
פֿאַרְשָׁוֹאָרְצָטַע פֿוֹן רַוִּיךְ אַוְן פֿוֹן פֿיְיעָר.

סָאַלְדָּאַטְסְּקָע טְרֻעָרֶן

נָאָךְ דָּעַם, וְוַיְיַצְּרַ בְּכִינָה מִוְתַּ שְׁלָאַכְטָן דָּוָרָךְ
מִנְיָן שְׁלִיאָךְ מִנְיָן בִּיטְעָרְ-שְׁוּעָרָן,
איּוֹ וְוַעַן אַיְךְ גַּיְיַץְיַינְדַּ אַיבְעָרַ אַ וְוַעַן
מִוְתַּ פֿרְאַסְטָעַ שְׁטִיְינְעָרַ אַוִּיסְגַּעַפְלָאַסְטָעָרטַ,
פֿאַרְכְּבַּיְ פֿלְיַיטַ אַ מְחַשְּׁבָתַה,
וְוַיְיַאַתְּ אַ לְאַסְטָעַוּוקָע —
דָּאָם זַעַנְעָן מִנְיָן מַאֲנַסְכְּלָשָׁע סָאַלְדָּאַטְסְּקָע טְרֻעָרֶן...

* * *

מֵיר קָאַסְטַ עַם שְׁטַעַנְדִּיק אַפְ אַ שְׁטִיק גַּעֲזָוָנָטַ,
וְוַעַן בְּ�יְקָום צַו גַּיְיַן
צַו שְׁוַיְיךְ-וְוַעַן,
צַו וְוַעַן, וְוַאָם זַיְד קְרִיְיצַן...
אוֹן נִיטַ פֿוֹן מִידְקִיט — נִוְיַן,
זַיְיַ וְוַעַקְן אַוְיַף אַיְזַן מֵיר מִנְיָן אַלְטָעַ וְוַונְדַ
אוֹן דִּי נְשָׁמָה מֵיר מִיטַ פֿנִין פֿאַרְפְּלִיְיצַן...

ס'דערמאָנען פִּינְפַּאֲטְרָאָנָּעָס ...

איין פְּרִילִינְג-וּאַלְד צוישן סָסְגַּע-בִּימָעֶר
טָאָפְּט פְּלוֹצָעָם אָז מֵינְן קְוַלְיָע-שְׁטָעָקָן
מִיט קְוַילְן אָ פָּאָרְשָׂוֹצּוּעָרֶטֶן אַבּוּמָע. (*)
צְעֻפּוֹלְטָע שְׂוָאָרֶצֶן בְּלָעְטָעָר זַי בָּאָדָעָקָן.
אייך הייב זי אויפֿ. ס'דערמאָנען פִּינְפַּאֲטְרָאָנָּעָס
אָ פָּאָרְקָאַלְיְוּעָטָע, צְעַקְנִיְוִיטְשָׁטָעָה האָנְטָ
פָּוָן אָ סָאָלְדָאָט... זַיְן מְרַחַשְׁחוֹרָה-פָּנִים
דָּעָרְזָע אַיך איין טְרָאָנְשִׁי בְּיַם פָּאָדָעָר-דָּאָגָן...
אוֹזְן מִיט מֵינְן שְׁטָעָקָן כְּעַגְבָּעָר אָוִים אָ גְּרִיבָל.
איין פְּיִיכְתָּעָר עַרְדָּע דָּעָם וּוַיְמַטְן קְרִיגָּה כְּפָאָרְגָּאָב.
אוֹזְן אַנְטְּרִינְגָּעָן זַאְל דִּי שְׁנָאָה אוֹזְן פָּאָרִיבָל.
זוֹ מִילְּדָעָר פְּרִילִינְג-זָוָן אַיך הייב מֵינְן קָאָפְּ...

* * *

פָּוִיר יָאָר אַיז גְּעוּוֹאָרָן מֵינְן וִינְגָּל,
מִיט וּוְאַסְ-זְשָׁע דָּעָרְפָּרוּיטָן מַעַן אִים? — שָׁאָט!
אייך וּוְעַל אִים מֵינְן קְעַסְטָעַלְעַ צִירְוָנָג
בָּאָוְיִינְן אַצְּינְד, אַקְוָרָאָט.
פָּאָרוּוִיקְלָט, פָּאָרְדָּרוּיט אַיז אָשָׁאָלִיק,
איין טִיְּפָסְטָן שְׁוֹפְּלָאָד אוֹפְּנָן דָּעָק,
דָּאָם קְעַסְטָעַלְעַ אַרְדָּנָם, מְעַדְּצָלָן —

(*) אַבּוּמָע (רוֹסִישׁ) — לְאָדוֹנוֹג.

מײַן רְבִיכָּתָוּם, מײַן גָּאנְצָעָר פֿאָרְמָעָג.
 די גָּאָלְדִּיקָּע, גָּלְאָנְצִיקָּע צִיּוֹכָנָם
 צְעַשְׁיַינְתָּ חָאָבָן זַיְךְ אָוָן צְעַבְּלָעְנְדָט.
 דָּעָרְזָעָט עַם מײַן יִינְגָּל — מֵיט כּוֹחוֹת
 עַר רִיבְיסָט עַם בַּיְּ מֵיר פֿוֹן די העַנְטָט.
 אַיךְ גַּיב נֵיט, אַיךְ פֶּרְאוּוּ אִים דָּעָרְקָלְעָרוֹן :
 מײַן זָוָן, כְּהָאָבָן שְׁלָאָכְט זַיְךְ פָּאָרְדִּינְט !
 עַר שְׁרִיכָּט אָוָן פָּאָרְגָּיוֹת זַיְךְ מֵיט טְרָעָרוֹן :
 — די צָאָצָקָעָם דָּעָרְלָאָנָגָן מֵיר, גַּעַשְׂוִינְדָט !
 עַר פִּילְדָּעָרטָט, עַם הָעַלְפָטָט מֵיר שָׂוִין גַּאֲרָנִיט,
 עַר בְּרִיקָעָט מֵיט פִּיסְלָעָד אַין דַּיל.
 נָו, שְׁוַיְינָג שָׂוִין, נָו, נָא דִיר די אַרְדָּנָם,
 נָו, שְׁטִילְזָוִין, נָא שְׁפִּיל זַיְךְ שָׂוִין, שְׁפִּיל !

מינסק, 1961 י.

די גּוֹטִ-בָּאָקָאנְטוּ גָּאָס . . .

די גּוֹטִ-בָּאָקָאנְטוּ-גָּאָס... כְּגַיִן מֵיט מײַן קְלִיְינָעָם זָוָן —
 מײַן אָקְסָל גַּיט נֵיט ווֹילְנְדִּיק אַ צִיטָעָר.
 אַיךְ גַּלְעָט זַיְן קָאָפֶ. עַר וּוּוִיסָט דָּאָךְ גַּאֲרָנִישָׁט נֵיט דָעָרְפָּוֹן,
 אוֹ אִיבְּגָעָר אָט די זְעַלְבָּע שְׁטִינְגָּעָר,
 צָו דָעָר שְׁחִיתָה
 גַּעֲפִירָט מַעַן הָאָט צְוֹרִיק מֵיט צְוֹוָאָנְצִיךְ יָאָר
 זְיַין בְּרוֹדְעָרְלָי — מײַן בְּכוֹר.
 קְיַין זַיְבָּן אַיְזָוּ עַר נָאָךְ נֵיט אַלְטָגָעָן גַּעֲוּעוֹן.

ס'אייז מײַנְן מײַזִינִיק אויך אָצִינֵד אֶזוֹוִיפִּיל.
 נאָר ווּוֹיזְשָׁע אִים פֿוֹן דָּעַם דָּעַרְצִילְן צ'קָעָן,
 כָּאָטְשָׁ עָר אַיְזָ ווּינִיט שְׂוִין נִיט קִיְּזָ עֻוּפָל.
 מִיט אִים אַיְזָ גַּי אַיבָּעָר דָּעַר גּוֹטְ-בָּאָקָאנְטָעָר גָּאָס...
 נִיט אַיעֲנְגָּשְׁטִילְט עָס ווּעָרְטָ אַיְזָ מִיר דָּעַר ווּיְיָ אַזְּנָ הָאָס,
 וּוֹעַן ס'זְעָט אָצִינֵד נִיט קִיְּנָעָר,
 וּאָלָט אַיְזָ גַּעֲקוּשָׁת פֿוֹן אַט דָּעַר גָּאָס דַּי שְׁטִינְגָּעָר...

מינסק, 1963 י.

* * *

וּוֹעַן אַנטְקָעָגָן אַכְּבָּלִיםָק פָּאָגָנָרְעָר,
 בֵּין אַיְזָ מִיד פֿוֹן ווּגָג גַּעֲלִיבָן שְׂטִיְין,
 רְוִוִּישָׁ ווּיְכָלוֹת גַּעֲוָעָן דָּעַר זְוִים פֿוֹן יָעָר אַיְזָ,
 ס'הָאָט דַּי זְוִן גַּעֲהָאָלְטָן בֵּין פָּאָרְגִּינָן.
 אַיְזָ דָעַם פְּרִישָׁן אָפְשִׁיןָ פֿוֹן דָּעַר שְׁקִיעָה
 אַיְזָ גַּעֲפְּלוֹגָן הַוִּיד אָן אַעֲרָאָפְּלָאָן,
 אַוְיְפְּגָעָהוִיכָן חָאָב אַיְזָ מִינְעָן ווּעַם,
 הָאָט מִיט פְּלָאָם אָ בְּלָאָנָק גַּעֲטָאָן מִיר דָאָן
 זְנִינָם אָ פְּלִינְגָּל אַיְזָ דָעַר רָאוּזָר כְּמָאָרָעָ...
 — — — — —

טְוִונְקָעְלָעָר בֵּין דָעְנְקָמָאָל ווּעָרְטָ פָּאָגָנָרְעָר.
 פֿוֹן גַּעֲשְׁטִיְין דַי קְוּוֹיְטָן — שְׁוֹאָרְצָעָר קְרָעָפָט.
 ס'שְׁלָאָגָט אַיְזָ בְּרוּסָט דָאָם בְּלָוָט
 מִיט דּוֹנָעָר-קְלָעָפָט —
 נְקָמָה! ...

וּוְילְגָע

* * *

איך קען מײַן נקמה
ניט שטילן,
מייט זיסינקע רייד
ニיט פֿאָרְהִילְן.
כ'ויל מיט מײַן נשמה
ニיט קֿרְיִמְעָן,
עם קומען אין דמיין מיר
לוּי אָוּן שְׁמֻעוֹן :
זוי לאָזֶן קִיְּזָן הוּא נִיט אַ דּוֹרָךְ
קִיְּזָן טִיר
אוּן קִיְּזָן טְוִיעָר ...
גרוּים אֵיזֶן מײַן פּֿינְן,
טְוִיפְּ אֵיזֶן מײַן טְרוּיעָר ...

* * *

וואוים, דיין הערין אוּז אַ פּֿיצְל ווּוּלְקָאנְזֶן
אוּן פֿאָרְשְׁטִילְט, אוּסְגָּלָשֶׂן זְבִּין קְרָאָטָעָר.
נָאָר מִיט פּֿחְדִּים דיין זְיַנְעָן נִיט מְאָטָעָר.
סְיוּעָט קִיְּזָן זָאָךְ נִיט פּֿאָסְיְרָן ... אוּן דָּאָגֶן,
וּוֹעֵן דָו וּוּעֵסְט זִיךְר אַוִיכְפָּגָן שְׁגָנִישָׁט נִיט רִיכְטָן,
וּוֹעֵט אַ פּֿלָאָם פָּונְדִּי טְוִיפְּ-טְוִיפְּ שִׁיכְטָן
טָאָן אַ זְעִץ
אוּן צָוֵם הִימָל דּוּרְגְּרִיבָן,

בליעבן דארט,
וואי א בלוטיקער צייכן...

אויף קיין רגע...

אויף דער ברומט,
אויף אקסלען מינגע,
אויפן הייטל,
לאנג ניטאָ קיין סימן
פון קיין ראנג אונ טיטל.
נאָר אֵין האָרצֶן מינגעם
דער געפּיל —

אויף קיין רגע ווערט ער ניט ציוויל :
ס'קלאָפט דער אָומרו, אָן אָנוֹ אוֹיפְהָעַר דָאָכָט —
וּוִידָעַר טְרָאָגֶט דָעַר אִמְפְּעַט מִיךְ אֵין שְׁלָאָכֶט.

דאָס מזלדייקע קייטעלע

אחר המעשה...

ווען כ' בין געוווען און שלאכט בעי סטאלינגראָד,
דעראָהרגעט האָט מײַן וויבּ און קינד דער קאָט.
כ' האָב לעם בערלֵין דערנָאָך אַ פום פֿאָרלוֹוִין
און נאָכוּן קרייג האָט מען מיך אָפְגָעְשׂוֹוָן,
אלָם אָרַעְסְּטָאָנָט פֿאָרטְּרִיבְּן מיך בשתיוקה,
וואָו ס'יוֹאָקְסְּט דער שׂוֹאָרְצְּעָר פֿעְפָּעָר.
געלאָקְט דאָרט האָב אַיך האָנִיק מוּט אַ גְּרוּסְמָעָר לעֶפְּלָ
געשְׁנוּיטָן דראָנקָע אַון גְּשָׁנוּדָן לְיִקְעָ
פָּוּן דראָט צְעַבְּיָוְנָעָנָעָם גַּעֲמָאָכְט כ' האָב טְשֻׁוּעָקָעָם,
און קינְהָה אַן רִינְהָה אַן הַאָקְ-אוֹן-פְּאָקָ
און אחר המעשה
בֵּין אַיך נָאָך אַלְזָן —
דער יִיד-כִּיטְרָאָק...

* * *

ווען ס' האָט אַ בלענדַט גַּעֲטָאָן פֿאָר מִיר זַיְנָו חַלְקָ
און זַיְד דערפִּילְט האָב אַיך אַין פֿעָל פָּוּן שְׁאָפָּ
ערשְׁטָט דָּאָן פֿאָרְשְׁטָאָנָעָן האָב אַיך אלְזָן פָּוּן אלְזָן
בִּיסְקָל תָּוּו...

בֵּין דָּעַר קְרָאָתָע

1

אין דער שטויינערנער שטײַינ
בֵּין אַ שְׁפָעַלְטָל פֿוֹן שִׁיבְּן
כְּבֵין פֶּאֲרוֹזָנוֹקָעָן אֵין פִּיוֹן.
אַ צַּעֲכָרָאַכְּבָעָן צְוּוִינְג...
הוֹיכְבַּט נַאֲר אַנְעַט צַו טָאנְגָן,
געַמְטַט דָּעַר אִימְפָעַט מִיךְ טָראָגָן,
הַיְּזַ-אָזְ-הַעַר דַּי צְוּוִיְ טְרִוִּיט
איְבָעַר דַּיל פֿוֹן צְעַמְעַנְט,
אֵין פֶּאֲרָחּוֹשָׁעַכְּטָע וּוֹעַנְט...
מִין זְפָרָן פֶּאֲרָהִיט
דָּעַר לְבָנָהִים אַ בְּלִיק
דוֹרֶךְ דָּעַר אִינְיוּרָנָר קְרָאָטָע...
אוֹיפְּ מִין נַאֲרָע אֵיךְ לִיגְ
וֹו אַ שְׁמָאָטָע...

2

אַרְיִינְגָּעָשְׁלַיְידָעָרָט מִיךְ אֵין קָאֶזְעַמָּאָט.
גַּעַדְרָאָט מִיר אָן גַּעַשְׁאָלְטָן : — הַאָסְטַט פֶּאֲרָאָט !
... אֵיךְ שְׁטָעַל זִיךְ קְוִים אַוּוּק
אוֹיפְּ דַּי שְׁפִּין פִּינְגָּעָר
אָן פָּאָר דַּי אָוִוְגָּן גַּעַמְט אַלְעַן
שְׁווֹוִינְדָּלָעָן, שְׁפְּרִינְגָּעָן...

איך הייב דעם קאָפּ,
 דעם האַלדוֹ כ'שטרעך ושענדנע אוים,
 דאָר קען מײַן מידער בליך באַמערכן בלוי
 דורך שווארצער קראַטש און פֿאַרשמיינטער שוויב
 אַ פֿיאַצְל-הִימֶל אָן דֿאָכְרִינְג-טְרוֹבּ,
 אַ שׂוֹאַלְבַּן-נְעֵסֶט בַּיִם ברעג פֿוֹן דעם קָאָרְנוֹז...
 ס'פֿאַרְגִּיַּת דָּסּ הָאָרֶץ פֿוֹן ווּיְיְ...
 איך חָעַר ווּ זִים
 עַמְּ הַיְלָכֶת פֿאַרְטּוּבֶת דָּעַר שׂוֹאַלְבַּגְּעָשְׁרִי;
 אָן פּוּחוֹת בַּיִם דָּעַר דִּיקָּעָר ווְאַנְטַ אַיךְ שְׁטִיףַי.

* * *

נָאָר אַ טָּאגּ קָאַטְפָּאָרְגַּע
 אַיְן וּזְאַלְדַּ אַיְן כּוּוֹיְיכּוֹ סִיבְּרָעָר
 אַיְזַּ לִיבּ גַּעֲוָעַן מִיר אַנְצּוֹשְׁעָפּּן
 קָאַלְטָן וּוְאַסְמָעָר קוּוֹאַלְקָוּן
 אַ בְּלַעַכְעַנְעָם קָעַנְדָּל,
 פְּדַי פֿאַרְזּוֹפּּן מִיטּ הַנְּהָה
 מִין יְעַדְן בִּיסְן בְּרוּוּט
 אָן פְּרַטְיַ דְּעַרְבַּי קָאַנְעַן טְרַאַכְטָן:
 רִיכְטִיקּ טְאַקָּעַ, אָזְ מָעַן הַאַקְטָט
 אַ וּזְאַלְדַּ,
 פְּלִיעַן שְׁפֻעְנָעָר,
 נָאָר אַ מְעַנְטַש אַיְזַּ דָּאָר נִיטּ קִיְּן שְׁפֻעְנָדָל
 אָן נִיטּ מִיסְטַ אָן קוּוּטַ...

* * *

אויך איבער מיר,
געבוי רענען
אין פאניעוועזש,
בעלייטע,
חאסט, טויט,
ווי איבער אלעמען,
די זעלבע מאכט
און שליטה.
איך ווים,
און בין דיבין קעפל קרויט
און וועסט אויך מיך
צעשאַטְקָעָוּן בְּמִילָאָ
נָאָר וּוָרָתָ
נִיט וּוָרָף אֹוֵיפָ מִיר אַרְוִיפָ אַצְינֶד
דִּיבֵּן נָאָכְטָ-פָאָטְשִׁיּוֹלָעָ...
פָאָרְשְׁטִי מִינְן לְאָגָע —
אַוּדָאי אַיָּאָר צְוּעָלָפָ
אין פְּנִיעָר-שְׁלָאָכְטָן,
אין שְׁפִיטָעָלָעָר,
אין סְטָאָלִין-לְאָגָע,
אַרְוָמְגָעָרִינְגָּלָט מִיט הִינְט
און וּוָעָלָף צְוּוִיפִיסִיקָע,
הַאָב אַיך דָּאָך, טויט,
די לְידָעָר מִינְעָ נִיט גַּעֲזָנָגָעָן,
און וּוִיפָּל יְוָנָגָע יָאָרָן כִּיהָאָב דָּעָרָצָו

מײַן בִּיטָעֶר בְּרוֹוָט
אַיִן כַּאֲפָעַנִּישׁ אָוֹן שְׂמִינִיעַנִּישׁ
גַּעַשְׁלָוְנְגָנְעַן,
אייז קְרִיךְ וְשֻׁעַ נִימְטָ אַצְינְד
מִימְיט דִּיבְּנֵעַ שְׂוֹאָרְכָּעַ פִּינְגָּעָר...
אוֹן לְאֹושָׁעַ, לְאֹושָׁעַ מִיר
מִינְיָן לִידְ מִינְיָן טְבִיעָר לִידְ דָּעָרְזָוְנְגָנְעַן.
אוֹיְן אִיבָּעֶר מִיר,
גַּעַבְוִירְעַנְעַם אַיִן פָּאנִיעְוּזְוּזָה,
בָּעַלְיָטָע,
הָאָסְטָם, טּוֹוִטָּם,
וּוֹי אִיבָּעֶר אַלְעַמְעָן,
די זַעַלְבָּעַ מַאֲכָתָ אַיִן שְׁלִיטה.
אַיִיךְ בֵּין דִּינְיָן קַעַפְלָ קְרוּוֹת
אוֹן וּוּסְטָמָ אַיִיךְ מִיךְ
צַעַשְׁשָׁתְקָעְוּזָה, בְּמִילָּא,
גְּנָאָר וּוּזָרְטָם, נִימְטָ וּזְרָקָטָ אַיִיךְ מִיר אַרְחִיף אַצְינְד
דִּינְיָן נַאֲכָתְ-פָּאָטְשִׁילְעַן...

מינסק, י' 1962

* * *

מפניו אומרו אז פארדראם,
חזי וועלן דיך ניט רירן.
אייז וואסזישע בליעכט מיר, וואס?
וואס קאו איך שווין פארלירן?
כ'באוינו זיך איז דין הויז
פפארשטעלט, ווי אויפ דער בינע,

אַ לְזַ מִיטַ אַ דּוֹרְכוֹים
אַ גָּלָאַמְפָעַוּ אַטְטָעַרְ מִינָעַ...

* * *

פָּונְ צִיּוֹתֶ צַוְצִיּוֹת,
נָאָרְ עַפְתָעַרְ אַינְדָעַרְוָאָכָן,
זִוְרְ כָּאָפְטַ אַרְבֵיןֶ צַוְמִירַ
אַיְוָאָןֶ אַנְדָרְיוּוֹוִוְטַשְׁ
מִינָןֶ זַוְיְעַרְ נַיְגָעַרְיקָעַרְ שָׁכָןֶ.
קִיְיַןֶ עֲנַנְןֶ חָאָטַ עַרְ נִיטַ
נָאָרְ סְתָמַ אָזְוַיַּ
אַ טָאָפַ טָאָןַ אַיְןַ מִינָןַ וּוָגָנַןַ
וּוָאָםַ טָוָטַ אַ שְׁטִיגְגָעַרְ אַיְצָטַ
דָעַרְ יְיַהַ
צַיְ אַיְזַ עַרְ נִיטַ
פָּונְ עַפְעַסְ-וּוָאָםַ צַעַטְרָאָגָןַ? ...

יעֻוּ-רַיִי ...

וּוּ כִּזְאַלְ נִיטַ טְרַעַפַןַ דִּיךְ —
אַיְןַ שְׁטוּבַ, אַיְןַ רַעַסְטָאָרָאָןַ,
אַיְןַ טְעַטָּאָטָעַרְ,
צַיְ אַיְןַ טְרַאָלְיִיכָםַ, אַדְעַרְ סְתָמַ אַיְןַ גָּםַ,
כְּיַעַ אַוְמָעַטָםַ, וּוּיְ אַוְיְסָגְעַהְיִילַטְ בִּיטָטַוְ,
וּוּיְ אַדְמַ-נַּאַקְעַטְ ;

די אַנְגָּעָה עֲרִיקִינִיט צוֹם פָּאַלְקָ דִּינְעָם —
 אֵין פָּגָס :
 דָּאָרֶט אִיז מִיט גָּלָאנְצִיךְ-שְׁוּוֹאָרֶצְן טָוָש
 פָּאַרְשְׁרוּבָן,
 אַלְזִי-אַלְזִן, וְאַס אִיז פָּוָן דִּיר אָוָן פָּוָן דִּין
 פָּאַלְקָ גַּעֲבָלִיבָן.
 אָוָן, וְוָן הַעַלְעָר הוּאִיט אַהֲנָעָזְקָרִי,
 צוֹויִי זִילְבָּן גְּרִילְצָן דָּוָרָךְ אֵין לָוָפְט — יְעוּוּ-רִיִּי...

* * *

אָז וּוֹוֵיל צָו מִיר אַצְּינָד, אָז וּוֹוֵיל,
 אָוִוָּפְט מִינָּן בָּאַרְיִידָעָוְדִיקָן מְוִיל,
 אִיךְ דָּאָרָף שְׂוִין גָּאָרְנִיט אַנְגָּעָן גָּעָן
 קִיְּן שְׁלָעָטָל —
 אִיךְ גַּיְיִ אָרוּם אַיְצָט שְׁוּוֹנְגָּנְדִּיקָּרְהִיּוֹת,
 עַמְּ הַאֲכָנָן אַוִּיסְגָּעָדְעָמְפָט
 אָוָן אַוִּיסְגָּעָקָאָכְט זִיךְ מִינָּן רִיְּד,
 וְוָיְיָ וְאַסְמָעָר אֵין אַ קָּעֶסֶל.
 גַּעֲבָלִיבָן מַעַר נִית אַוִּיפָּן דָּעָק
 אִיז רָאָפָּעָ-זָאָלָן —
 מִינָּן וְוָיְיָ אָוָן שְׁרָעָק.
 גַּעֲוָעָן אַ וּוֹעְרְטָל-זָאָגָעָר,
 חֻזְקִים-מָאָכָעָר,
 אַנְגָּעָכָאָפָּטָעָר פָּעָסָן
 אָוָן אַיְצָט, טַשִּׁיקָאָוּוֹעָ,
 אִיז אַ וּוֹאָרֶט פָּוָן מִיד
 מִיט צְוֹאָנָגָעָן נִית אַרְוִוִּסְצָוְרִיכִים...

כ'דעם דײַין ביטול מיט געלעכטער

כ'וווים, איך האב بي דיר אוז באטרעף,
וואָ אַ שִׁישְׁקָע, ווֹאָס אַיִן ווּאַלְד זַיְךְ ווּאַלְגַּעַרְט —
נַאֲר דָּס בְּרַעֲנֵגֶת מִיר נִיט קִיּוֹן שְׁבַּרְ-לָב
אַיִן דֵי אַוְיָגָן מִיר דֵי זָוָן אַשְׁטְּרָאַל גִּיט,
לְעֵם מִינְן פּוֹס דֵי שִׁישְׁקָעַלְעַ בְּאַחַעַלְטַ,
צְוָגָעַטוּלִיעַט צָו דָּעַר עַרְד דָּעַר ווּוַיכָּעַר,
לִיגָּט זַיְרִיךְ, בְּרוֹין גְּעוּוֹאָרְן פָּאָר גָּאָטָם ווּעַלְטַ,
צִיטִּיטִיק, בְּרוֹין גְּעוּוֹאָרְן פָּאָר גָּאָטָם ווּעַלְטַ.
אַגְּנַעַטְרוּוֹט דָּעַם ווּינְטַ דֵי רַעַיפָּע ווּימָעַן.
קִיְּנָעָר, קִיְּנָעָר שְׁטַעַרְט אַיִר אַיצְטַ נִיט טְרוּמָעַן,
זָעָן אַיִן חְלוּם אַירְעַס אַסְמָנָעַם-טַעַכְטָעַר ...
אוֹן אַיִד דָּעַק דַּיִּין בִּיטְול מִיט גַּעַלְעַכְטָעַר ...

* * *

גַּעַנְגַּ מִיר דְּרִיּוֹת אוֹן עַגְבָּרַט זַיְךְ אַן דָּעַם
דָּעַר קָאָפְּ.
כְּיוּעַל אַיִּיךְ, יְמָה שְׁמוֹנִיקָעַם, נַאֲכַזְאָגָן הַיִּינְטַ,
וְיַיְעַנְדָּעַרְלַ דֵי יַיְדָעַנְעַ —
בַּיִּ מִיר הַאֲטַ אַיִר גַּעַפְוּעַלְטַ,
אַיִר ווּוַילְט אַזְוִי, זַאַל זַיְן אַזְוִי,
אַ דָּאגָה אַיִךְ האָב
(פָּאָרְלִיבָּט בְּכִין אוֹן זַיְן תְּמִימָותַ,
אוֹן זַיְן פִּיקְחוֹתַ, פְּשָׁוּטְקִינִּיט אוֹן בְּרִיחַשְׁאָפְּטַ),

איו זאל זיין — ניט קיון נאציע,
ניט קיון פאלק
און ניט קיון פעלקערשאפט —
א פראסטער חיוקים, א פאעת,
א בירגער פון דער יודישער נאציאנאליטעט
און האדי — טראסקט ניט די וועלט,
קאטש רופט מיך טעלן אן,
אכבי אין אווון ניט שטעלט...

1968 י. מינסק.

* * *

עד מתה, ס'ביכל פאטשן זיך און גלעטן,
איין בזיזם פיגגעלעך זיך ליגנג,
וואז ענען, אָג מיר, דיבנע אויגן? —
די זעלבע פֿאַליַּצְיוֹ-לִיטְּעַט וועלן קומען
ווערגן דיך און טראטען,
ניט רاطעווען ווועט דיך דינן טראסקערני
איין עמערמ און איין בלעבן...
צעיעושעט וועלן ווי דיך שנידן, שטעבן
איין העלן מיטן טאג.
איו וואס-זושע מאקסט זיך קיליעיאדע,
זאג? —
נאָר סנידן, רעכנט אויַם, דינן שנור
מאָרוּסְיאָט, צי סטעפֿאָן דינן איידעם,
דיך וועלן אויף אָ פֿוּיְּדְּשְׁעַר פֿוֹר
אוועקפֿוּן אין דאָרָף

— באהאלטן אויפֿן בוידעם ?
צַי אָוִיפּ לְאָנֵג אֶבְעָר ? ..

איירפֿעַן, אָוְקְרִינְגַע, 1968, י'

* * *

כִּי מַוְרָפּוּלָן
בִּסְמֹתוֹ אִימְשְׁטָאָנד —
מִיטָּן שְׁכָל
אוֹן מִיטָּן פָּאָרְשְׁטָאָנד.
נַאֲרָמִין נְשָׁמָה
אוֹז אַקְנָאָפּ הַכְּמָה
אוֹן בּוֹנְטְּעוּעַט זִיךְ
נַאֲכָאנָאָנד.

* * *

אַיךְ וְאֵל לְעֵזָן בִּיכְעָר
אוֹן שְׂוֹנִינְגַן ? —
חוּוֹת נִיטְזִיבְעָר,
וּוְיִיל וּוְאַסְ-זִישָׁע קָעַן דִּיךְ אִיבְּעַרְצִינְגַן,
צַי כְּטוּרָאָכְטַן נִיטְזִיבְעָר, בְּשֻׁעַת מַעֲשָׂה שְׁלַעַכְטַן ?
רַעַכְטַן,
וּוְעַל אַיךְ שְׁמִיכְלָעַן.
טְשֻׁעְפְּעַסְטַן זִיךְ צַוְּמִין שְׁמִיכְלָן :
— עַר אַיךְ אַדְינְגָר,

ער איז מיט אויבער-שבל,
 דאס הווקסטו פון מיר
 און האלסטט מיך פאָר אַ גריינער...
 גוט, וועל אויך לאָכן,
 איז ווידער שלעכט גאָר,
 נעמסט מיט דיין אַנוּז-פֿינגעָר
 דראָען מיר און שרעקן:
 — ס'פֿאָרְשְׁטִיטְזְטְּ דאס יעדעם ברעקל —
 צו שאָנדע און צו שפֿאָט מיך מַאֲכָן
 דו ווילסט פֿאָר אַלעטמען אַין די אוֹיגָן...
 נו, אוֹיבָן אָזֶן,
 כ'וועל אַין געהאָקטע ווונדָן שטומען
 אָנוּ ווּרְגָּן, ווּרְגָּן אַינְגָּעָנוּמָעָן...
 נאָר סַעַּי ווּי סַעַּי ווּסְטָוּ נִיט אַוְיפָּהָעָרָן צו
 טאָטשָׁעָן מֵיכָן,
 צו יַאֲדוּעָן אָנוּ צו בְּרוּמָעָן...

י. 1965.

* * *

אַין גָּם אַין פֿרָאָסְטִיקָעָר מֵיר קָוָמָט אַנְטְּקָעָן
 מִיט אַ גַּוְאָנָג אַ הוּכְבָּרָן גַּעֲגָעָר.
 עָר זִינְגָּט פֿאָר זִיךְ, ס'פֿלְיוֹצְטְּ פָּוָן זִינְגָּלְיךְ אַ פֿרִיךְ,
 נִישְׁטָן אַנְדָּעָרִישׁ, ווּי עָר ווּאַלְתָּ אַין טְרוּוּם די רָגָע
 גַּיְינָן מִיט זִינְגָּה חַיְמִישׁ מִידָּל זַאֲלְבָעָצְמוּוּיט
 אַיְן הַיּוּמָעָר אַפְּרִיקָעָ, צַוְעָלָף טְוִיזָּנָט מַיְלָ פֿוֹנְדָּאָנָעָן,
 כ'חָאָב אַיְן זִינְגָּ אַיְנוֹזָם זִינְגָּן אַוְפָּן קָוָל פֿאָרְשְׁטָאָנָעָן —
 ס'אַיז שְׂוּעָר צו זִינְגָּן מִיט אַיְינָן פֿאָלָק צַעְשִׁוּידָט.

י. 1967.

* * *

— שרייבט אויפעט מיט אותיות יידישע
מיין מאמעס נאמען — לאה
קוקט זי אויפֿ דעם און חידושסט זיך :
— קאָק וּשְׁאָל, ניע אָמִינְיוֹן...
אַצְּינְד, צַיְיכְּנֵט אָן — אַברָהָם
אַזְוֵי הָאָט מֵין פָּטָעָר גַּעֲהִיָּסָן, —
סְ'אַיז — זָגֶן אַיך, — קַיְיָן קָנוּץ נִיט
קַיְיָן גַּרוּסָעָר. —
אַ בְּלִיאַן אַיר בְּלִיק גַּוְתָּא פְּלָעָמָל.
אוֹן סְ'צִיטָט זִיךְ אַיר הָאָגָּנָט
צָו מֵין בְּלִיעָר.
אוֹן צִינְדָּטָט מֵיןָעָ פִּינְגָּעָר מִיט
פִּינְגָּעָר...

פִּידָּל - שְׁפִּידָּל

פִּידָּל-שְׁפִּיל דָּוָרָךְ רַאֲדִיא אַיר הָעָר,
איַן דָּעָר לוֹפְּטָה די וּסְעָעָטָעָנָר טִיעָעָן.
וּוְעָרָט אוֹיפֿ דָּעָר נִשְׁמָה עַנְגָּא אַן שָׁוּעָר.
מָאָדָנָע, נָאָר אַיךְ קָאָן זִיךְ נִיט בְּאָפְּרִיעָן
פָּוֹן אַ בִּיטָּעָר-גְּרוּיִילִיקָן גַּעֲדָאָנָק
(פְּלָאָנָטָעָרָט איַן מֵין קָאָפְּ זִיךְ וּוַיְלָדְ-מְשֻׁוָּנה) :
פְּלוֹצָעָם וּוְעָרָט דָּעָרָשְׁטִיקָט דָּעָר מִילְדָּעָר קְלָאָנָג
אוֹן די עָרָד פְּלָאָצָט, וּוּי אַ זְּוּבָּעָר-סְטְרוֹנוּ...

* * *

ניט שפרינג אומכטראכט,
ווען האן

און סתט
מיט די פוייסטן ניט פאך.
דאם לעבן שטעל דעםאלט און קאָן,
ווען דיין פאַלְק איז אַין בראָך
און אַן אומגלוּק אַים דראָט.
אט דאָן קרייך אַין פֿלאָט
מיט דיין גאנצָן באָראָט !

דאָס מזְלִדִיקָע קִיִּיטָעלָע

כ'בֵּין גְּרִיֶּת נָאָך אַיִינְצּוֹלִיגָּן וּוּלְטָן
אוֹן זְבִּין אַין לְאָסְטָן, עַולְן אַיִינְגְּשָׁפָאָנט —
דָּעֵר גּוֹרֵל הָאָט אַ טְרִיבִּיסְט גַּעֲשִׁיקָּט מִיר
אוֹף דָּעֵר עַלְטָעָר —
מִינְן זְוִינְזִינְק — צְוֹוָאַנְצִיךְ-יאָרִיקָּעָר חַיל
אוֹן טְبִּיעָרָעָר אַיז מִיר פָּוָן טְבִּיעָרָסְטָן בְּרִילְיאָנָט
דאָם אַיְזָעָרָנָע, דָּאָם פְּרָאַסְטָעָ קִיְּטָעָלָע
מִיט דָּעַם „מְסֻפֶּר-אִישִׁי“ אַרְוָם זְבִּין הַאַלְדוֹז...
אַ גּוֹרֵל מִינְגָּר פּוֹל מִיט פְּנִין אוֹן וּוּיְטוּקָן,
פָּוָן אַלְצְדִּינָג הַעֲכָר כְּשַׁטְּעָל מִינְן אַיִינְצִיךְ פָּאָרְלָאָגָג :
אוֹיב סְ'אִיז נָאָך אַונְדוֹעָר עַרְד בָּאַשְׁעָרָת אַ בְּיוּעָ שְׁלָאָכָט,

וואל קומען גאנץ מײַן זוֹן צוֹרִיך
מייט אַלְעָז זַיְנֶנּוּ יְוָנָגָע גַּלְדָּעָר
אוֹן אַוְסְקוֹשָׁן כְּזַוְאָלָט אֲוִיפָּה זַיְנָן הַאַלְדוֹן
דָּאַם אַבְיוֹזָעָרָנוּ, דָּאַם מַזְלְדִּיקָעַ קִיְּטוּטָלָע
מייט מַיְנָעַ שֻׁעְפְּטָשְׁעַנְדִּיקָעַ לִידָּעָר.

מגדיאל, 1976.

**וועמען ס'טו נאכגיאין
מיין שאטן? ..**

אָפְרִיל

אָפְרִיל, גַּיּוֹת זִיְמֵט אָנָה נְכִיא אָנוּ פָּאָרְשְׁטוּיט —
סֻעַ שְׁנִיּוֹת, סֻעַ הָאֲגָלֶת, סְרָעְגַּנְט אָנוּ סֻעַ שְׁנִיּוֹת.
דָּעַר וּוַיְנֵט טְרִיבִיכְט וּוְאַלְקְנֵס, וּוְאַלְקְנֵס אָנוּ אָנוּ עַנְד.

אָנוּ גְּרוּי אָנוּ טְוָנְקָל וּוְעָרָן מִינְעָן וּוְעָנְטָן.
נָאָר מִיטָּאָמָּל גִּיט זָוָן אָפְלוּיעַז מִיטָּ לִיכְטָן,
גְּלִיּוֹךְ סְקוּמַט אָהָלָע בְּשָׂוְרָה אָוְמְגָעְרִיכְט,
גְּלִיּוֹךְ דָּג, מִין טְוִיבָּ, צְעַפְנָטָה אָסְטָט דִּי טִיר
אָנוּ בִּיסְט אַרְבִּין מִיטָּ צְאָרְטְּקִיְּט אָנוּ אָשְׁיוּוֹר.
נָאָר אָוְמְדָעְרָוָאָרָט דִּי זָוָן אַוְיְפְּסָנְטָן אַנְטְּרִינְט
אָנוּ וּוְיָדָעָר — הָאָגָל, רָעָנָן, שְׁנֵי אָנוּ וּוַיְנֵט.

סְאַיִּז דָּעַר פִּיקָהָאָלָץ

„יעַדְעָר קְוּמַט אַוְיָף דָּעַר עַרְד מִיטָּ זָיְן אַיְגְּעָנָעָם חָנָן“ —
אָ, דָו, הַיְוִבְּסָט דָאָךְ אָן, בְּרוּדָעְרָקָע, פּוֹנְקָט וּוּי אָמְגִיד.
בְּעַסְעָר בְּלִיטְבָּ דָאָ אַיְן וּוְאָלְד אַוְיָף אָהָלָע שְׁטִיִּין,
הָעָר וּזְיךָ אַיְן צְוִוְישָׁן סְאָסְנָעָם אָנוּ יְעָלָז, וּוְעָר סְגָרָצְגָעָרט?
... סְוּפְ אָפְרִיל אַיְנָעָם גְּרִינָעָם וּוּנְסָרוּסְיָהָן וּוְאָלְד
שְׁטִיִּי אַיְךְ שְׁטִיל אָנוּ אַיְךְ הָאָרָךְ אָנוּ אַיְךְ פָּאָרְשָׁ
אָנוּ זְיךָ וּוּנְגָדָעָה,
אָךְ, אָשְׁטִיפָעָר דָאָ עַרְגָּעָז פּוֹן מִיר זְיךָ בְּאַחַאַלְטָן,
מִיטָּאָמָּלָן, אַיְךְ דָעָרָז אִים דָעָם מַוְיָּק אָנוּ קוֹנְדָם.
סְאַיִּז דָעַר פִּיקָהָאָלָץ דָעַר שִׁינְגָּה, וּוּי קוֹנְצִיךְ עַד דָרִיט
מִיטָּ זָיְן שְׁנָאָבָל אָנוּ רְוִישְׁקָעָ קְלָאָנָגָעָן זְיךָ טְרָאָגָן.

את אוזי (איך דערמאן זיך) האב איך קלינינערהheit
מייט מײַן גראגער דעם ביטערן המן געשלָאנְן...

* * *

אין יוניסאָד
באגינען
באגראַסן מיך
די בינען,
גוט-פרײַנטֶלעָר :
צּוֹ מִיר זְשׁוּמָעָן : —
וואָם בִּיסְטָ גַּקּוּמָעָן. —
די עַפְלַ-בִּיּוּמָעָר
בליען,
און בִּינָעָן
פליען, פְּלִיעָן
צּוֹ קוּוִיטָן
דוֹפְטִיק-זְוִיִּיטָעָן
און זְשׁוּמָעָן-זְשׁוּמָעָן
פלִינְסִיק,
אין בעכערֶלעָר
אנטְרִינָעָן, —
אַ מָוֵל אַוִיפָּ אַיְיךְ,
בִּינָעָן.

* * *

ווען ב'קום אַרְבִּין אֵין טוֹנְקָלָעַן אֲוֹנוֹטִיקָן וּוְאַלְדָּ
אוֹן אַיךְ דָּעַרְפִּילְ, וּוְ מָאָדָנָעַשְׁטָיְלְ
די הַוִּיכָּעַ סָאַסְנָעָם שְׂתִּיעַןְ,
נִיטְ וּוְילְנְדִיקְ, דָּעַם אַטְעַם מִינְגָּעָם אַיךְ פָּאַרְהָאַלְטָ
עַס דָּוְכֶּטֶ וּזְיךְ מִיר — זַיְיַ קָוְקָן אוֹן פָּאַרְשְׁטִיעַןְ
מִינְ יְעַדְןְ קָעַר אֵין אַוְיגְּנְבָּלִיק אֵין דָעַם
אוֹן וּוְיַי אַקְיַנד פָּאַר זַיְיַ זְיךְ אַיךְ פָּאַרְשָׁעָםְ.

* * *

"קוֹקוֹן" — דִּינְטוּעַדְ-שְׁטִילְעַ קְלָאָנְגָּעָן צְוּוִיְיָ
אַזְוּפִילְ יִנְגָּלְ-פְּרִיְיד אֵון טִיבָּן וּוְיָיְ
אֵין מִינְ נְשָׁמָה חַבִּינְטָ דָעַרוּעָקָן,
מִינְ עַבְרָ אֵון מִינְ צָוקָונְפָטְ כִּיהָעָר אֵין זְיָיְ.
קוֹקָאַוּקָעַ, טְרִיבָּעַ, הָאַרְצִיקָעַ, פָּאַרְשְׁטִיְיָ,
וּוְעַסְטָ מִיךְ שְׁווִין נִיטְ דָעַרְפְּרִיְעָן, נִיטְ דָעַרְשְׁרָעָקָן —
אַלְצִיּוֹנָם, בֵּין אַיךְ שְׁווִין אַוְיסְגָּעַשְׁפָּרָאָקָן אַלְטָ
נָאָר וּוְיָי עַס זָאָל נִיטְ זְיַיְן מִיר שְׁוּעָרָ,
וּוְעַרְסָטָ מִיר אַלְזָן לִיבָּעָר מַעַר אֵון מַעַרָ,
קוֹקָאַוּקָעַ, פָּוּן מִינְ גַּרְינָעָם סָאַסְנָעַיְוָאָלָה.

* * *

אין וועלדליך אויפֿ דער סטעוזשקע אויפֿ דער העלער
א טונקל-סָאמּעַט פְּלָאַטְעָרֶל זִיד וּאַרְעָמֶט.
וֹוי נָאָר דֵי זָוֵן פָּאַרְשָׁוּוִינְדָט הַינְטָעָר דָּעָר כְּמָאָרָע,
הַיְבָכְתָ גְּלִיכָּר זִיךְ אַוִיפֿ דָּאָס פְּלָאַטְעָרֶל, וּוּרְטָט נָעָלָם.
דָּעָר וּוַיְנַט פָּאַרְטְּרִיעַבְּטָט אַפְּגָנִיךְ דֵי וּאַלְקָנִיךְ-קְרִיעָה,
סָאיְזָן אַוִיפֿן שְׂטָעָגָל חַיוֹתְדִּיק שְׂוִין וּוִידָעָר.
אוֹן תִּכְפָּה קָוְמָט דֵי בָּאַכְבָּלָעָ צְוֹפְּלָעָן
אוֹן אַוִיפֿן זְעַלְבָּן אָרטָט זִיךְ זַעַצְטָט אַנְיָדָעָר.

* * *

מְדַאָּרָף דָּאָךְ קָעָנוּ פָּוּן אַיְזָן דֻּעְמְבָעָלָעָ צָוִוִּיתָן
אָט אַזְוָלְכָעָ שְׂטָאַרְקָעָ נָעָצָן אַוִיסְצּוֹשְׁפְּרִיטָן.
קוּם אַיךְ צָו בָּאֲגַנְגָּעָן, סָאיְזָן אַשְׁרָעָקָ צָו קוֹקָן:
וּוְאָס קְרַבְנָוֹת — קְלִיְינָעָ בָּאַכְבָּלָעָ אָוֹן מָוֹקָן
הָעֲנָגָעָן וּוֹי דֵי שְׁמָאַטְקָעָם אוֹיפֿ דֵי שְׁפִינְנוּוּבְּסְ-דְּרָאָטָן.
עַרְגְּעַיְן דָּא בָּאַחַאַלְטָ זִיךְ אָוִים אַשְׁפִּין אַיְזָן שָׁאָטָן...
מִוְתְּ מִינְן שְׂטָעָקָן וּוְילָטָ זִיךְ מִירָ דֵי "וּוְאַנְטָ" צְעַוְעָן.
נָאָר אַיךְ הָאַלְטָ זִיךְ אָפְּ: דָו, פָּרוֹו אַזְוָלְכָעָ נָעָצָן,
דָא, אַיְזָן וּוּלְדָלָל פָּוּן אַיְזָן דֻּעְמְבָעָלָעָ צָוִוִּיתָן
אוֹוִי קְוַנְצִיךְ אַיְזָן דָעָר לְוַפְּטָן אַוִיסְצּוֹשְׁפְּרִיטָן...

י. קָאָרָאַלְיְשְׁטַשְׁוּוּיְתָשִׁי 1963

אָוֹנוֹנְטַ-פִּיכְעָרְלָעֵךְ

עם האָלֶט זוי גָּאָרְנִישֶׁט, גָּאָרְנִישֶׁט אַנְיָנָן,
די פְּלָאָטָעָרְלָעֵךְ, ווֹאָס פָּוּן שְׂטָאָקְ-חוֹשֶׁךְ פְּלִיעָן
דוֹרֶךְ פָּעָנְצָטָעָר אָפָעָנָעָם צָו לְאָמְפָן-שְׁיָינָן,
פָּוֹנְקָט ווַיַּי אַיִּין הָעָלָן טָגְ אָרְבִּין,
אוֹן ווַיְפַל בְּזִיאָל זִיךְ נִיט בָּאָמִיעָן
פָּוּן לְאָמְפָן ווַיַּי אָפְצָוְטְּרִיבָן,
עֲקָשָׁנְתָדִיק זַיְהָ קְלָאָפָן זִיךְ אוֹן רִיבָּן
אוֹן גְּלִוִּיק-בְּרָעָנְעָנְדִּיקָן לְאָמְפָן-גְּלָאָזָן,
צָעַשְׁרָפָעָט ווּעָרָן פְּלוֹגְעָלָעֵךְ, ווַיַּי גְּרָאָזָן...

* * *

א טְרָאָפָעָלָעֵךְ הַיְּוּבָסְטוּ דֻּעַם קָאָפָ אַוִּיפָּת,
מִיטָּ קִינְדָּעְרְשָׁעָרְ שְׁמָחָה דָּעְרוֹעָסְטָ :
אַוִּיפָּת שְׁפִּיְן פָּוּן סְטָאָרָאָכְנָעָרְ טְמָאָפָּאָל
דָּאָס בּוֹשְׁלָעָן-פְּאָרָפָאָלָק אַיִּן דָּעָרְ נָעָסְטָ.
אוֹן גְּרוּים אַיִּזְ דִּי נָעָסְטָ, ווַיַּי אָסְקִירְדָּעָ,
עַם שְׁטִיוּיָעָן דָּעָרְ „עָרָ“ אוֹן דִּי „זַיְהָ“
בְּשַׁלּוּם מִיטָּ פְּוִיגְלָשָׁעָרְ ווּוֹרְדָּעָ :
— גּוֹטִיְ-פְּרִילִינְגָּ, מִיר זְעַנְעָן שְׁווִין חִיְ —
אוֹין הַיְּמָלְ-רוּיָם זְיִיעָרָעָן קְלִיְודָעָרָ
אוֹין אַוִּינָן זִיךְ ווּאָרְפָּן : שְׁוּוֹאָרָץ, ווּיטָם.
אָטָ שְׁוּעָבָן זַיְהָ רְוִיקָעָן בִּיְדָעָ
אוֹן אַוִּיסְשָׁפִּירָ נְאָרָ זְעַטִּיקָעָרָ שְׁפִּינָן.

ס'איו נאענט דער הימל דער פריעער,
דאם מארטיקע פעלד און דער באָר.
דעם שטעטל אייז ליב און אייז טיעער
דאם מולדיך-פֿוּגֶלְשָׁעַ פֿאָר.
אַ טראָפֿאַלְעַן היַבְּסָטוֹ דעם קָאָפּ אַוִּיפּ,
מייט קִינְדְּעַרְשָׁעַר שְׁמָחָה דְּרוֹזְעַסְטּ :
אוֹיפּ שְׁפִּיּוֹן סְטָאָרָאָבְּיָנָעַר טָאָפְּאָל
דאם בּוּשְׁלָעַן-פֿאָרָפֿאָלְקּ אַין דָּעַר נָעַסְטּ .

וּוִיטְרוֹסְלָאנְדּ .

די וואָלְקְנְדְלָעֵךְ . . .

די וואָלְקְנְדְלָעֵךְ ,
פֿוֹן עַרְשָׁטוֹן אוֹיגְנְגְּלִיךְ זַיְוָן וְעַנוּ אָוִים ,
זַיְוָן וְוִיסְעַ שְׁעַפְּעַלְעַךְ ,
נַאֲרַ מִיט אַ רְגָּעַ שְׁפַּעַטְעַר טָוָת אַ קּוֹקּ ,
אַיר וְוָלְטַ זַיְוָן נִיט דְּרַקְאָנְטּ :
נִיט לִיכְטִיקְ-חָעֵל —
צְעוּוֹכְעַרְתּ אַין צְעַשְׂוִימַט ;

אַיבָּעַר די רָוְקְנָם זַיְעַרְעַ
סִימְנִים וְזַיְוָן זַיְדַּ פֿוֹן קְנוּילְן טְוַנְקָעַלְעַן ,
מייט גְּרוֹזְיאָמְקִיְּטּ בְּאַזְוִימְטּ .
אַט וְוָעָרַן זַיְוָן שְׁוִין בְּלוֹילְעַן , פֿינְצְטָעַרְלָעַן
אוֹן וְוָאָקְסַן אַומְגָעַהוּיְרַ-שְׁנָעַל .
שְׁוִין גַּאֲרַ קִיְּזַן וְוִיסְעַ שְׁעַפְּעַלְעַן .

נאר שווארכצע, שווערעד כמארעם בליענע
מייט דראענדיקע שארפע ווינקל-שפיצן.

איין אויגנבליך, —
צעפאטעוועט דער הימל ווערט
מייט שלענגלדייקע בליצן,
די ערְד פֿאַרטוּבַֿן גֿרוּילַֿנדַֿיקַֿע
דונער-קַֿנַֿאַלַֿן,

נייט שטיילע וואַלְקַֿנַֿדַֿעַר —
נאר גֿרֿוּסַֿע פֿיִיעָרֿ-אַרְמַֿעַנְַאַלְַן...
אַ מאָסָע דֿרְיִקְַט מֵיר די נֶשְׁמָה שְׁוֹעָר.
בְּזַי מִיטְאַמְּאַל אַ דּוֹנְעַרְ-קַֿנַֿאַל
מייט פֿלְאַס — טְרַאַקְ-טְּרַאַקְ-רְאַקְ
צְעִישָׂוִת זְיַחְ, דְּאַכְטַ, אַיבְּעַר מִינְן דְּאַחְ.
איין בְּפֿ-חַקְלָעַ,
אַרוּסְגַֿעַזְצַט הַאַט וּוּרְ
דְּעַם גֿרְוִיסְן הַיְמַלְ-צַעְפַּן.
אַ גְּוּסְרַעַנְן עַמְעַרְוּוִיְזַן נַעֲמַת קְלַאַפְּן,
כְּלַיְוּפְעַן,
וְיַי סְ'וּאַלְטַן נַעֲנַט פֿעַרְדַ-טְאַכְבּוֹנָעַם
דוּרְכְגַעַטְוּפְעַט.

דַעַר רַעַנְן שְׁוֹעַנְקַט די ערְד אָזְן
שְׁנַיְיעַרט.

אוֹן כְּעַטְעַם אַפְ שְׁוֹין פֿרְטִיעַר.

טְשֻׁעַרְוּעַן — יְהֻמְעַן.

אווי, מאמעניזוּן ...

די זוֹן פָּוֹן דַּעֲרֵר הַיִּךְ טָוֶט מִיט לִיבְשָׁאָפֶט
מִיט מַוְתְּעַרְשָׁעָרְ פְּרָעָגָן :
— מִינֵּן טַאכְטֻרְקָעַ-עַרְד, דוּ מִינֵּן שִׁיְוְנָהָנִיט,
מִינֵּן שָׁאָצֵ אָזֵן פָּאַרְמָעָגָן.
צַי לִיכְטֵ אַיְזֵ גַּעַנְגֵ דִּיר ? —
צַי וּוֹאָרָעָם אַיְךְ גַּוט דִּינְנֵ גַּלְיְידָעָר ? —
בְּנֵי מַוְרַעַשְׁקָעָם-מַעַנְטְּשָׁעַלְעָר וְיֵ אַיְזֵ ? —
נָאָךְ אַלְצֵ קִידְעָר-זְוִיְידָעָר ?
— אוֹי, מאמעניזוּן, עַמְּ אַיְזֵ לִיכְטֵיק אָזֵן וּוֹוֵיל מִיר
אָזֵן וּוֹאָרָעָם,
בְּנֵי מַוְרַעַשְׁקָעָם-מַעַנְטְּשָׁעַלְעָר הַאַלְטָ נָאָךְ דָּעָרוֹוִיל
דַּעֲרֵ גַּלְיָאָרָעָם.
מַעְ אַמְפְּעָרָט זִיךְ אַונְטָעָר
אָזֵן אַיְינְגָעָר דַּי אַנְדָּעָרְ דְּרָאָעָן
אָזֵן שְׁרַבְּיָעָן אָזֵן פִּילְדָּעָרְן
פְּוֹנְקָט וְיֵ דַי נַאֲרִישָׁעָ קְרָאָעָן.
וּוֹאָסֵ וּוֹאָלָט זַיְגַּעַפְּעָלָט זִיךְ אַיְן שְׁלָוָם
צַוְּ פְּרוֹכְּפָעָרָן, מַעְרָן
אָזֵן דִּיךְ, אַוְנְדוֹזָעָר מאמעניזוּן,
דָּעַם גַּעַמִּית נִיט בָּאַשְׁוּעָרָן.

י' 1965

בֵּין דָּעַר אַזְיָעָר נַאֲרָאֶטְשׁ

1

יאגט די אָזְיָעָר נַאֲרָאֶטְשׁ אָרוּר כּוֹאַלְיָעִם פֿרְנִי, גַּעֲרָאָם
רוֹיְשַׁט אָן אַוְיפָּהָעָר,
גַּלְאַנְצַׁט אָן שְׁפִּיגָּלְטַׁ זִיךְ פָּאָר מְעִינָע אַוְיָגָן,
כַּיְיַי דָּעַם הַיְמָלְ-דָּצָּנְדַּ וּוּעָרְטַׁ רַוְנְדִּיקַׁ וּוּי אַבְוִוָּגָן.
— נָו, מִיט וּוָאָם, — מִיר וּוַינְקַטְשׁ זַי, — בֵּין אַיךְ
נִיט קַיְיָן יַמְ ? —
אוֹן צָוָם בְּרָעָג אַ פְּלִי גַּיְתְּ יַוְנָג דָּעַר וּוַינְטַׁ
אַיְבָּעָר אַלְעַ פִּינְקְלָעְנְדִּיקַׁע כּוֹאַלְיָעַ-טְרֻעְפָּלָעַ.
הַוּדָעַט אַיְן דִּי אַוְיָעָן, וּוּי אַיְן מַוְיָּעַר-קַעְפָּלָעַ.
שְׁרַבְּיַי אַיךְ :
נַאֲרָאֶטְשׁ, כַּשְּׁר הַאֲסָטַּ דָּעַם נַאֲמָנָע יַמְ פָּאָרְדִּינְטַׁ . —
שְׁמַיְוִיכְלָטַׁ זַי : — דָו, טָוָסַט עַם מִיר צְוָלִיבַׁ,
נִיט גַּעַזְלָצָן כְּבִין
אַ קּוֹשְׁ מִינְיָן כּוֹאַלְיָעַ נִיבַׁ . —
נִיט גַּעַזְלָצָן, זַי אָן קוֹאַלְיָקְ-דָּרִין
אוֹן פָּוּן יַמְ דָּעַם זִיבָּעָטַן הַאֲסָטַּ חַן.

2

נִיט אַוְמוֹזִיסְטַׁ הַאֲטַׁ אַיְיךְ, טְוִוָּן,
דָּעַר אַוְרָאַלְטָעַר נָחַ
גַּעַשְׁיקָטַׁ צַו גַּעַפְיָנָעַן יְבַשָּׁה... .

קריכט, טויבן, אין וואסער, קרייכט,
ס'זועט אונד גארנישט ניט שטן,
ニישקsha.

או, קאמשע טויבן.

אייר זנט אין מינ פער געראָטן —
אין מיישלען — מינ אלטער אקטיוובינסער פער
ווער איר האט ער מראָ צום וואסער אָ טראָט טאן
אָפּילו אַין שטייל-שטיילסטען ווער.

אייר שרעקט אַינַך לעם ברעה פונעם נאָראָטש
די לאָפקעム פֿאָרניעצּן
און פֿלייט גִּילִיך אָווועק.
אט, זעט, ווי עס שׂוועבן די מעוועם,
אויפּ שׂוומיקע כוּאַלְיַעַם וֵיד וְעַצָּן,
געוואָנט אַינַעַם ברוייזקן וואסער
די קעפּעלעך טוקן אָון טוקן.
מייט חיות אַין האָרצּן
אויפּ זוי טו אַיך קוֹקָן.

די פֿלייעשטשעניצּער רַאֲבִינָעַס

די פֿלייעשטשעניצּער דַּאֲכִינָעַם
איינַס פֿון דַּעַר צְוּוִיְתָעַר פֿינָעַר.
מַוְרַד דַּאֲכַט, ווי שֻׁפְטְּשַׁעַן שְׁטִילְעַרְהִוִּיט:
„אוּ, קָוָם, בָּאַשְׁעַרְתָּעַר מַיְנָעַר!“
ニיט סַתֶּם זַי שְׁטִיעַן אוּסְגַּעַפּוֹצַט
אַין הַאָרְבָּסְטַ-תָּאָג לְוִיטָעַר-הַעַלְזָן
און ווינְקָעַן מַיְטָ רְוִיטַ-פְּלָאַמִּיקָע

ציגינערישע קאָרעלן.
 עם קלאָפט מיטין האָרץ, עם דאָכט זיך מיר,
 או שוּוֹאַרְצָע אָוִיגַן גָּלָאנְצָן,
 או אַט וועָלָן די רָאַבְּגִּינְעָם
 אַזְּוּקָלָאָזָן זיך טָאנְצָן.
 זַיְ שְׂמִיכְלָעַן אֲבָעָר צַוְּדָעְבִּי:
 "מֵיר הַאָבָן שָׁאָרְפָּעַ רִיטָּעָר...
 אָוָן אַפְּצָוְנָאָרוֹן אִיז אָונְדוֹר שָׁוּעָר,
 מֵיר זַיְנָעַן זַיְעָר בִּיטָּעָר".
 אָוָן שְׁעַפְּטָשָׁעַן וּוִידָּעָר שְׁטָילָן אָוָן חַיִּים:
 "בְּאַשְׁעַרְטָעָר אָוָן גַּעַטְרִיעָר"...
 די פְּלִיעַשְׁטִישָׁעַנְצָעַר רָאַבְּגִּינְעָם,
 זַיְ וּבַנְּעַן פְּלָאָס-אָוָן פְּנִיעָה.

* * *

כ'הָאָב לִיב די שְׁטִילְקִיּוֹת אִינְעָם וּוְאַלְד בִּינִים זָוֶן-פָּאָרְגָּאָגָגָג.
 קוּיִם-קוּיִם זיך ווִינְגַן אָוָם די הוֹיכָע בִּימָעָר-שְׁטָטָאמָעָן.
 די זָוֶן אִין סָאָמְנָע-קְרוֹיַן זיך מָאָכָט אַ נְעַסְט פָּוָן פְּלָאָמָעָן.
 עַמְּ רֹות אִין אַט דָּעַר שָׁעה מִינְין האָרֶץ אָוָן מִינְין גַּעַדְאָנָק.
 די פִּיגְעָלָעָך, מְסֻתָּם, די פִּיסְקָלָעָך שְׁלִימָן צַו
 (אַ שָּׁאָד, וּוְאָס כְּיוּוֹיִם נִיתְׁוּ מַעַרְפָּת זַיְיִדְיִי די נְעַמְּעָן),
 אָז אַיְבָּעָרְיוֹקָן צְוּוִיתְשָׁעָטָן אַצְּנָד זיך שְׁעַמְּעָן.
 ס'צְעַנִּיסְט זיך אַיְבָּעָר וּוְאַלְד די אַוּוֹנְטִיקָעָרוֹן.
 די וְאַלְד-בִּין אִיז נַאֲרָאָלָן מִית זָאָפָט נִית זָאת,
 פְּלִיט אָוָם פָּוָן בְּלוּם צַו בְּלוּם, נַאֲרָאָט דָּעְרְבִּי נִית זְשָׁומְעָן.
 אִין קִילְזָן אַוּוֹנְטִיקָן זְוּמָעָר-וְאַלְד אִין שְׁטוּמָעָן

איך עטעם, דוכט מיר, שטיל, ווי אויפֿן בוים די בלאט.
איך טונקלען גראָזַן מײַן שאָטַן וואָקְלַט זיך אָן שְׁפִּרְיוֹט.
ווי אָוֶיפֿ שְׁפִּיְעַן פִּינְגֶּעֶר שְׁפִּרְיוֹת דָא רְוַנדָאָרוּם דָאָס לְעֵבָן,
זיך וְאָפְטַּט די שְׁטִילְקָנַט אַיְינַן מְבִינָן בְּלוֹטְ-גְּעוּוֹבָן,
פִּילְטַּאַן מְבִינַן הַאֲרִין מִיטַּשׁוּבְּנְדִּיקָּעֶר הַעַלְעָרָר פְּרִיד.

* * *

כְּלֻעָּרָן זִיךְ אַיְן סְעַדְלָ
בְּיִ דָעַם קְעַצְלָ,
וּוִיאָזְוַי אַלְיַיְן זִיבָן
אוֹן נִיטַּ אַיְינָזָם.
סְדָרִיָּת זִיךְ, סְפִּרְיִיד זִיךְ
מִיטַּן אַיְינָן עַקְלָ.
הַוִּיבְטָ עַם אַן דָעָרָעָן,
נָעַמְתָּ עַם מִיטַּן די לְאַפְקָעָם וְאַשְׁׁזָן
סְגַעַזְלָ,
די באַחַנְטָע וּוַיְסָע פְּלַעַקְנוּ.
פְּלוֹצָעָם לְוַיְפָט עַם, שְׁפִּרְיָנָגָט עַם וְרַאַשְׁיָק
צַוְּ דָעַר וּוּעַרְבָּע :
— וּוּעַר בִּימְט ? —
זוֹיל דָעַם אַלְטָן שְׁטָאמָם דָעַם מַעֲכַטְיָקָן
אַ שְׁטוֹפְטָאָן.
מיַטָּאָמָל אַיְינַן גְּרָאַז אַ וּוּאָרָף זִיךְ גִּיט,
יעַדְעָם גְּרַעְזָעָלָע אַ צּוֹפְטָאָן,
לְעַם די קְלַעְוּעָר-בְּלִימְלָעָר לְוַיְעַרְט עַם,
אַ בֵּין צַוְּ כַּאֲפָגָן,

מייט די געגָלְ-קִישׁוּלָעַךְ

זוי אַנְצּוֹטָאָפָן;

שטיין אַ רְגָעַלְעַ דָּאַם קָעֶצְלַ בְּלִיעַבְטַ פָּאָרְגָּלְ-יְוּעָרְטַ,
אַנְגָּעַשְׁטָרַעַנְגַּטְ דִּי בְּלִישְׁטַשְׁעַנְדִּיקְעַ אַוְינְגַּן,
הַעֲנְדוּמְ-פֻעַּנְדּוּמְ וֵיךְ אַוּעַקְגַּעַטְרַאָּגָן
פְּנִילְ-פּוֹןְ-בּוֹינְגַּן
וּוִידָּעַרְ צַוְּ דָעַרְ וּוּעַרְבָּעַסְ אַלְטָן שְׂטָאַסְמַן,
מְלָאָ-חָןְ אָוּן מְלָאָ-טָעַם...

* * *

כְּהַאָבָגְרָאַדְעַ לִיבְ צַוְּ וּוֹאָרְפָּןְ וּוּעַרְטָעַרְ אַוְיָפָןְ וּוַיְינְטָןְ.
עַרְ טָוָטְ זַוְּ מִירְ צְרוּרִיךְ אַיְןְ פְּנִיםְ וּוֹאָרְפָּןְ,
אַיְךְ רַאְנְגָלְ זַיְךְ מִיטְ אַיְםְ, דָעַם שְׁטַעְבִּיךְ-שְׁאָרְפָּןְ,
כְּפָאָרְכְּלִינְיָעְ זַיְךְ אָוּן שְׂטָאַמְלָאַןְ, וַיְיַיְ אַקְיַינְ
אָוּןְ חָעַרְ נִיטְ אַוְיָפְ צַוְּ וּוֹאָרְפָּןְ וּוּעַרְטָעַרְ
אוֹיָפָןְ וּוַיְינְטָןְ.

* * *

דָאַם גַּאֲלַדְ מִיטְ שְׁעַנְסְטַןְ כְּבָודְ
יַעֲדָרְוָןְ כְּפָאָרְגָּנִיןְ,
נַאֲדָרְ פּוֹןְ דָעַרְ גִּינְגָלְדָעַנְגָּרְ יִסְ-כּוּוֹאָלִיעְ
אַיְךְ בֵּיןְ
פּוֹןְ סָאַמְעַ גִּינְגַּעַןְ אָוּןְ פָּאָרְפִּישׁוֹפְטַ אָוּןְ
גַּעֲפָלְעַפְטַ

אין יעדן פינקל פונדאָמַנְצִי כ'געפִין
אלֶין, אלֶין צו ווֹאָס אַיך בֵין באָהעָפֶט.

* * *

עם האָט אָזֶן גַעווילְדָעּוּעַט, גַעֲבּוֹשְׁעֻוּעַט דָעַר יִם
דָעַר באָלְטִישָׁעַר,
אָזֶן אָזֶן מַעַתְ-לַעַת,
מיַט שְׂוִים, מיַט פִּינְעַזְוִינְיסִן פְּלָאַם
דָעַם בְּרַעַג גַעֲרִיבָן אָזֶן גַעֲשִׁיעָרָט אָזֶן פָּלְיָרָט,
דָעַם זָמַד אָזֶן פָּאַרְשְׁטִינְיפַט,
אָזֶן צְנוֹיְפְּגָעְפְּרָעַסְט,
אוֹ דָרְכָן פִּיכְכָּטָן גַּלְאָנָן
כְּהָאָב מִיטָּאָמָּל דָעַרְשְׁפָוֶרֶט —
סְאַיז שְׂוִין נִיט זָמַד אָזֶן נִיט קִין וּשְׂוִיר,
נִאְר אַיְנְגָעְטִיְעַט מַעַנְטְשָׁן-לִיבָּן,
כָּאָטָש קָעֵל עַם
אוֹן צְעַרְטָל עַם
אוֹן קְנִיפָּ...

* * *

פָאָר דָעַם וּסְטָוֹת דִי כּוּוֹאַלְיָע זִיךְ
צָוָם בְּרַעַג אַ לְאָזֶן,
זִיךְ שָׁאָפְט אַ וּוֹאָנְט פָוָן דִיקָן גְרִינְעָם גַּלְאָז
אוֹן גַלְיָיךְ זִיךְ וּוֹאָרָפְט פָוָן זִיךְ אַרְאָפְט דָעַם יָאָר —

א שליעידער גיט זיך אויפן ברעה, א בראה,
אויפ פיצלעך זיך צעשפלייטערט און צעשטוויבט
און ווידער, ווי א גריינע וואנט זיך הויבט.

* * *

ס'פלייצט אין טיפן ים אריין
דאם זוניק בארג-טיניכל דאס לויטער.
דאם ליעב און לעבן עם פאטרויט אים
און טראקט ניט, וואס ס'וואט נאכדעם וניין.
די כוואלייע זאלציקע דערשלינגעט
די קוואליק-זיסע זילבער-טראפעטן.
היבט צו דעם שפין פון בארג דיבן קאָפ אויַת,
הער ווי דער קוואל פון דאָרטן קלינגט:
— כ'וועל אייביך יאנן צו דיר, ים,
און מיט דיבן כוואלייע זיך באהעפטן,
מײַן טאטע-בָּאָרג האט ווונדע-קרעפעטן
ניט וויניקער פון דיר, מסתם.

* * *

די בערג, וואס מיט די שפינן שניצן זיך
אין בלוייער חיך אין רייןער,
זוי זעען אויסעט פון דער ווינטן גרייניג,
וויי ספאטועטקעט.
באים בערג פון ים אן איבנגעמיידער

כ'טרעט קויים.

די שוערכינט פון די בערג
אריבער אוין אין מײַנע בײַינער...

* * *

דָּאָם פּוֹכִיְקָע וּוְאַלְקָן,
וּוְאָם אֲקָאָרְשָׁת וִיךְ הַאֲטָ
איַנְעָם בְּלוֹיְלָעֵכְן חַיְמָל גַּעֲוִוִּיגֶת,
אוֹפְּנָן בְּאָרְגָּן אִיצְטָעָר לִינְגָט —
אַ גַּעֲבּוֹנְדָעָנָע שְׂאָף,
אוֹן צִימְטָעָרְט מִיטְ אַלְעָ פִּיר פִּיסְלָעָר :
מִינְ סְוָף...

אין רעכטן זומער

אין אַ שִׁינְעָם מִיטְן יוֹלִי אָוּנוֹנְט צִיעִיט,
אוֹיפְּ דִי בְּוַיְמָעָר זַעַנְעָן נַאֲךְ דִי עַפְּלָ קְלִיְין אוֹן גַּרְיָן,
די קָאָרְטָאָפְּלָ-קָוְסְטָעָם וּוְאַקְסָן הוֹן, גַּעֲדִיכְט,
אִיבָּעָר קְלִיְיעָוָר-בְּלִיְמָלָעָה האָוּעָט אָום דִי בִּין...
נַאֲרָ דָעָר הַיְמָל מִוְּתָאָמָל וִיךְ בִּיטָט,
סְשֻׁוּעָבָט אַ וּוְאַלְקָן מִיטְ אַ טָּרוּעָם, וּוּי אַ שְׁלָאָם...
סְטוּטָם אַ בְּלָאָזָן אַ וּוְינְטָל אָוְמְגָעָרִיכְט,
סְלִוְיפְּט אַ צִּיטָּעָר דָוָרָךְ אִיבָּעָרָן גַּרְאָן,
איַנְדָעָרְלָוְפָּטָן פְּלִיטָה אַ בְּלָעוֹלְפָּטָן פּוֹן

און כ'דרפֿיל פָּוֹן אַסְיָעָן דָּעַם גַּעֲרוֹר,
פָּוֹן אַ פּוֹלִין ווַיְאַנְיַעַנְדֵּיקָן בְּלָאַט ;
אוֹפֶּךְ אַרְאָפֶּךְ וַיְכַזְבֵּר נַיְגַּטְמָן טָאגֶדְיָה ווּאַגְ...
וְאַל עַם זַיְנָן דָּעַר עַרְשְׁטָאָדָר אַסְיָעָן-טָאגֶ
נַאֲדָר אַיְן רַעֲכַטְנוֹן זַוְמָעָר
אַקְוֹרָאָט ? ...

ニיט קוק, ניט טשעפע מיך ...

דָעַם עַפְלָ-בִּיּוּמָלָעַ
דָאָס יַאֲרָדָס דָרְיְטָע גַיִיטָ,
דָאָס עַרְשְׁטָעָמָל אוֹהָה זַיְנָעָ צַוְיָינָן
רַיְפַטְמַדְיַפְטָט ...
זַיְנָן דִּינָעָר שְׂטָאָס, מִיר דּוֹכְטָ,
אַיְן פּוַיְסָטָ בְּנֵי מִיר אַ צִוְטָרָגְטָ,
גַלְעִיךְ וּוְ אַרְוָמָנָעָמָעָן אַיְדָ ווְאַלְטָ אַצְיָינָד
דִּיבָן חַאנָט ...
אַיְן יוֹנִי-סָאָד מִיטָ לִיבְשָׁאָפְטָ
שְׂטָיְיעָן מִיר לָעַם אִים בָּאַנְגָּאנָד
אוֹן, מָאָדָנָע, וּוְ עַם רַעֲגָן מִיךְ
די פִּיצְלָעָךְ-עַפְלָעָן,
פּוֹנְקָטָ וּוְ דָאָס יוֹנָגָעָ בִּיּוֹמָל
וְאַלְטָ גַעַשְׁפְטִישָׁעָט שְׁעַמְעוֹדוֹדִיק :
— ניט קוק,
ニיט טשעפע מיך ...

* * *

דעם זומער אויסגעווען בין איך אָז וועלט
און בילד נאך בילד מניין בליך האט אינגעוזאטט.
אהויים זיך אומגעקערט און צ'יטיאכקעט, ס'קלאפעט
אווי דאס הэрץ, זיך גאנרייט פארגעשטעלט,
או צ'יזל פארגעסן אלצידינג מיט אנטנד ...
קאטש פאָר צוּרִיק, באָדענַק אלֶין פונדאָפַנַּי,
נַאֲרַן כְּקוּם אֵין אַסְיַעַן-וֹאַלְדַּעַן גַּעַטְרַיִּי,
וואּ יעדער שטעג איז לֵיב מיר און באָקָאנַט.
פאָרטשעפעט כְּזַע אַ בלעטעלע זיך האט
אויפַּח הענגענדיקן דינעם שפינוועבס-דראָט.
אַ ווֹינְטָלַן דְּרִיְתַּן דָּס בְּלַעַטְעַלְעַ אָן דְּרִיְתַּן,
אַושׁ מִיר אַלְיַיְן פָּאָרְשָׂוּוֹינְדָּלְט זיך אֵין קָאָפַּ.
און אַ גַּעַשְׂרִי טָאן ווֹיל אֵיך : ווֹינְטַן, לאֶז אָפַּ !

בֵּין הַלְּעָר לְאַמְפּוֹנְ-שִׁין

כִּי הָעֶלְעָר לְאַמְפָנְ-שִׁין בֵּינְאָכְטָן,
אַיִן אֲנַהֲוִיב פֹּוֹ נְאַזּוּעַמְבָּעָר,
וְעַט אַרְוִים דָּעָר קַאַשְׁתָּאַ-בּוּוּם
פֹּוֹ גַּאַלְדָּ גַּעֲנָאָסָן.
אוֹן סְאַיּוֹ נִיתָם אַוְיַסְגַּעַשְׁלָאָסָן,

וועט גאלדייקער געלעטער
 פון קאשטיין-בויים
 זיין שענער פיל און מער זיין ווערט
 פון גאלד אליאן... סאייז קיטעלעכידק די ערָד...
 און ווילסטו לודער גאלדענע? —
 די קאשטיין-בעלעטער
 צעליג אין שורות און אין סטרא芬...
 און ווילסט זיך לייגן שלאָפָן
 אונטער קאשטיין-בויים? —
 איז שטופ א פולן ציכל אָן
 מיט בלעטער גאלדייקע.
 ער, אָ וויכן גאלדז-קיישעלע צו קאָפָן!
 און ווילסט דערצו אָ זיסן חלום זען? —
 טאָ גים אין לאָמֶפָּ אַרְבִּין
 אָ בִּיטְעָרְן מְהִוְתְּדִיקְן טְרָאָפָן...
 אָ, לעבן זאל דער קאשטיין-בויים
 דער גאלדייקער בִּינְאָכְטָן
 כי העלער לאָמְפָן-שיין...

יאלאָטָע.

* * *

אין שורשענדיקון אַסְיְּזַ�וּאַלְדַּן,
 ווען בוימער שטייען,
 ווי אַנטהוילטָע גַּעֲטָעָר,
 און כְּטָרָעָט אַיבָּעָר די וויאַעַנְדִּיקָע בלעטער,
 נעמֶט שלאָגָן אַין מֵין האָרֶץ

א בענקי שטאָפֶט-קַוּאָל :
 צי וועל איך זוידער זען די פַּרְיִיד,
 ווי ס'זועט די יונגע וועטנע
 אויף אירע אַקְסָלָעָן מעטען
 איר נַיְעַ גַּרְינָעַ קַלְיוֹיד ? ..

* * *

אין אַוּוֹנָט ט'מִיךְ דָּעַר פְּרָאָסְט
 אין וואָלֵד גַּעֲמַטְרָאַשְׁעָט :
 — דַּעֲצַעְמַבָּעָר כ'בֵין,
 אַט כ'ל'דִיר אַנְרִיבָן אָן אוּוֹעָר, —
 אָוּן אַרוֹסָם מִיר מִיט שַׁאֲרָפָן ווִוְוָט,
 מִיט שְׁנִי מִיט שְׁטַעְכִּיקָן צַעֲרָאַשָּׂט זַיְךְ,
 אַרוֹסְבָּאָוִוִוָן זַיְנָן נַאֲטוֹר אָוּן כּוֹחַ ...
 נַאֲר אִינְגְּדָעָרְפָּרִי,
 גַּעֲוָעַן נַאֲךְ פִּינְצְטָעַר אֵיזֶנְ...
 דָעַרְהָעָר אַיךְ פְּלוֹצָעָם — ס'קָּאָפְעָט
 אַ רְעַגְנָדָל אִינְדְּרוֹסְמָן ...
 ... אַיךְ קָוָם פָּוָן הוֹוִיז אַין וואָלֵד אַרְבִּין,
 דָעַר שְׁנִי צַעֲדָרוֹבְלָט אָוּן צַעֲדָרָאַפְעָט,
 מִיט לְעַכְלָעַךְ אַוִיסְגָּרְעָדָלָט, ווי אַ מְצָה.
 אָוּן ווי אַונְטָעָר אַ סְטָרָעָכָע אַ נַּאֲסָע הָוּן
 דָעַר וואָלֵד אֵיזֶן.
 צַעֲלָאָךְ אַיךְ זַיְךְ :
 אוּי, פְּרָאָסְט, דו גְּרוֹוִסְהַאְלְמָעָר,
 אַוּוֹעַק אָוּן פַּפְ-הַקְּלָעַ
 דִּין גַּאנְצָעַ פְּרָאָצָע.

* * *

בײַנְאָכֶט אַ צִי זַיְךְ גִּיט מִינְן שָׁאָטָן אַיבָּעָר שְׁנִי. .
כְּזֹע אַוְסָעַט, וַיְיָ אַ דּוֹיכָעָר קְמִיאָנְדוֹ אַ שְׁטְרוּנְגָעָר.
אוֹן וּוְיִתְפּוֹן שִׁין אֵין טְוִנְקָעַלְעָר אַלְיָי
פּוֹן עֲוגַמְלָךְ הַבָּשָׂן וּוְעָר אַיךְ לְעָנְגָעָר.
אוֹן וּוְאַלְטָמִינְן שָׁאָטָן זַיְךְ אַנְדְּעַרְשָׁטָלָן,
קוּיָם בֵּין אַקְסָל וּוְאַלְטָן אִים דָּעַרְגְּרִיכְט
דיַי הַעֲכָסְטָע סָאָסְנָעָם, יְעָלָן.
נַאֲרָא אַט צְוָרִיק כְּדֻרְנָעַנְטָעָר זַיְךְ צָוָם לְאַמְפָנְשָׁיְנָן,
אַ לְוִילְפּוֹטָל כְּיוּעָר,
אַ נִּסְעָלָע מִוְתְּ פִּסְעָלָעָר מִיטְ קְרוּמָע,
מָעַן קָאָן נִיטְ וּוְיִסְגָּן, סְקָאָן דָּאָךְ גְּרִיבְלָעָר זַיְנָן —
גְּעוּוֹן אַיְזָה אַוְיפְּ דָעָר וּוְעַלְטָמָזָה מִין אָוְמָה...
פָּאַרְשָׁאָטָן אַיְזָה דָעָר וּוְאַלְטָמָזָה שְׁנִי-כּוֹרְשָׁטָן,
גַּיִי פְּרָאַנְקָ-אָהָן פְּרָנִי.
עַם הַעֲנָגֶט קִיְיָן שְׁלָאָטָם נִיטְ אוֹן קִיְיָן שְׁטִיעִיגָּל.
אוֹן יַעֲדָעָר פָּאַרְפָּאַרְשָׁעָט סָאָסְנָעָ-צְוּוּנִיגָּל
אַ וּוּוּוּרִיק מִיר דָעַרְמָאָנט.
פָּאַרְלִיבְט אַוְיְפָסְנָי אַיךְ בֵּין,
אוֹן וּוְיִדְעָר, אַוְיָ, אַ חַרְפָּה, הַאַפְּוּנְגָּסְלָאָז...
פְּוֹנְקָט וַיְיָ דָעָר וּוְאַלְטָמָזָה אַיךְ הַאַלְטָמָזָה פּוֹן קִיְיָן שְׁלָאָטָם,
נַאֲרָא אַיְן מִין אַפְּנָן הַאָרְצָן גִּיט קִיְיָנְגָעָר נִיטְ אַ בְּלִיק אַפְּיָלוֹן
עַם בְּלָאָוטָם דָעָר וּוְיִנְטָמָאָהָן דִי שְׁנִי-עַלְעָר דיַי שְׁטִילְעָר...
.

* * *

לעומם די גאליצינגער בייררייאזועם שטוי איד און באטרראקט אַלאַץ

וּוִינטער-זון;

פונַ הִינְטָעֵר גְּרוּעַ וּאַלְקֹן-פְּלָאכְטָעֵם

...וַיָּשֶׁלְאַגֵּנְט וַיַּדְוֹרְק — אֲצַעְפָּלָאַסְעָנָעָר אֲהַלְעָד פְּלָעָק...
אוֹזָז וַיַּרְשְׁעֻוּן אִיד פְּלָעָג

אין העפט פון מיניגע קינדערשע געמעלן.

**געקריישלט כ'האָב דעם בעייפעדער דעם געלן,
מייט נאנצ'ו בוח געדראיקט. געשטריבו**

און עריבון

עון פון מיין זון געציגן שפיזן-שטראלן,
עם זאל פון איר א טראפט שיין כאטש פאלן.

אלצ'ינט און זי אונזונומען בליעד געבליבו

(עלאכברט האב איז מושגניט דאס פאפר)

הוּא אֲוִיסְגָּעֹזֶן עַמְּהַט, וּוֹאַיְצָט, דֵּי וּוּנְגַטְעַרְ-זָוָן...
פָּנוּ הַגִּמְוֹשָׁר נְרוּשׁ וְאַלְכּוֹ-פְּלָאַכְתָּם...

לינית בו נאלזנוויר ריזרואיזם באשטיין

מִבְּאַרְבָּתוֹ נָבוֹ

www. ....

... וויו ווינט די ביידע זונען זינגען שוין פון מיר...

* * *

א שניי א ווארעמער דורך נאכט האט אנטגעשטן.
פון חידוש, פיל איך, ווערן מיטנע אויגן גרוים,
פון פרישקינט זויבערר ווערט ליכט מײַן אָטעム,
איין זונען שטוויסן איינס די אנדערע אָרוּם
די לידער נאָך נוּט אָנטגעשריבענע,
אָרומגעכאנט האט מײַן נִשְׁמָה אָ פֿאָרְלִיבּעְנִישׂ.
ס'אָיז דעַן פֿעוֹרָאָל? — מיט וועסנע שמעקט אָוִיפּ טְרִיט
און שְׁרִיט
די בלוייערלעך שוין מאילידעלעך זונגען,
די יעלֶן די גָּאַלְצִינֶר אַין ווּבִיטָן קָאַרְשָׁזְצָוּיטָן.
כְּזָאַלְטָן ווּ דָּאָס הִינְטָל זִיךְ גַּעֲטוֹקָט אַין שְׁנִי,
אַים שלינגען,
מיט שנְיִ-קוּלָּן זִיךְ וּאֱרֵפָן מיט קוֹנְדִּיבִּיסְ-שְׁילָעָר.
דָּאָס בְּחָוָל מיט קָרוֹיְזְ-קָוְטְשָׁעֶרֶלָעָךְ אַין האָרְצָן זִיךְ
בְּנֵי מִיר צַעְקוּוּלָט —
ס'האָט פֿאָרָן פֿעַטְעָר-שְׁנִיּוּר וּוּסְנָעָ זִיךְ פֿאָרְשְׁטָעלָט
און איך בין גְּרִיטָץ זָוִינָן אִיר פֿוֹרִים-שְׁפִילָעָר.

גָּאַלְצִינָע, הִינְטָעָר מְאַסְקוּוּעָ. יָנוּאָר 1974

* * *

זָאָג, וועמָעָן ס'טו נָאַכְנִיָּן, מִינְן שָׁאָטָן, —
מִינְן שְׁטָעַנְדִּיקָעָר פֿרִינְד אַוְן בְּאַגְּלִיטָעָר,
וועָן מִיט דָּעָר עַרְד וּוּל אִיךְ לִיגְנָן פֿאָרְשָׁאָטָן —

א טויטער ?

דו פַּלעגסְטָ דָּךְ דִּי טְרִיטָ מִינְעָ קַוְשָׁן,

פָּאָרוּוִים, וּוי אַ הִינְטָלֶ זַיְךְ טְרָאָגָן.

דו האָסְטָ דָּךְ פָּאָרְלוֹיְרָן דִּין בּוּשָׁה,

אָזְוֵי לִיבְהָאָסְטָ מִידָּה, שָׁאָטָן, גַּעֲקָרָאָגָן.

די זָוֵן פַּלעגְסְטָ מִיךְ גַּלְיְעָן אָוֵן בְּרָאָטָן,

קַיְיָן אַטְעָם, קַיְיָן לְוַפְּטָ פַּלעגְסְטָ נִיטְ סְטְבִּיעָן,

נָאָרֶןדוֹ פַּלעגְסְטָ מִירְ נַאֲכָגָיָן, מִיןְ שָׁאָטָן,

זַיְךְ בִּיגָּן, זַיְךְ קָאָרְטִישָׁעָן אַינְדְּרִיכָּעָן

אוֹן שְׁוּנוֹנָגָן אָזְוֵי וּוי אַ שְׁלִיעָן.

סְפַּלעגְטָ טְרָעָפָן אִיןְ חַאְרְבָּסְטִיכָּן דָּעָגָן,

כְּפַלְעָגָ אָוִיפָּ עַמְעָצָן שְׁעָהָנוֹבָיוְ וּוֹאָרָטָן,

בִּיסְטָוְ אָוִיפָּ דָּעָרְ עַרְדָּ אָוִיפָּ דָּעָרְ נַאֲסָמָעָרְ גַּעֲלָעָגָן

מִיטְ דִּיןְ גַּופְלָ דָּעָםְ לְאָגָגָן, צַעְדָּאָרָטָן.

בִּיסְטָ אָוִיפָּ וּוֹעָנָטָ אָוִיפָּ דִּי גַּלְיְיכָעָן גַּעֲקָרָאָכָן,

אִיןְ לוֹשָׁעָםְ פָּאָלְיוֹשָׁקָעָן זַיְךְ, טָאנָצָן.

אוֹן אָזְוֵי־אַ מַעַת־לְעָתוֹן אָוֵן וּוֹאָכָן,

אוֹן אָזְוֵי־אַ אַ לְעָבָן אַ גָּנָצָן.

טָאַ וּוֹעָמָעָן סְטוֹ נַאֲכָגָיָן, מִיןְ שָׁאָטָן, —

מִיןְ שְׁטָעָנְדִיקָעָרְ פְּרִינְדָן אָוֵן בְּאָגְלִיאִיטָעָרְ,

וּוֹעָן מִיטְ עַרְדָּ וּוֹעָלְ אַיְךְ לִינְגָן פָּאָרְשָׁאָטָן

אַ טְוִיטָעָר ? ..

די מעווע-געשריין ...

א

מײַן גוטע טויב — דו ביסט מײַן לִיבָּע מַאכְטָט,
און נאָר פֿאָר דֵּיר כְּיוּעָל נַיְגָן זִיךְ אֹן בּוֹקָה,
איָן דְּבִינָה גְּרוּסָע בְּלוֹיעָ אַוְיגָן קּוֹקָה,
בִּיזְ זָאנָן וּועַמְטוֹ מִיר : אַ גוטע נַאֲכָט —
דָּאָן זָ�עָל אַיךְ שְׂטִיל אַזְוּעָק אֹן פּוֹן בְּאַגְּנִינָעָן
אוֹיפְּסָנָןִי דֵּיר טְרִיבִּי אֹן עַרְלָעָךְ דְּבִינָעָן.

ב

אַיךְ פִּילֶ, וּוֹילְסָט אַלְעָז מִיר אַוִּיסְדָּעַרְצִיּוֹן,
מִיטְ אַנְגָּעוּוּיִיטִיקָּטָן זִיךְ טִילְיָן,
טאָ נָעַם דְּבִין פְּעַקְלָא אַון צְעַבְנִיד
און דְּבִין פָּאָרְדָּאָס אֹן וּוּיִ-אֹן וּוּינְד
איָן פָּאָק אַיְן מִינְיָנָם כְּשִׁיחָת אַרְבִּיבָּר
און מִין נִימָּט, אָז אַיךְ בֵּין אַ גִּיכּוֹר —
דְּבִין בְּלִיק מִיר מִין נְשָׁמָה גַּלְעָט
און סְצִוָּת דְּבִין עַול, וּוּ אַ מאַגְּנָעָט.

ג

דָּעָר עִיקָּר אַיְן דָּעַן אַיְן דָּעָם אַוִּיסְטָרִינְקָעָן דָּעָם וּוּינְ ? —
די עַצְם שִׁינְקִיעִיט אַיְן וּוּאָס זָלְכָעַצְוּוּיָט
די פְּלָאַש מִיר האָכָּן אַנְגָּעוּהוּבָּן.

נאך מערער וואקמן נעטט אין מיר מײַן פרײַד
פֿוּן גָּלוּבָּן
אִין דָּעֲרֵיַנְיָה,

אוֹ ווּעַן עַם ווּעַט דָּעַר גּוֹטָעַר רְוִיטָעַר ווּיַּיַּזְנַן
אַיְן אָונְדוֹזָעַרְעַ גָּלוּזָעַר זִיךְ צְעַשְׁיַנְגַּעַן
אוֹן כְּיוּעַל פֿאָר דִּיר פֿוּן גָּאנְצָן הָאָרֶצְן טָעַנְהָן,
זָאַלְסְטָוּ, מִינְיָן לִיבְסְטָעַ, מִיטְמִירְסְפִים זְיַן.

ד

סְנָגָט וִיס אָונְטָעַרְן לְעַפְעַלְעַ
אוֹן עַפְעַם זָאנְן דִּיר אַזְוִינְסָאֵיךְ וּוַיְילְ,
נָאָר צַי נִיט אַוִּיסְזָעַן ווּעַט עַם ווּילְדְ-מְשֻׁוָּנהָ.
גַּעַהַיִם אַיךְ טָרָאָגְ אָרוֹם זִיךְ מִיטְאָ צַיְלְ
צַו אָנְרִירָן דִּין סָאמְעַ דִּינְסְטָעַ סְטוּרָנוּן,
אַזְוִי וּוְיִפְרְוִילִינְגְ פֿוּנָעַם אַוְמְגָעַרְיכָטָן בְּלִיעַן אוֹן דּוֹנָעָה,
אָ צָאָפֶל טָאָן דִּין הָאָרֶץ
פֿוּן שְׂרָעָק זָאָל אוֹן פֿוּן פרײַדְ,
הָאָב אַיךְ זִיךְ אַכְבָּעַר אַלְעַז אַוְיפְּ דַעַם
נָאָר נִיט אַנְטְּשִׁיּוֹדָט...

ה

דָּעַר יוֹנִיְּטָאָג — אָ מְוֹרָאְדִּיקָעַר בָּאָרֶג !
דוֹ שְׁטִינְגָּסְטָמָט מִיטְמִירְ

נָאֵך ווַיְמִת צֹם הַעֲמָמָן שְׁטָאָפֶל.
וּזְאָם מַעַר דַי צְיֻט מִיט זְשַׁעַדְעַקְיִיט אַיך קָאָרָג,
אַלְצַן לְעַנְגָּעָר גַּי אַיך אָום מִיט דַיר אָונַ פְּלָאָפֶל.
סְ'חִיבְטַן דַי קוּקָאָוּקָע אָן אַיר אָוּוֹנְטַלְיַה,
די שְׁקִיעָה צְוִיְשָׁן סָאַסְנָעַ-בּוּמָעַר גְּלִיט
אוֹן סְ'לוֹיכְטַן אַיר רְוִיטָע שְׁבִינַ אַין דְּבִינַ שְׁוּוֹאָרְצָאָפֶל.

ו

דוֹ פְּרַעֲגָסְטַן מִיךְ, ווּאָם אַצְינֵד מִיךְ פְּרִיּוֹדָט? —
דְּבִינַ נְנִיעָה זְוּמָעָרְדִּיקָעַ קְלִיָּה. —
דוֹ טְוַסְטַן אַ שְׁמִיכָל: — „דָּאָם אַיְזַן גַּאֲרָה?“ —
די זָוָן, ווּאָם הַאָט בָּאָהָעַלְטַן דָעַם בָּאָר,
די פְּלָאָטְעַרְלָעַר, די שְׁטִילָעַ בֵּין
אוֹן דַי בְּעַרְיוֹאָעַם — שְׁלָאָנָק אוֹן דִין
אוֹן ווּאָם מִיר שְׁפָאָנָעַן דָא בָּאָצְזְוַיִּיט
מִיט דַיר אַיְזַן זָוָלָה, פָּאָרְשָׁאָפָט מִיר פְּרִיָּד. —
דוֹ בְּוַיְגָסְטַן זִיךְ אָן אוֹן רַיִיסְטַן אַרְוֹוִים
אַ שְׁטַעְכִּיקָע, אַ וּוְלְדָעַ רְוִיזָע
אוֹן אִינְעָם לְאַיְזַן פָּוֹן מְנִין פִּידְזְשָׁאָק
שְׁטַעְקָסְטַן זַי אַרְבִּין אוֹן לְאָכְסָט גַּעַשְׁמָאָק.

ז

דְּהַנְּגִינוֹ,
אַיך ווּאַלְטַן אַצְינֵד צְעַקְוִשְׁתַן

די מענטשעלען,
 וואם בלישטשען ממזריש
 אין די שוואָרץאָפֿלען דיינען.
 נאָר זוי דערפֿילן עם און רופּן
 באָלד צוּהַיְלַף
 די שטרענגעַ אַנגעַכְמַרְעַטְטַע
 צוּוִי בַּרְעֶמְעַן-זַוְעַכְטַּעַר
 אָן אֵיך
 אָן דֹו
 צוֹזָאמָעַן מִיט די מענטשעלעַן —
 גּוֹטְמוֹטִיק שִׁיסְן אָוִסְעַט
 אַ גַּעַלְעַכְטַּעַר.

ח

די בלוייע אַוְיַעַרְינְגְלַעַךְ כ'בֵין מַקְנָא —
 אִין גָּוָף אָן אִין נְשָׂמָה זְבִינָעַן זַוִּי
 מִיט דיינעַ קְלִיְינָעַ קְלוֹגָע אַוְיַעַן.
 אָן וּוֹעֵן דֹו וּוְאַלְסָט גַּעֲוּוֹסְטַן,
 דֹו הַאַסְטַן קְיֻין אַנְגָּגָן
 פָּוָן מִין פָּאָרְלָאָנְגָן דָעַם אַומְגַעַהוּיְעָרָן,
 אַ גַּלְעַט צַוְּתָאָן די בלוייע שְׁפִילְקָע
 אַוְיַעַן דִּין בְּרוּסְטַן.
 אָן וּוֹעֵיל מִיר קְלָעַקְטַן קְיֻין דְּרִיְסְטְקִינְטַן נִיט
 אַ קּוֹק טָאָן גַּלְעַיךְ דִּיר אִין די בלוייע אַוְיַעַן,
 דָעַם קָאָפְּ כְּהַאַלְטַע עַטוֹוָאָם אַנְגַעְבּוֹיָגָן,
 פְּדִי אַוְיַעַן הַאַנְטַן דִּינְעַר צַוְּ זָעָן,

וואו ס'שפיגלט אָפּ זיך זיעער בלוייער חן
אין רינגע
אוֹן זַיְן אַרְבִּינְגֶּעֶפְּאַסְטָן
בלוייען שטיין...

ט

עם רײַצֵּן אוֹן דעֲגָנוֹ די מעווע-געשרייַען
בִּים יִם.
אוֹן ס'וועָרָן פָּאָר מִיר דִּיבְּנָעַ העַנְתַּדְּבָּנָע הַיְּסָע
אוֹים צָאָס...
דו ווערטט זיך אוֹן שעַפְּטַשְׁעַט :
— אַ מעַנְטְּשָׁז זַיִן,
דו זעַטְטָדָאָה,
איַן יִם ווּעַט די זָוָן
איַן אַ ווּיְילָע אַרְוָם שְׂוִין פָּאָרְגַּיִן
אוֹן מִיר ווּעָלָן בְּלִיכְבָּן מִיטְטָה דֵּיר דָאָ
איַן צְוַיְיָעָן, אַלְיוֹן...
כְּפָאָרְשָׁטְיִי, — זָג אַיך שְׁטָיִלְּ,
נאָר די מעווע-געשרייַען...

ו

דרֵי גַּעֲרוֹיְשָׁן

אַיך טְרָאָג אַין רַעֲכְטָעָר הַאַנְטַּט אַ קְוִישׁ
מִיט בְּרוּזְנְדִּיקָן יִסְ-גַּעֲרוֹיְשׁ.

אוון אין דער לינקער כ'האלט אַ קוויש
מייט חיוטדיין וואָלֶד-גערוויש.
נְאָר בִּידְעָה קְוִישָׁן תִּיבְּפָה כְּטוֹוישׁ —
אוֹוָפָה הַעֲרָן בְּלוֹוִוָּה דָּם שְׂטֵוֹוָוָשׁ
פָּוּן דִּינְיָע טְרִיטָה אַיכְבָּרָן וּשְׂוּוּר
כְּבִים סְפָּה, וּוּ כְּאַיִיל אַנטְקָעָנוּן דִּיר...

๙

איך לעכ און שפֿ
אין פרילינגע-וועאלד.
אָט וווײַזט אִין שׂוּבּ זֵיַּךְ
דיין געשטעלט.
מייט היימלעכנייט
דו טראָגֶסט אַרְבִּין
אִין צִימָעָרֶל צֹ מִיר
נִיט ווּבִין, —
אַ פּוֹלְן, ווּי אָן אוֹיג
גראָפִין
בערְעֹז-זאָפְטָן,
ריַין, ווּי בּוֹרְשַׁטְּין.
אַיך טְרִינְקָן,
— פְּאַמְּעָלֶעֶד
שלונְג נָאָךְ שלונְג.
אוֹן יַעֲדָר טְרָאָפָן
מאָכְטָן מִיךְ יַיְנָג.
מייט יַעֲדוֹן טְרָאָפָן

קומט צו קראפט.
א דענק פאר דעם
בעריעע-זאפט !

יב

ווען פארמאגט וואלט איך, מײַן ליבסטע,
شمישונס ווינדער-גבורה,
כ'וואלט די וועלט אַריינגענומען
איין מײַן ערשותער שורה.
ויאלט זי, ווי א טראפּן ראסע
אויפּ דעם בלאט באנגען,
לויכטן, ווי א רעננבויגן
און דײַן חן געווינען.

יג

ניט אנדערש, ווי דו ווילסט זיך מיט מיר רײַיצָן.
אייך וועל דיך כאָפּן, ווי א גאָרב מעלייעצָן.
אייך קרייך דורך קומטעם אוון געדייכטע צויניגן
אוון שרײַי "אי-או" ... אַנטְרִינְסְטְ פֿוֹן מֵיְנָע אָוִינְן.
אייך האָב מײַן ברעם צעראָצָט, מײַן עַלְנְבּוֹינְן
אייך דריי מיך אוים צורייך, דו קומט אויפּ מיר מיט ניגעַר
פוֹן דײַן באָהעלטענִיש (מײַן האָרֶץ געטט קַלאָפּן)
אוון לאָכְסְטְ פֿוֹן מֵיר מיט שׂוֹדְמַלְעַד אַיְן בְּלִיק :
— ווּעַסְטְ מֵיךְ נִיט כאָפּן ...

פָּאָר דִּיר מֵיְן הַאֲרַץ
אַיּוֹ קִינְגָּמָּאַל אָונְטָעֶר זִיגָּל.

פָּאָר דִּיר מֵיְן הַאֲרַץ
אַיּוֹ פְּרַנִּי פָּוּן שְׁלָאָס אָוֹן רִינְגָּל.
אוֹן אָפָּן מֵיְנָעַ טִישְׁ-קָעְסְּטָלָעַ,
קָאַמְּאָדָן.

אוֹן קוּמוּנָעַ וּוְאַלְסְּטוֹ
אַנְטָאָן מִיר אַ שָּׁאָדָן,
אַ קָּעְלִישָׁעַק צְעַבְּרוּכָּן
צִי אַ טְּעַלְעָר,
וּוְאַלְטָמֵיְן גַּעֲמִיט
דָּעַרְפָּוּנָה נָאָךְ וּוּרְעָן הַעַלְעָר.

טו

אוֹן גָּאַלְדִּיקָּן גַּעֲבְּלָעְטָעַר הַאֲרְבָּסְטִיקָּן
מְחַשְּׁבוֹתָהּ קוּמוּנָעַ אוֹוָף בֵּי מִיר צְעַבְּרוּזְוּטָעַ.
קוּוִים נָאָר כִּבְּאַמְּעָרָק דִּי מְעַכְּטִיקָּעַ אוֹן רָוְנְדָעַ
צְוּוִינְגָּן-אַרְעָםָם פָּוּנוּם קָאַשְׁטָאָזְ-בָּוִים,
דָּעַרְזָעַ אַיךְ בָּאַלְדָּ אַיְן טְרוּיָם
די שְׁיַינְעַנְדִּיקָּעַ אַקְסְּלָעַן דִּיְנָעַ דִּי אַנְטְּבָלְיוּזְוּטָעַ,
די וּוְאַרְעַמְקִיטָּטָפָּן דִּיְנָעַ חֻנְטָטָ כִּדְעַרְפִּיל
אוֹן צְעַרְטָל זַיְהָ אָוֹן גַּלְעָט זַיְהָ, זַיְהָ אַיךְ וּוְיָל.
דָּאָס פְּנִיעַרְדִּיקָּעַ בְּלַעְטָעַר-גָּאַלְדָּ

ביז סאמע קרוין פון קאשטאַן-בויים
צעקושן ב'זואָלט.

טו

מײַנע הָעלָע יונגע זומערם
זִיְנָעַן שוֹוֵן פֿוֹן לְאַנְג
פֿאַרְשְׁנוּיַּת גַּעֲוָאָרָן
אוֹן פֿאַרְוּוַיַּת...
נָאָר וּוְיָרִיש אַיִן דְּמוֹיָן זֶה אַיִך
דיַיְן צִיטַן-קְלִיְידָל
מוֹט דַּי וּוְיִסְעָ אַרְכְּבָעַלְעָה.
זָאָכָן זָאָלָן אַוְיסְטַּרְאָלָן פֿוֹן זַיְד
אוֹוּפִילְ פֿרְיוֹיד.

יז

מײַנע טְרִיאַט אוֹיְף די שְׁטִינְגְּדָלָעַךְ בִּיִּים יְמִיקָּן בְּרָעָג,
מיַר דֻּרְעָמָנָעָן, וּוּי פָּעָרְד בְּיִדְעָרְנָאָכְטָ כְּרָאַמְשָׁקָעָן הָאָבָעָר.
מִיט עַקְשָׁנוֹת אַוְן מֵי יְעָדָן טְרָאָט אַיִךְ דֻּרְעָבָעָר,
אָכָעָר דַּו דְּרִיְיסָט זַיְד אָוִים אַוְן פֿאָרוּוִים לְוִוְּפִסְטָ אַוּוּקָ...
כְּשָׂרְעִי דִּיר נָאָךְ פְּוֹנְדָעָרְוּוַיְיטָן, דָּעָרְ רְוִישְׁקָעָרְ יִם,
עָרְ פֿאָרְטְּוִיבָטְ מִינָּעָ דְּרָשְׁתִּיקָעְ גַּלְיְיךָ וּוּעְרָטָעָר.
כְּקוּקָ מִיט בְּעַנְקְשָׁאָפְטָ... פֿאָרְשְׁוּוֹנְדָסְטָ...
אַיִךְ בֵּין נִיטְ דִּיְיָן בְּאַשְׁעָרְטָעָר...
מִינָּעָ טְרִיאַט "כְּרָאַמְשָׁקָעָן הָאָבָעָר"

און אין הארצן בי מיר,
אין מײַן יעטוועדן קעמערל,
קלאָפֶט מײַן ליבשאָפֶט
מייט הונדערטער טויזנטער העמערלעך...

יח

דאָס גלי-פִּיעַרְל

דאָס בריהַלְעַה הייסט גלי-פִּיעַרְל
און פִּינְקָלְטַ פֿוֹן גְּרָאָזֶן, וְוי אַ שְׁטָעָרֶן:
„אוֹי, קְוָם צְוָ מִיר, קְוָם צְוָ מִיר, טְבִיעָרָעָר
איַן פְּלִינְגָּלְעָךְ-אַרְעָמָם גַּעֲהָרָן...“
איַךְ זַיְן לְעֵם מַיְן פָּעַנְצָטָעָר אַין פִּינְצָטָעָרְנִישׁ,
פָּאָרְגָּגְפֶּט כַּהֲעָר נִישְׁתָּאָפְּעָט צְוָ קְוָקָן,
וְוי דַּאָס בריהַלְעַה לִיכְטִיקָעָר בְּלִינְצָלְטַ אַלְגַּן,
וּוֹילְ זַיְן לִיכְסָטָעָ מַיְטַ פִּיעַרְ פָּאָרְצָזָקָן...
וּוֹעֵן איַךְ וּוֹאַלְטַ גַּעֲקָאנְטַ אַזְוִי אַוִּיסְשָׁטְרָאַלְן
בִּינְגָאַכְטַ פֿוֹן מַיְן האַרְצַן דַּעַם וּשְׁאָר,
וּוֹאַלְסָטוּ שְׂוִין בִּינְטָאָג אַין דֵי פּוַיְסָטָן
נִיט אַוִּיסְלָאַכְן מִיר, דַּעַם נָאָר.

יט

צעעפָנְטַ אַוְמְגָעָרִיכַט האַט זַיְן מַיְן טִוָּה
דעָר וּוַיְנַט האַט פֿוֹן מַיְן טִישׁ די בּוֹינְגְּדָלְעָךְ אַרְאָפְּגָעָלְאָזֶן.

כ'חאָב נוּט געוווֹסֶט, ווֹאָס טוֹט מַעַן פְּרִיָּה,
 צֵי נַאֲך דַּי בְּוִינְגְּדָלְעֵך פָּפְרִיר זַיְד לְאַזּוֹן,
 צֵי כְּזַאֲלֵך דַּעַם פָּעַנְצָטְעֵר צְוָמָאָכוֹן
 אָוֹן נַאֲכָדְעֵם שְׂוִין דַּי טִיר? —
 נַאֲר כ'חָאָב זַיְך נוּט גַּעַטְאָן פָּוֹן אַרְטְּ קִיְּין רִיר,
 ווֹיְנֵיל דָּוְרְכְּגַעְבְּלִיכְטֵט דַּעַר עַרְשְׁטָעֵר הַאָט גַּעַדְאָנוֹק,
 אָז דַּו בִּיסְטֵט עַם אַרְבִּין,
 אָזָו טוֹט מִיר בָּאנָק,
 נוּט דַּו, דַּעַח ווֹיְנֵט הַאָט עַם מַנְיָן טִיר צְעַפְּרָאַלְט
 אָוֹן סְיֻוּעָרְטֵט מִיר עַפְּעָם אָוּמְעָטֵיק אָוֹן קָאַלְט... .

ב

דַּעַר אָוְנְטָעְרְשִׁיךְ פָּוֹן דִּינְיָעֵ רִירֵיד
 אָוֹן דִּינְיָעֵ אָוִינְגֵן — אָוְמְגַעְהוּעָר!
 אָלָאֵץ, ווֹאָס דִּינְיָעֵ מַיְלָכֵל בְּרַעְנָגֵט אָרוֹויִים,
 נוּט מִיר דִּינְיָעֵ בְּלִיךְ אָ בְּלִין —
 קָאַפְּוִיעָר...

בָּא

דַּו ווּעַטְמֵט מִיר פָּאַרְשְׁתִּיְין —
 אָרִיבְּעַרְצּוֹטְרָעַטֵּן אָ שְׁוּעָל,
 אָזָו שְׁוּעָרְעָר אַמְּאָל,
 וּוֹי אִין פְּיִיעָר צָו גִּינְגֵן.
 גָּלוֹיב,

איך וואלט, ווי א שוימיקע וועל
א קיפקל געטאן זיך צו דיר
דורך דער שוויב.

ככ

דו פרעגסט מיך גאנזישט,
בלויו איבער צימער טוסטו שטיל א שפּרײַן,
נאָר בְּלִיְיעַן אֵין דִּיאָוִינַן דִּינֶנַע שׂוֹאָרַן אָוִיפּ וּוִים —
„צַי וּוְלִסְטַ נִיט אַיבְּעָרְקְלָעָרַן? ..“ —
פאָרְלַעֲגְנָהִיט גַּעֲמַט דִּינַן גַּעֲמִיט באַשְׁוּעָרַן
און כְּעַנְטְּפָעָר הִיכְפּ דִּיר מִיט וּוּרְטָעָר:
ניִין,
אִיךְ הָאָב דָּאָךְ שְׁוִין גַּעֲמָאָכְט מִינַן גַּנְגַּנְג
און פְּינַנְט כְּהָאָב אַיבְּעָרְגִּין,
נאָר, סִידַן, דו אַלְיוֹן הָאָסְט אַ פָּאָרְלָאָגָג
זַיךְ אַיבְּעָרְטָאָכְטָן,
אוֹזְ זַיְ מִיר מַוחְלַ, זָאגַ,
עם זָאָל זַיךְ מִיר נִיט דָאָכְטָן...

כג

עַפְעָם עַנְלָעַכְעָם
גַּעֲהָרְתַּ אַהֲבָב זָאגַן —
פָּאָר אַ לִיבָּע
דָאָרָף מַעַן שְׁטָאָרָק זַיךְ שְׁלָאָגָן.

ס' היימט, נישט ממייתן זיך
מְפֹתְּרָצָח —
איין דעם בריטן זיין פון ווארטט
דאם רעדט זיך.
איין דער סאמע רענונגען
דער גרויער
לאנגע שעוז
ווארטן בע איר טויער.
פארקאלוייט
צייטערן פון קרייה,
קוקן אויפֿ די פָעַנְצְּטָעַר
פון איר דירה.
אפשר וועט זי טאן
א וויש די שוויבן,
דייך באמערכן,
זיך אליאן נישט גלויבן...
אויפֿ די פָעַלְדָּעַר
בייזע ווינטן וויען,
זוכסטו אונגעטר שנייע
א קוויטט א בלוייע,
נויט-פארגעם מיך"ב לילעך
ברעננט צוטראגן...
או, דארף מען זיך פָאַר א ליבע
שלאגן.
שלאגן זיך באטעןיט —
דורך פְּנִין און פְּלָאָן
אויסגיין ממש,
אויפֿ די הענט זי טראגן.

דאָן ווועט זי צעפֶלאַמֶּט
צֹ דִּיר זֶרֶת טוֹלְיָעָן —
מעָגֵן טוֹיזָנָט זָאוּעוּרָכָעָט
הוֹלְיָעָן.

כד

זאל רעגענען און רעגענען —
געַזְוָרֶת כ'חָאָב אַיִן זַיְנָעָן —
מיר זאלָן זֶרֶת גַּעֲעַגְעַגְעַן
נִישְׁתְּ קַעַנְעַן בַּיּוֹ בְּאַגְּנִינָעָן.
אַ גַּאנְצָעָ נַאֲכָתָ נִימְטָ אַוְפָגָעָהָעָרטָ הַאָטָ
וּוִי פָּוֹן עַמְּדָרָם גִּיסְפָּן.
פָּוֹן דַּעֲמָלָטָ אָן צָוְיִי יַאֲדֻרְלָעָךְ
מיר זַיְנָעָן פָּוֹן אַיִין נִסְלָ...

כח

פריע פיגעלעך

מייטַן שְׁלָאָפָּט
אוֹזְ לַיְיכְטָ זֶרֶת אַונְדוֹ צַעַשְׂיָהָן.
פריע פִּיגְעָלָעָךְ —
אוֹזְוִי רַופְטָ מַעַן אַונְדוֹ בַּיּוֹדָן.
וּוִי נַאֲרָ אַיִן דַּי שְׁוִיכָן
חַיְבַּט אָן גַּיְנָעָן.

זונען מיר מיט דיר —
 צוּווִי טְרִיעַ בִּינָעַן.
 אוֹיפֶּךְ דַּי צִיפְקָעַם —
 שבנים ניט צו וועקן ; —
 ס'וועט אונדו, — זאג איך,
 צוּוִית אוֹיפֶּךְ אַלְצָדִינְגֶּן קְלֻעָּקָן.
 רַאנִיצָּעַ,
 וועט קְיִינְעַר אַונְדוֹ נִיט שְׁטָעָרַן
 אָז אַסְפְּעַשְׂקָעַ
 בערג אַיבְּעַרְצּוּקָעָרַן.
 שְׁמִיּוֹכְּלֵסְטָוּן :
 אַ נִּמְ, בִּיסְטַ נִיט קְיִין פָּעָפָעַ.
 וּוְיִיל דַּי פָּעָפָעַ
 זונען קְנָאָפָע שְׁעָפָעַ...
 עַנְטָפָעַ אִיךְ :
 אִיךְ בֵּין אַין דַּיְר גַּעֲרָאָטָן —
 "פְּרִיעַ פִּינְגָּעָלָעַד",
 וּוּגָטַהּ הַאָט אַונְדוֹ גַּעֲבָאָטָן...

כו

אַ דָּאָנָק דַּיְר, הַיּוּסָעַר זְוּמָעַר
 הַבִּיאָרְדִּיקָעַר,
 מִיט זְוּנָעַן-גָּלִי
 הַאָב אִיךְ זַוְךְ אַנְגָּעָזָפָטָן,
 פְּוֹנְקָט וּוּדָעַר וּוּינְטָרוּוּבְ-בְּלָאָט
 דַּעַר פִּינְגְּרְדִּיקָעַר,

און כ'חאָב בּוּ קיינעם
 גַּאֲרְנִישֶׁת אֹוְסְגַּעַכְּפֶט.
 בַּיְמָם יֵם זַיְךְ אֹוְסְגַּעַשְׁפְּרִיט
 אֹוְפְּ זַשְׂוִיר אָן שְׁטִינְגְּדָלָעַן,
 נַאֲר וַיְיךְ אָן לִיב אַיז מַיר
 גַּעֲוָעַן מַיְין פְּלָאָצְן.
 גַּעֲשְׁרִיבָן בְּרוּוּ
 מַיְין וּוּוְילָעַר שְׁיַינְעַ-שְׁיַינְדָּלָעַן :
 — אַיךְ וּוּאָרָעָם אֹוְפְּ דָעַר זָוַן זַיְהָ
 וּוְיָאָקָאָז. —
 אָחַיִים זַיְךְ אֹוְסְגַּעַקְעָרֶט
 מִיטְ טְרִיטְ מִיטְ חִילְכִּיקָעַ :
 זַעַט, וּוְ פָּרְבָּרוֹינְטָן,
 וּוְ שְׁטִינְפָּעַם אַיז מַיְין לַיְיבָן.
 אָן נָעַם אָרוּם אָן קוּשָׁ
 אַ דָּאָרְשְׁטִיךְ-גַּלְיְקְלָעְכָּעָר
 מַיְין הַיוֹגְעָזִינְד —
 דִּי קִינְדָּעָר אָן דָּאָם וּוּיְיבָן.
 אַ דָּאָנָּק דִּיר, הַיְמָעָר זָוְמָעָר,
 הַבְּיִאָרְדִּיקָעָר,
 מִיטְ זַוְּנוּן-גְּלָי
 הַחָאָב אַיךְ זַיְךְ אֹנְגַּעַזְפֶּט,
 פָּונְקָט וּוְ דָעַר וּוּיְינְטְּרוֹבְּ-בְּלָאָט
 דָעַר פְּיִיעָרְדִּיקָעָר,
 אָן כ'חאָב בּוּ קיינעם
 גַּאֲרְנִישֶׁת אֹוְסְגַּעַכְּפֶט.

כ'חאָב ניט געזען דיך אָחדשים צווי.
 מיט גליינדייקע קושן דיך כ'באהאנל.
 ס'אייז זים דײַן מויל, ס'פֿאַרדִיסט, ס'טוט וווײַי
 פֿאָר יעדער מינדסטער רגע פֿון מאַין ווּאַגְּלַ.
 ס'פֿאַרגעסְט מאַין זינגען, אָז דערפֿאָר אַיז גְּרָאָד
 מיר לֵיב אַצְּינְד דײַן יעדער קער אָונְ טְּרָאָט.

רייעעלע,
 הַמִּיד, וְעוֹן אַיךְ בְּאֶנְגָּנוֹן דִּיךְ.
 כאָפְטַט זִיךְ בֵּין מִיר אַרְוָוִים פֿון מַוִּיל —
 "וְוַיְשִׁין אַיז רַיְיעָלָע דֻּעָם רְבִינְסַמְּ",
 כאָטְשַׁ דִּין טָאָטָע,
 הַיְרָשָׁל דֻּעָם קִרְזְשָׁנָעָר,
 גַּעֲדָעָנָק אַיךְ זַיְעָר וּוּלְלַ,
 הַאָט זִיךְ אַפְגַּעַמוֹתְשָׁעַט אָלְעַבְנָ
 אָז דָּאָךְ אַיז זִיכְן רַיְיכְקִינְט
 גַּעֲוָעָן נִיט קְלִיּוֹן —
 דִּיךְ אַיבְּעַרְגְּעַלְאָוֹת בִּירוּשָׁה
 אָפּוֹד מִיט חָן.

פארענדיקסט

מייט דיבַּן שטענדיקן
 „אט איזו איז עס“. זיך איז גראדער זיך איז
 ווים איך דאך — ס'אייז גראדער ניט איזו:
 זיך אויסגעטראינט האט דער מארגנטוי,
 די דימעננט-פערעלען,
 וואם האבן פונעם פיניכטן גראז
 מייט אלע פארבן פון דעם רענץ-בוינן
 צו זיך געצוויגן,
 שוין אויסגעלאשן זענען,
 איזו ווי די גלייענדיקע פיטערלעך
 אין דיבַּן אויגן...

ל

די באנק ...

עם צויט אונדו ביידן צו איזין באנק,
 נאך איזין-אילין וויל יעדער זיצן.
 כ'האָב ליב צו קוקן שעהן-לאנג
 אויף הויכע קיפאָרִיסְ-שפַֿצְּן.
 און איר, איך ווים ניט, וואם געפַֿלט,
 מחשבות שלענגלען זיך, ווי שטעגען.
 ס'אייז רײַן די לופַֿט, דער הייל העלט

און איזינס דעם אנדערן אנטקעגן
צ'ו אונדזער באנק מיר גייען שטיל...
פארקערעווען צוריק איך וויל,
נאָר זי איז פֿריַַר פֿון מִיר אַנטְרּוֹגָן.
און, מאָדְנָע, כ'הָאָב זיך נִיט פֿאַרגּוֹגָן
צ'ו זעַצְן אוּפֶן באָנְקָלִין.
צעַטּוּמָלָט כ'בֵּין גַּעֲלִיבָן שְׂטִיּוֹן...

לא

מייט שנעלע טרייט ...

(נאָוועַלָּע)

און כ'הָאָב באַםְעַרְקָט,
גייסט אַוִיך, זוי אַיך אַרְוּמָעַט אַיִינְזָאַם
אוּפֶן דִּין שְׁטָעָג — אַ לְּדָך
און אוַיסְגַּעַחַזְרָטָע אָוָן אוַיסְגַּעַאַיְבָטָע,
אַ לאָוָן גַּעַטָּאָן זיך פְּלוֹצְלָוָגָן כ'הָאָב
מייט שנעלע טרייט
צ'ו דִּיר אָוָן אוַיסְגַּעַרְוָפָן הִיִּים :
געַלְיבָטָע ! ...
הָאָרטָט נַעֲבָן דִּיר בֵּין אַיך גַּעֲלִיבָן שְׂטִיּוֹן.
באַטְרָאַכְטָט מִיד הָאָבָן אַוִינְגָן דּוֹרְשְׁטִיקָע אָוָן וּוּוַילָּע.
כ'דּוּרְחָעָר פֿון צְוִישָׁן קְלִיּוֹגָן וּוּיְסָעָ צִיּוֹן :
— צְעַקּוֹשׁ מִיךְ, נַאָר נִיט קְוִילָּע ...

איך מופר דיך
 און מינטער דיך
 און טרייסט :
 אָוּ נִיט דַו עַסְט
 און נִיט דַו שְׁלָאָפְסָט
 און וַיֵּאָן אַיִּיעָרֶנֶעֶכְתִּיקָע דַו גִּיסְטָט.
 נַאֲך אַיִּידָעָר וּוְאָם אָוּן וּוֹעֵן,
 דַו פְּעִינִיקָט זִיךְ אָוּן שְׁטָרָאָפְסָט.
 וּוְאָם דָּאָרְפָּסְטוּ דָוּקָא אַוִּילְיִיגָן אַוִּיפָּשְׁלַעַכְתָּם?
 דַו זַיְיכָט אַיבָּעָר זִיךְ אַגְּלוֹן
 אָוּן רַוְצָח
 אָוּן אַיִּידָעָר וּוְאָם אָוּן וּוֹעֵן
 נִיט בּוּעָר אָוּן נִיט עַגְבָּעָר זִיךְ דַעַם מָוח,
 אַלְזָ מִיט אַנְגָּנְדָעָר
 זִיךְ אַדְרִי טָאָן אַנְדָעָרְשָׁ קָעָן. —
 הַיְוִבָּסְטו אַוִּיפָּשְׁ מִיר אַשְׁטָאָרְן טְרִיבִּין בְּלִיק :
 „בִּיסְטָ אָפְשָׁר יָא גַעֲרָעָכְט,
 נַאֲךְ טַו אַגְּלַעַמְדָעָן דַעַם אַיִּיגְעָנָע צְרוּיק —
 כְּהַאֲבָ לְיִידָעָר,
 נִיט קִיְין צְוָתָרוּי צַו דַעַם
 „אַיִּידָעָר”
 אָוּן דַעַר „וּוְאָם-אָוּן וּוֹעֵן”.
 זָאנְטָ מִיר דַעַם הַאֲרָץ,
 קָעָן יָא גַעֲשָׁעָן...”

איך שווייניג און טראכט
או איבערשפֿאָרֶן דיין
ווער קאָן עַם —
אוֹי, ניט פֿאָרְשְׁטָאנָעַן כ'הָאָב
דיין גּוֹיְלִיקָעַ עַקְשָׁנוֹת...

דצמבר 1971.

א שטרוי פון וואגן ...

יאָרָן, יָאָרָן מִינְיָנָע

יאָרָן, יָאָרָן מִינְיָנָע, —
געַשְׁטָרְיוֹפֶטֶעֶן רַיְפֶּן,
אֵיךְ קִיכְלָל זַיְן,
אוֹן זַיְן לַוִּיפֶּן.
ニִיט צָו פָּאָרְלָאָגְנוֹזָמָעָן,
ニִיט אָפְּצָוּשְׁטָעָלָן,
נַאֲרָ קִיכְלָעָן זַיְן
אוֹזְיַן גַּעֲפָעָלָן.
בָּאָגָעָגָעָן מַעֲנְטָשָׂן מִידָּן,
שְׁטָעָלָן אָפְּעָט :
— וּוֹהָהִין, וּוֹהָהִין
אוֹזְיַן פָּאָרְסָאָפְּעָט ? —
גַּיב אֵיךְ מִיט דַעַר הָאָנָט אַמָּאָך :
— אֵיךְ הָאָבָּק קִיּוֹן צִיּוֹת נִיט
— עַי, חַבְּרָל,
נַאֲרָ אַלְזָן קִיּוֹן לְעִיטָן נִיט. —
וּוֹאַסְ-זַשְׁעַע עַנְטָפָעָרָן ?
וּזַיְן דַעְרְקָלָעָרָן ?
אַשְׁוּוֹיִם בָּאָשְׁלָאָגָט
מִינְן הַיּוֹסֵן שְׁטָעָרָן.
שְׁטָאָמָל אַיךְ : יָאָרָן מִינְיָנָע, —
וּזַיְן דַי רַיְפֶּן
קִיכְלָעָן זַיְן
אוֹן אַנְטָלוֹוִיפֶּן.
— רַיְפָעָלָעָך — שְׁמַיְוָעָלָעָך

ווער שוין עלטער.
 בימט אלין נאך חבריל,
 ניט קיון געשטעלטער.
 צעקאמ דוי קאָפּ דיבנע
 דוי קוּדָלָטָעַ,
 דו ווערטש שוין, דאכט זיך, באָלְד
 נאָר אָטָטָעַ. —
 שים אִיך אֹויסֶעֶט
 אָגָלָעַטָּעַר —
 כְּיוּעַל אָטָטָעַ זִין
 ניט קיון שלעכטער.
 אָן כְּעַנְטָפָעַר ניט
 אָן לָזָזֵיךְ זִיךְ ווַיְנַטָּעַר, —
 אָזָאָ פְּרִיְילָעַכְּבָעַר
 אָן פָּאַרְשִׁיעַטָּעַר.
 יָאָרְן, יָאָרְן מִינְעַן, —
 גַּעַשְׁטְּרִיְּפְּטָעַ רְוִיְּפָן,
 אִיךְ קְּבִּיקְּלָזֵיךְ
 אָן זִיךְ לְוִיְּפָן.

מינסק, 1935 י.

* * *

באָגִינְעַן אִין ווֹאָלְדָא כְּפָרוֹוֹ באָגְעַמְעַן
 דָּאָס צְוִוִּיטְשָׁעַר-גְּעוֹזָאנְג,
 פָּוֹן יְעַטְוּוֹידָן פִּיגְלָא באָזְוַנְדָעַר
 זִין נְסָחָה אָן גָּאנְג.

עם פרענט קיין איז פיגל בײַ מיר,
 צי איר לֵיד מיר געפֿעלט,
 ס'איז יעדטוידער ניגון איז באָר
 אַ געשלאָסמען וועלט.
 אָן אלע צוֹאַטְמָעָן —
 אַ ברוייזיקער שויימיקער באָר.
 אָן ס'דוכט, אָן דּוּ הערטט דעם געברום
 פֿון אָן אִינְצִיךְעָר פֿאָר.

* * *

אַיך בין זיך מודה,
 אוֹיפֿ די זיך הוֹידעַנְדִּיקָע גָּסֶן,
 רְוִישַׁנְדִּיקָע רָגָן,
 געפֿעלט מיר אַינְעָם קָאַכְיָון גַּעֲדרָעָנְגָּט
 פָּאַרטִּיעָט, אַנְגַּעַשְׁטָרָעָנְגָּט
 זיך אִינְצִזהָרָן, קוֹקוֹן
 אָן ווֹי אַ שְׁטְרוֹיָן פֿון ווֹאנְן
 פְּלוֹמְרָשְׂט, סְתָמָן אָזְוִי,
 אַ צִּירָוִים כְּגַיבָּן הַמוֹן
 אַ וּוֹאָרָט אַ בִּיטְעָרָן,
 אַ נִּטְדְּעוֹרְזָאָגָטָעָ פְּרָאָזָע,
 אַ זַּוְפִּין...

ס'דָּעַרְקָוּוִיקָט דָּסָם הַאֲרַצִּיקָע גַּעַלְעַכְטָעָר
 פֿון אָן עַוְפָל אוֹיפֿ דָעָר מַוְתָּעָרָם הַאָנָט.
 מִיר ווּעַנְדֵן אָפָּן אַקְסָלְ-צִיטָעָר,
 אַ כִּיטְרָעָר בְּלִיקָע אַ בִּילִיקָע,

ס'שוועכט דורך פארבי אַ שטילעָר שמייכל
 אויפֿ די לִיפֿן פֿון אַ מענטש אָן אלטן...
 כ'דערוע מיט פְּרייד דעם נחטדיין
 צוישן-בליעַן
 פֿון יונג-לייבנדייך אָויגַן
 הײַם-צעשטראַלטַע...

אָוֹן בְּשְׁפָאָן אָוֹן שְׁפָאָן אַ דּוֹרֶשְׁטִיקָעַר
 אַיִּן סָאמָע מֵיט פֿון מענטשְׂן-בְּרוּוֹן,
 פֿון מענטשְׂן-שׂוּוֹנְגַּן...

אָוֹן דָּצָן אֵיךְ קָוָם אַ הַיִּם אָוֹן מֵין גַּעֲפִינָּם
 מֵיט פְּלִיעִים אָוֹן מֵיט הַתְּלָהּבּוֹת,
 נִוְתּוֹ שְׁוַיְנָעַנְדִּיק זַיְהָ,
 אַיְנָגָעַנְשְׁפָאָרָת

אֵיךְ פְּיִיל אָוֹן שְׁלִיְּפַט אָוֹן שְׁיִעַר
 אָוֹן סְצִינְדַּט זַיְהָ פְּלוֹזָעָם אָן אַיִּן דּוּם
 אַ לְּעַבְּעַדְיִיקָּעַר פְּיִעַר...

* * *

וּוֹעֵן אֵיךְ וּוֹאַלְטַ מֵינְגַּע טְרוֹיְמָעַן דָּאָרְפָּן
 פָּאַקְעֻוּעַן, פָּאַרְשְׁפָּאָרַן
 אַיִּן קַעַמְטִילָּעַר, זַיְהָ, בִּידָּאנְגַּן,
 וּוּ וּוֹאַלְטַ אֵיךְ
 זַיְהָ אַנְגָּעַמְעַן מֵיט טְאָרָע ? —
 אֵיזְ דָּאָרַךְ אַמְתַּ גּוֹטַ,
 וּוֹאַסְ פְּונְקַט אָזְוִי וּוּ לְופְטְבָאַלְאַנְגַּע,
 אֵיךְ קָאָן זַיְהָ חַאַלְטַן אוּפֿ אַ פְּעַדְעָמַל

אין רויים
און קוקן מיט הנאה,
ווע זיין וויגן אום זיך קויים...

אַחֲכָם דָּאֵס בְּלוֹיעֶרֶל . . .

פֿוֹן אַלְטָע אַכְבָּרְגָּלוּבְּעָנִישָׁן פָּאָרְטָה אַיְזָן
פָּאָרָאָנָעָן נָאָר סִימָנִים אַיְזָן מִינָן דָמְיוֹן :
פֿוֹן וּוְאָלָד אַיְזָן דָוֶךְ דָעָר פָּעָנְצָטָעָר-פָּאָרְטָקָע
אַ בְּלוֹיעֶרֶל אַרְיָעָנְגָּעָלְוִוְוִוְן אַיְזָן מִינָן צִימָעָר.
אַ טִיאָכָקָע טָוֶט מִיר גְּלִיכָּד אַיְזָן דָעָר נְשָׁמָה.
אַ שְׁלַעְכָּטָע בְּשָׂוְרָה זָגְמָט עַם אַזָּן מְסָתָם,
„אוֹי, מַאְלָעַ וּוְאָסָם“ — זִיךְ טְרָאָגָט דָוֶךְ
וּוְיָאָן וּוְיָכָעָר,

בָּאָרוּזָקָן זִיךְ פְּרוֹווֹ אַיְזָן,
נָאָר סְפָּלָאָטָעָרטָט, צְוּוֹיְטְשָׁעָט אַכְבָּר מִינָעָן בִּיכְעָר
דָאָס פְּיָגָעָלָע... זִיךְ קָלָאָפָט אַיְנָעָם סְוָפִיט
מִינָן קוּפָל אַזָּן, אַיְזָן פָּעָנְצָטָעָר-דָאָטָם,
אוֹיֶה שְׁוִיבָן פָּאָטָשׁ מִיטָן פְּלִינְגָעָלָע אַזָּן פְּלִיטָם
צָוָם אַלְמָעָר. פָּאָרְלָוִירָן עַפְעָם שְׁרִיעִי אַיְזָן
אוֹן מִיטָן דִי הָעָנָט אַיְזָן רִיכְטוֹנָגָן צָוָם דָעָר פָּאָרְטָקָע כְּפָאָכָע.
אַרְיוֹסְגָּעָלְוִוְוִוְן גִּיךְ — אַחֲכָם
דָאָס בְּלוֹיעֶרֶל... אַיְזָן שְׁטוֹיָן נָאָר אַלְזָן צְעַטְוָמָלָט,
צְעַרְוָדָעָרטָט אוֹן אַיְזָן קָאָפָט בְּיַיְמָרָן זִיךְ רְוָמָלָט...

* * *

א ווילע זאל פארטוויבן מיך דער רעה,
דער שרײַענדער און גריילצנדער מישמאש
פונ פוייקן, פידלען, זורנען און באנדורען,
מיין אויער זאל ניט הערן שלעכט בעשורות.
עם ריעיסט דאס האָרֶץ, עם קען שוין ניט פֿאָרטֿראָגן,
קיין איינגענע און פרעמדע פֿײַן און פֿלאָגן.

מיין פֿאנַצְעָר

כ'חאָב סוף פֿל סוף
א גוטן פֿאנַצְעָר זיך געקראגן
און לעיכט איז אים
איין שוערין וועג צו טראָגן.
מיך שיזן יעדער רגע
אייז ער גרייט:
„זאל גיון אזי
וואַי ס'גִּיט"...

* * *

עם רינגלט זיך, קויטלט זיך,
ס'שפֿילַן די יונגע געלטַן...
נָאָר ווער קאָן באָוָאָרָעָנָעָן,

ווער קאָן אויף תמיד פֿאַרְהִיטֵן,
די בּֿינְטֵשׁ מיטּ קָאַרְעָלֶן
ニַיְתּ פְּלָאָצְן וְאָלֶן
אוֹן זַיְקּ צַעֲשִׂיטֵן...

אוֹן קְוָמָעָן צְרוּיקּ בְּאַלְדּ ...

כְּהָאָבּ פֿיְנְינְטּ דִּי וּוָסּ וּוָאַרְפּּּן
דעַם גַּטּ אַיְןּ דִּי אַוְינְגּ
אוֹן גִּיבְּנָן אַ טְרָאָסְקּ מִיטּ דַעַרּ טִירּ
אוֹן קְוָמָעָן צְרוּיקּ בְּאַלְדּ
זַיְקּ בּוּיְגּ אַיְןּ נַוְיְגּ
אוֹן שְׁטָעָלֶן זַיְקּ אוֹיפּ אַלְעָ פִּירּ ...

די טְרֻעָּפּ

כְּהָאָבּ אַיְכָעָרּ אַטּ דִּי טְרֻעָּפּ
גַּעַהְאָוּעַטּ חַיְנָאָוּן-קְרִיקּ.
אַרְוָף — אַ פְּלִיּ, אַ שְׁוּעָבּ,
אַרְאָפּ — וּוּיּ מִיטּן בְּלִיךּ;
אַרְומְגָעַלְאָפּן וּוַילְדּ,
כְּהָאָבּ מִוּטּ דִּי טְרֻעָּפּ גַּעַשְׁפִּילְטּ.
דָּסּ לְעַבְּנָן אַיְזּ פֿאַרְכּבּיּ
אוֹן גַּאנְנִין אַיְזּ דִּי גַּעַבְּנִין,
צְוֹפְּרִידּוֹן כְּבִין מִיטּ דַעַם,
נַאֲרּ כְּשֻׁעָם מִיךּ עַפְעָם, כְּשֻׁעָם,

וואָס קויָס אַצְינֵד אַיךְ שַׁלְעֵפֶן
זַיְךְ אַיבָּעָר אַט דַּי טַרְעֵפֶן...

אַ צְּיַנְדָּ...

אַצְינֵד, וּעוֹן כִּיזַּע בִּינְם שְׁטִילֵן, מִישָּׁ אַין אַוּונְטַ-שְׁנֵיַן
(דָּעֵר שָׁאָטָן פָּוֹן מִינְן פָּעָן אוֹיפָן בּוּינְגְּדָל פָּאָפְּרָ),
אַין טִיפָּעֲנִישָׁ פָּוֹן יִם אַ פִּישָׁ אַ פִּישָׁ שְׁלִינְגְּטָ אַיְן,
אַ רְשָׁע פּוֹיזָעַט אַין דָּעֵר נַאֲכָת אַוּיפָן אַלְעָ פִּיר...
אַ קָּאָרְשָׁן-בּוֹים פָּאָרְשָׁאָטָן אַיְזָ מִיטָּן וּוּיטָן צְוּוִיטָ,
אַ בָּחָור לְעֵם זַיְן מִידָּל, וּוּי אַוּיפָן פָּאָקָן גְּלִיטָ,
אַן אַוְסְמָנְעָבְּלִיכְטָעָר עַוְפָל טְרוּוּמָתָ פָּוֹן פְּרִישָׁן בְּרוּיטָ,
עַס וּוּמְלָט אָסָם דַּי עַרְדָּ מִיטָּ לְעַבְנָן אַוּן מִיטָּ טְוּוּת
אַצְינֵד, וּעוֹן כִּיזַּע בִּינְם בּוּינְגְּדָל פָּאָפְּרָ.
דָּעֵר שָׁאָטָן פָּוֹן מִינְן פָּעָן, עַר גּוֹט זַיְךְ נִיטָּ קִיְּין רִיר...

* * *

אוֹיפָן יְעַנְעָמָם הַצְּלָחָה
מִיר וּוּעָרָן נִיטָּ גְּרוּוּם מִינְנָעָ אַוְינְגָּן.
וואָס אַיְינְגָּעָם אַיְזָ גּוֹט וּוּי גַּעֲפָוְנָעָן,
פָּאָר מִיר קָאָן עַס זַיְכָּעָר נִיטָּ טְוִוָּגָן.
די פְּרִינְד מִינְנָעָ לִיבָּעָ,
אַיךְ וּוּינְטִישָׁ זַיְךְ פָּוֹן שְׁעַנְסָטָן אַוּן בְּעַסְטָן,
מִינְן אַיְינְגָּעָנָעָם מַול אַוּיפָן זַיְךְ נָאָר,
אוֹיפָן זַיְךְ וּוּל אַיךְ מַעְסָטָן.
אוֹן טָאָמָעָר מִיר וּוּטָ אַוּיפָן מַאנְזָשָׁעָטָן

טען מול קיין סחרה ניט קלעגן,
ב'זעל קיינעם ניט בעטן,
ביי קיינעם ניט קליאנטשען,
ניט דראען, ניט שרעגן...

* * *

וואם הערט ניט אויפֿ די לבנה
א טויט-בלאַסְעָ
צווישן די וואַלְקָן-קריעס צו לוייפֿ?
צי האָט זי ניט דערשמעקט,
אוּ מע וויל זי, ווי אַ פָּסְמָן
אַרְוּמוּשָׁלָגָן
מייט די ערדייש אַנְיוּעָרֶנֶעָ רִיְפֿן?..

* * *

עם שלעפט דאם פערד
די לייצעם פון די הענט,
די פינע הערט ניט אויפֿ
אויפֿ ציעמלעך אַנְיוּעָרֶנֶעָ צו שויימען.
עם ריביסט די לייצעם, כיונ ניט
האַמְעוֹזָן אַים, צוימען,
אייך פיל — אַט-אָט
וועט עם פָּאַרְנָאַנְדָּעָרָטָרָאָגָן
אויפֿ פִּיכְלָעָר
מיך צוֹזָמָעָן מִיטָּן וּוָגָן...

אויפסנוי א מינסקער יינגל

אַרוֹיְסָגָעָגָן צַעֲטָרָאָגָן פֿוֹן וּוָאנְגָן,
ס'חָאָט דָעָר וּוְאָקְוָאָל זִיךְ פֿאָר מֵינֶן בְּלִיק גַעֲדָרִיט,
ס'קְלָאָפָט שְׂטָאָרָק דָאָס הַאָרֶץ,
כְבִין שְׁוִין אָוִוָף גַּאַסְן מִינְסְקָעָר.

די מענונגעם מענטשין כ'קוק מיט אָוְמָרוֹ אָן...
אוֹן פְּלוֹצָעָם — שְׂרָהָלָע דִי מַאְשִׁינִיסְטָקָע
פוֹן "וּוְנָגָן לְעַנִּינְגָעָץ" (*) דָעָרָע אִיךְ שְׂטִיטִיט,
(גַעֲוָאָרָט, מִיסְתָּמָם, זִיךְ הָאָט אָוִוָף אָן אָוִיטָאָבָום).
די זַעַלְבָע שְׂרָהָלָע... נָאָר שְׁוִין אָט בָּאָכָע.
די בעקָלָעָר אָבָעָר סְבִּיוֹי בְּלֹוט אוֹן מַילָּך
אוֹן ס'דוֹכָט פֿוֹן טָאָלָקָע (**) קָוָם אִיךְ עַרְשָׁת צַוְּפָאָר...
„אוֹי, שְׂרָהָלָע, צַו דָעָר מַאְשִׁינְקָע, נִיךְ!
דוֹ, זַעַלְבָע מִיט בְּרוּוֹן פֿוֹן דִי קִינְדָּקָאָרָן“...

— — — — —
אָוְיִילִינְקָע מִיר שְׂטִיטָעָן זַאלְכָעָנָאָנד.
אָזְוִיְילִיל יַאֲרָן חָאָבָן אָפְגָעָלְיִינְגָלָט
אוֹן טְרוּיְעָרִיךְ זִיךְ שְׂטָרָעָקָט מִיר אָוִים אָט הָאָנָט
אוֹן שְׁמִיכָלָט קָוִים :
— אָוְיִיפָּסְנָי אָמִינְסְקָעָר יַיְנָגָל...

מינסק, 1960 י.

(*) יונגער לעניינעך — די יידישע קינדער-צייטונג אין וויבּסְרָוּסְלָאָגָן,
ויאָס אַי אַי 1938 יָאָר לִיקְוִידִיט גַעֲוָאָרָן צוֹאָמָעָן מִיט אלָע 400
יִדְיָישָׁע שָׁוָלָן.

(**) טָאָלָקָע — אָבָאָן-סְטָאָגָנְצִיעָא לְעָבָן מִינְסָק.

אָ חַלּוֹם ...

אָ חַלּוֹם, וְוי אָ חַזּוֹק-שְׁפָאָם,
זִיר קַלְעֵפֶת אַזְוִי וְוי צַו דָּעַר וּוּאַנְט
אוֹן אַרְבָּעָם:
אָ גַּאנְעָר לְוִיפְטָצָה צַו מִיר מִיטָּה אַסְטָּה,
מִיטָּה בְּרוּיְטָן שְׁנָאָכְלָה כַּאֲפָטָמִיךְ אוֹן בַּיִם אַרְבָּל,
פָּאַטְשָׁטָה מִיטָּה דִּי פְּלִינְגָּלָעָן, שְׁפָרִיצָט זַיְךְ,
גַּאנְגָּעָרט
אוֹן צְוָפָט מִיךְ, שְׁטוֹפָט מִיךְ אוֹן בָּאַלְאַגְּגָעָרט...
נוֹ, גַּיְיָ, דָּעַרְגָּרָונְטָעָוּוֹעָ זַיְךְ אוֹן דָּעַרְגָּרָאָב,
פָּוֹן וּוּאַנְעָן סְ'קָומָט דִּי לְעַפְישָׁקְנִיט
איַן קָאָפְ? ..

* * *

אָזוּפְיָיל בִּידְגָּעַ נְפָשָׁות,
וּזְאָם מַעַ שִׁינְדָּטָ פָּוֹן זַיְ פָּאָסָן,
מַאֲכָן דַּעַם אַנְשָׁטָעָל, אוֹ סְ'אַיְוָ נִיט
מַסּוֹפָן.
וּוַיְפָל בִּיוֹזָע גַּעַשְׁיכְטָעָם שְׂוּוּימָעָן
נִיט אַוִּיפָּ,
וְוי בּוֹיְמָל אַוִּיפָּ וּוּאַסְמָעָר.
גַּזְלָנִים דָּעַרְלָעָרָנָעָן דִּי קָוָנָסָט
פָּוֹן אַרְוִוִּצְזָגְנִין טְרוֹקָגָן,
אוֹן קִיְּנָעָ סִימָנִים,
מִיטָּה גַּעַטְלִיכָּן פְּנִים...
מִיטָּה גַּעַטְלִיכָּן פְּנִים...

ביז לעצטן הויך...

ניט צו פארנאנדער פלאנטערן —
דעם לעכטס-קנויל —
אזויפיל שליפן,
פלעכטענישן,
קניפלעך,
פון ערסטון קינדערשן געשריי
(עם זיגן, ציען פרעםערישע ליפלעך)
ביז לעצטן הויך
פון בלוי-פאפרעסטען מואיל...

* * *

זוי דו זעטט,
קאון די גאלדענע קאלאב
ווערן מגולגל
אין אטאטס פון טויטט...
וועט ניט בליבבן דער שוואַלב
קיין בלעטל, קיין שטרויעלע,
פדי בויען א געטט,
זוי צו אויסבריען אייעלעך
און דער ביז —
קיין איז-איינציקע קווייט...

או, ווי לעפערעוו איך בײַ
וועט דען בליעבן די שוואָלַב מיט דער בײַ? ..

* * *

פארוואָם איך גיַ אָרוֹם
איבער אַ שטעָג אַ זִינְטִיקָעָר? —
איך ענטפֿער אָן טְרָעָמוֹת
און צּוֹוִידִינְטִיקָיֶיט —
איך וויל,
מע זאל מײַן וועלט מיר ניט צּעַשְׁטָעָרָן —
אן עַפְלָה ווּזְעָן איך וועָר אַ צִינְטִיקָעָה,
זוּ מענטשָׁנָם פִּים
אַ קְנִיקָל טָאנָן וואָלַט איך זיך גַּעֲרָן.

אַ ווּנְקָאִים טָו... .

דוּ רָופְּ אִים בְּלוּזָה
דָּעַם טְיִוּוֹל דִּינְגָּעָם צָוָה
אַ ווּנְקָאִים טָו,
ער לְאֹזֶט זִיךְ פְּלוֹמְרָשְׂטָןָן,
וועט ער דֵּיר נְאָכְגִּיוֹן,
ווי דָּאָס קָעַלְבָּל נָאָךְ דָּעָרָה קָוָה
און שְׁטוּיסָן דִּיךְ —
אין פְּנִיעָר אָוָן גַּעֲפָרָן...

* * *

מיט ניגער קוק איך,
ווײ א הונט באגראכט אין שני
אוף חיה-שעה א ביין —
„נא טשארני דזען“...
דו פרזו זיך, די ניט זיכערקייט
די גרויזאמע פארשטיין...
זיך שפאנט איבער דער וועלט
מיט מאמאנט-טרויט.
פון איר איז קוינער ניט באווארגנט
און באheit.

5 . . . 5

מיט מײַן עַלטער —
די שכניישע פינפֿן די צווי
איך זשאנגלייר,
ווײ מיט פודיקע אלטּע געוויכטער.
זיך פאלָן מיט שטילְן גערוייש
אין דעם פִּיכטְלָעָן זשוויר,
ווײ א הארבסטיקער בלאטּן,
ווײ א יִדְיִשְׁעָר דִּיכְטָעָר ...

* * *

א ציג זאל זיין אפילו
א לאכטע
לעם סאמע וואלד —
א שטיילע קלינע כאטע;
און בינען זאלן זשומען
און שמעקן זאל מיט מיאטע.
אווי, שענק מיר, גאנט,
א ביגטל יארן
רוזיקע און זאטע.

* * *

מין טיעערע מאמע
מיט אויסגעהארעווועטע הענט
האט בירושא מיר
א ווערטל, ווי פון שטיין, א מאנו מענט,
איבערגעלאון.
די צייט, די הארבע צייט
האט ניט געקענט
באדעKEN עם מיט זאמד און שטוויב
און ווילדע גראזן.
און ווי א ווינטער שטערן
שיינט נאך היינט
אין מין זפרון

מײַן מאמעס ווערטל —
„וואָי ניט איז צו אָפֶשְׁטוֹפֵן
די בימל יַאֲרֹן“...

עם וועט די צוּיַּת אוֹיךְ מִיחָה, פֿוֹנְקַט ווֹי אַ שְׁטוּרוֹי,
איַן שְׁטוֹרָם אַיְן בְּרוּזְיַיךְ-הַאָסְטִיקָן פֿאָרְשֻׁוּעָנְקָעָן.
נַאֲרַן וּוּלְן וּוְאלְט זַיךְ וּוְיסְן מִיר גַּעֲנוֹי,
וּוְאַס פֿאָרָאַס וּוְעַרְטָל מִינְסָם,
עם וּוּלְן מִינְנָעַ קִינְדָּעַר פֿאָרְגַּעַדְעָנְקָעָן...

איַן גַּאֲלָדָן מַוְלָּטָעָרֶל ...

פֿוֹן אַלְעַ מִינְנָעַ דּוֹרְכְגַּעַל עַבְטָע
טַעַג אַיְן יַאֲרֹן,
גַּעֲבְּלִיבָן אַיְן
איַן גַּאֲלָדָן מַוְלָּטָעָרֶל
פֿוֹן מִינְן זְפָרָן —
אַ שְׁמַעְנָקָעַ פֿרִיד צַעְמִישָׁת
מִיטַּפְּנַיְן אַיְן צָאָרָן
אוֹן אַלְץַ דַּאס אַיְבָּעָרִיקָעַ,
איַךְ דַּאֲרָפְּ אַיְיךְ לְאַנְגַּנְתָּ נִיטַּ בְּרִיעָן —
אַ פּוֹלָעַ זִיפְּ
מִיטַּ שְׁטוּובַּ אַיְן קְלִיעָן...

קומט אריינעט, קינדער מײַנע, בראּווע

אין סָאַסְנָאָוּן בָּאָר

אין סָאַסְנָאָוּן בָּאָר, אין פְּרִילְיָנְגְ-הַוִּין
קָאַשְׁעַקְלָעַךְ דִּי קִינְדָּעַר פְּלָעַכְט אֵיךְ אֹוִים.
אָוּן מִיט אַלְעַ זִיבָן זָוָן-קָאַלְיוֹן
טו אֵיךְ מִינְעַ קָאַשְׁקָלָעַךְ בָּאַצְּרוֹן.
קוֹמֶט אַרְבִּינְעַט, קִינְדָּעַר, מִינְעַ בָּרָאָזְוּעַ!
אַסְהָרְקָעַן — אַ רָּאוּעוּ פָּאָר שְׂטַשָּׁאָוּעַ,
מַאיְרְלַ, זַעַן דְּרִיְסְטָעַר, זַיךְ נִיט שֻׁם,
סְבָלוּעַ קָאַשְׁיקָלְ פָּאָר פָּאָזְעַמְקָלָעַךְ נָעַם!
דָּאָם אַרְאָנְגָשְׁעוּעַ אַיְזַן, אַיְצִיקְלַ, פָּאָר דִּיר —
וּוִינְפְּרָעַלְעַךְ אַרְטִין וּוּטַן אַ שְׁיעָוָר.
פְּרוּמְעַלְעַן אַיְזַן מַאלְיָנָעַם גַּעֲפָעַלְן,
כְּהָאָב פָּאָר אַיְר אַ שְׁיָנָעַם קוֹישַׁ אַ גַּלְעַן.
סְאַיְזַן דָּאָם רְוִיטָעַ קְוִישָׁלַ, מוֹיְשָׁלַ, גְּרָעָסָעַר,
אַקְוָרָאָטַ פָּאָר שְׁוֹאַרְצָעַ יְאַגְּדָעַם בְּעַמְּדָר.
נוּ, אָוּן דָּוּ, מִינְן שְׁטִיפְעַרְקָעַ, מִינְן נְוִימָעַ,
וּוַעֲסַט אָוּן בְּרוּנָעַם קָאַשְׁעַקְלָעַךְ קְלִיבָּן שְׂוּוֹיְמָעַן.
נָאָר דָּעַם עַרְשָׁתָן וּוּעָר צָוּ מִיר וּוּטַן קוּמָעַן,
בְּשַׁעַנְק אַ פִּיאַלְעַטָּן קוֹישַׁ פָּאָר בְּלָוְמָעַן,
פָּאָר דִּי פְּרִילְיָנְגְ-גַּלְעַקְלָעַךְ דִּי בְּלוּעַ.
בְּרוּיְטָעַר, קִינְדָּעַר, עַפְנָט אַוִּיפְט דָּעַם טְוִועַר,
לוֹוְפְט אַרְבִּינְעַט אָוּן מִינְן וּוֹאַלְדִּישְׁ הַוִּין,
אַלְעַמְעַן דִּי אוֹיגָן קוֹשַׁ אֵיךְ אֹוִים.

דער קאָרشنבוים

בֵּין מײַן פֿעַנְצָטֶעֶר שְׂטוּיִת אַ קָּרְשָׁנְבוּם
מִיט קָרְשָׁעַלְעַד פָּאָרְשָׁאָטָן.
אַיְn גְּלִיעַנְדִּיקָע זְמַעַרְ-טָעַג —
אַ חִוְתְּדִיקָעַר שָׁאָטָן.
אוֹן נִיט אָזְוִי דָּעַר קָרְשָׁנְבוּם,
וּוְ פָּוּן הַוִּיפָּה דִּי קִינְדָּעָר,
וּוְאָסְ קָוְמָעָן צָו, וּוְ פִּקְסָפְּעַלְעָה,
קָוְמָעָן אוֹן פָּאָרְשָׁוּוֹינְדָן.
גַּיְיָ אֵיךְ אֲרוֹיָס אוֹן בִּיוּזָר זִיךְ :
— סְאַיְזָ גְּרִין נָאָךְ, סְאַיְזָ נִיט פָּאָרְטִיכָן,
לְאָכְן זַיְיָ אוֹן קוּוִיקָן זִיךְ
אוֹן זָאנָן : סְאַיְזָ גְּרוּסָאָרְטִיכָן.
אוֹן וּוּזָוָן : סְאַרְאָךְ רְוִיטְנִיקָעַ,
זַעַט נָאָר, זַיְיָ פִּינְקָלְעָן ;
צָעֲנִית זִיךְ שְׂוִין אַ שְׁמִיכְבָּלָע
פָּוּן מְנִינָע מְוִילְ-וּוִינְקָלָעַן.
אוֹן סְנֻעַמֶּט מִיךְ אֲוִיךְ אַ גְּלוּסְטָעַנְיִישָׁ
קָרְשָׁעַלְעַד צָו רְבִיסָן,
דָּעַרְפִּילָן עַס דִּי קִינְדָּעָר גְּלִיךְ
אוֹן הַיְּבָן זִיךְ אַן פְּלִיבָּסָן.
אוֹן אַיְינָעָרָר פָּוּן דִּי יָאָטְעַלְעַד
אַיְזָ שְׂוִין צְוַגְּעַנְגַּנְגָעָן :
— אַטְ-אַ דָּאַסְ-אַ צְוַיְינְגַּעַלְעָה,
קָאָן אֵיךְ נְלִיצָנְדָעָן דָּעַרְלָאָנְגָעָן. —
וּוְעָר אֵיךְ וּוְידָעָר בְּרוּגְזִיךְ :

ניין, — זאג איך, מע טאָר ניט.
אט נאָט, אט גיט אוּפַ מיר אָ קֹק,
וַיְיִ אָרְן מֵיךְ אָ הָאָרְן נִיט.
הָאָרְן חֶבְרָה וּוְיִלְגִּיט הָעָרְן מֵיךְ,
חֶבְרָה וּוְיִלְגִּיט גְּלוּבוֹן
אוֹן גַּיְיִ אַיךְ אָפֶן,
וַיְיִ רְיִסְן שְׁוִין פָּוָן אָונְטָן
אוֹן פָּוָן אָוִיכָן.

בְּנֵי מִינֵּן פָּעַנְצָטָעַר שְׂטִוִיטַט אָ קָאָרְשָׁזְ-כּוּוִם
מִיטַּ קָאָרְשָׁעַלְעַד פָּאָרְשָׁאָטָן,
אַיִן גְּלִיעַנְדִּיקָעַ זְוּמְעַרְ-טָעַג —
אָ חַיוֹתְדִּיקָעַר שָׁאָטָן.
אוֹן גַּיט אַזְוִי דָעַר קָאָרְשָׁזְ-כּוּוִם,
וַיְיִ פָּוָן הוֹף דִּי קִינְדָּעַר,
וּוְאָסְ קָוְמָעַן צָו, וַיְיִ פִּקְסָעַלְעַד,
קָוְמָעַן אוֹן פָּאָרְשָׁוּוִינְדָן.

פִּילְקָע

מִיטַּ דָעַר פִּילְקָע
אַיְבָעַר דִּילַ,
פִּילְקָעַ, פִּילְקָעַ,
פִּילְקָעַ שְׁפִילַ.
פִּילְקָעַ, קְלָאָפֶן זִיךְ אָזָן
אָזָן וּוְאָנְטָן,
אוֹן צְוָרִיק
צָו מִיר אַיִן הָאָנְטָן.

איצט דעם באַלְקָן
טו אָרִיר,
און אֵין הַיְטָעַלָּע
צֹו מַיר.
פְּילְקָעַ, פְּאַלְגָּמִיךְ,
פְּילְקָעַ, פְּאַלְגָּגֶת,
פְּלִינְקָעַרְ, פְּלִינְקָעַרְ,
נַאֲכָטָמָאלְ.
אַיְצָטָעַרְ זַעַט נַאֲרַ,
וּוְאַסְ אַיְיךְ קָעַן :
אַטְ אַיְיךְ לַיְיגְ צָנוֹנִית
די הענט
און די פְּילְקָעַ
אַטְ-אַטְ פְּאַלְטָטְ,
נַאֲרַ אַיְיךְ כָּאָפְ וַיְ שָׁוֵן —
אַיְיךְ הַצָּלָטְ.
אַיְצָטָעַרְ זַעַט נַאֲרַ,
וּוְאַסְ אַיְיךְ טָו :
אַטְ די אוֹנוֹן
מַאֲךְ אַיְיךְ צֹו.
און די פְּילְקָעַ
וּוְאַרְפְּ אַיְיךְ — אַיְינָס
און גַּעַכָּאַפְּטָטְ,
גַּעַכָּאַפְּטָטְ אַלְצִינִיםְ.
מַיְיט דַּעַרְ פְּילְקָעַ
אַיְבָּעַרְ דַּילְ,
פְּילְקָעַ, פְּילְקָעַ,
פְּילְקָעַ, שְׁפִילְ.

פִּילְקָע,
וּזְהַדְוָה זָלְסָטָן נִיטָן —
אֵין דַי הָעֲנָתָן צֹ מִיר
אַרְבִּין!

נא שוין, נאשער ...

טְרָאָג אַיך פָּאָרָן הַוְנָת
אַ זִיםָן פָּאָלְקָעַ-בִּין.
וּזְעַט עַר אִם צַעֲכָרָאָמְשָׁטְשָׁעָן
מִיטָן דַי שָׁאָרֶפֶעָ צִיָן.
מַן דָעָרוֹעָן פָוָנוּוַיָּטָן,
שְׁפָרִינְגָטָן עַר אָזֶשֶׁ פָוָן פְּרִיִיד,
וּוְילְ מִינָן פְנִים לְעָקוֹן,
מִיטָן וּוְיִידָלְ דְרִיִידָט.
קוּקָטָן מִיר אֵין דַי אָוִיגָן
אָזְוִי הִינְטִישׁ מְרִינִי.
וּוְיִסְטָן עַר, בְּחַאלְטָן אֵין קָעְשָׁעָנָע
נַאֲרָ אַ נְאָשָׁעָרִיָן.
נאַ שְׂוִין, נַאַ שְׂוִין, נַאָשָׁעָר, —
צַוְקָעָר כְ'וָאָרָף אַ שְׁטִיקָן.
כְּרָאָמְשָׁעָט עַר — צֹ הָעָרָן
אוֹ עַם אָן אַנְטִיקָן.

שווין אַנְגָעָדָרוֹדָלֶט ...

מייט אַ ווֹאָךְ, צִי צֻוּוֵי צְרוּרִיקָן,
זִיךְרָן שָׁאַלְעַכְץ אַוִסְגַעֲפִיקָטָן,
נִיתְאַרְוִים נַאָךְ, קָאוּ מַעַן זַגְנוֹן,
פָוָן דִי ווִינְדָעַלְעַד ;
נַאָךְ נִיתְקַעְנְטִיךְ,
וּוֹאָסְ אַזְוִינְמָס דָאָס אַיז —
אַ חַעַנְדָעַלְעַע,
צִי אַ חַיְנְדָעַלְעַ ? —
אוֹן שְׁטַעַלְעַז זִיךְרָן שְׁנַאָבָל קַעַנְן שְׁנַאָבָל
אַנְגָעָדָרוֹדָלֶט
אוֹן גְּרִיבְּפָן אַיְינְעָרָ אַוִיפָן אַנְדָעָרָן
צַעְפּוֹדָלֶט.

די ווילדע פעדערן

די פִיכְצַלְעַר יַיְנְגַעַלְעַר אַרְוָמְגַעַשְׁמַעַקְתָּן די בְּרִילְיקָעָם
מייט קְלִיאַנְעָן-בְּלַעַטְעָר
(פּוֹנְקָט ווִי מייט גְּרוּסָע ווַיְלַדְעַר פַעַדְעָרָן
אַיבָעָר די אַוִינְגָן
פְּדִי אַוִיפָן וּוְצָלְדָ-גְּלָנְיִים, צִי אַוִיפָן צִיגְנִינְעָר
עַנְלַעַד זִין)
אוֹן אַין די הענט בַּנִּי יַעֲדָרָן גְּנוּוּעָר —
אַ פִּיסְטָאַלְעַטָּל, אַ קִינְדּוֹשָׁאַלְכָל, —
לוֹיפָן אַרְוָם אַין אַסְיַעַנְדִיקָן סְקוּוּר,

איז מילדר ער זונען-שיין
 און טראשען, פודזיען און די מיידעלעך —
 אַ צוֹּפַ,
 אַ שְׁטוֹפַ...
 די מיידעלעך אנטלויפָּן, פֿאַלְזַ...
 נאָר פֿלוֹצָעָם האָט זיך אַיִינָם אַ מיידעלע,
 אַ פֿינְגְּ-זְעַקְסִיאַרִיךְ
 גְּנוּוֹאָגָט אַוּעָקְגַּעַשְׁטָעַלְטַ,
 בְּנִים יְנַגְּעַלְעַ, וּוְאָם שְׁטוֹוִיסְטַ זַי,
 פָּנוּ אָונְטָעָרָן בְּרִילְיךְ
 די וּוְילְדָעַ פֿעַדְעָרָן
 שְׁנַעַלְ-שְׁנַעַלְ זַי שְׁלַעַפְט אַרְוִוִּים
 אָן פֿאַטְשָׁט אִים מֵיט זַי אַוִּים :
 — אַט האָסְטּוֹ, הַעַלְדַּה,
 באָעוֹול נִיט
 קִיְּין שְׁוֹאָכָּן... —
 די יְנַגְּעַלְעַר אָן מיידעלע
 זַי זְעַן דָּאָם אָן לְאָכָּן...

אונדזער קאָז

די נַאֲשָׁעַרְקָעַ די קָאָז
 זַי וּוְיִסְטַ דָּאָר אַיִּופְ קִיְּין הַאָר נִיט,
 וּוְאָם אַזְוִינָם — מַעַ טָאָר,
 אָן וּוְאָם אַזְוִינָם — מַעַ טָאָר נִיט.
 אַ, וּוְיִפְלֶלֶל קְלֻעָּפַ זַי כַּאֲפָט,
 פָּנוּ אַוִּיגְן פְּלִיעָן פֿוֹנְקָעָן,

אין סמעטגען אלציינט
די וואנצעס ווועט זי טונקען.
די מאטע מיטן האנטען
אייז איר גוט פאראפארן,
די באבע זאנט : „אומזיסט,
א קעציישער זפרון.“

די לערערן חיה

די לערערן חיה
האָבן די קינדער האָלט,
די לערערן חיה
אייז א גאָלד.
געאגראָפֿיעַ, נאָטוֹר,
מוֹזִיק,
איין עקספֿערְימַעַנְטַן —
פלִינְק, געשיקט.
וועָם זי פָּאָרגְּנִיט נָאָר —
יעֶדֶע זָאָךְ,
וועֶרט גְּלִיךְ צָו מָאָרְגַּן שְׁווֵין
געַמְאָכְט.
— לְעֶרֶרֶן חַיָּה,
בְּנֵי מִיר זָעַט !
— לְעֶרֶרֶן חַיָּה,
רוֹפְּטַ מִיךְ צָוּם בְּרַעַת !
די לְעֶרֶרֶן חַיָּה
אוֹ זַי קּוֹמֶט צּוֹגִינוֹן,

גיטט זיך און
דער קלאם מיט חן.
די לערעון היה
האָבן די קינדער האָלט,
די לערעון היה
אייז א גאלד.

דאַס קאָפְרִיזַע יִנְגַּעַלְעַ

דעם עופל, דעם קאָפְרִיזַע יִנְגַּעַלְעַ
געפֿעלָן ניט די קאָרְשִׁין,
וואָס די מאָמע פֿונְגָם בּוּס טומּ רֵיבְּסֶן,
עם געמאָט אַין אִים דָּסֶם הָעֲרָצֶל קָלְעָמָעָן, ברוייז
(זיך ווֹיְזַט אַרוֹיס דָּעָר צָוקְנוֹנְפֿטִיקְעָר פֿעְסֶן),
ער ווֹיל ניט די, ער ווֹיל פֿון בּוּס גָּאָר אַנדְעָרָעָן,
וואָס זְעָעָן שְׁעָנָעָר, פֿינְקְלְדִּיקְעָר אַוְיסְעָט
אוֹן זִיךְ צָעְכְּלִיפְּעָט אוֹן צָעְשְׁרִיטָט
אוֹן ווֹאָרְפְּטָט די קאָרְשִׁין אַין דָּעָר מָאָמעָם זַיְיט...
— אָךְ, דוּ בִּיּוֹזָעָר רָוחְלָן מַיְינָס פֿאָרְשִׁיעָטָס...
— אַין ווּמְעָן בִּיסְטוּ שְׁלָעְכְּטִינְקָעָר גַּעֲרָאָטָן? —
נוּ, רֵינְס אַלְיוֹן, —
אוֹן הַיְיכְּטָא אִים האָסְטִיקָא אוֹיפְּ
אוֹיפְּ אַירְעָא יַנְגָּעָא אוֹיסְגַּעַשְׁטְּרָעָקְטָעָה הענט,
צָום צְוּוִינִיגְ מִיט קָאָרְשִׁעְלָעָךְ גַּעֲוָעָנדָט...
פֿאָרְטִּינִיעָט הָאָט דָּס תְּכִשְׁיטָל דָּעָם אַטְעָם
אוֹן אַעֲנְגַּעַנוֹמָעָן שְׂוּוִינְגָט —
איַן זְוּנְעָן-שְׁבִּין אַזְוִיפְּלָ פֿלָאָמִיקְ-רוּיטָע

קארשון נלייען,

צו וואסערע פון זייז זאל ער זיך פריזער ציען ..
זיין פוקקע הענטל אינדעראופטן הענגגען בליבט
פֿאַרְקָלְעֶמֶט.

— נו, וואס-זושע, טראכסטו דארטן? —

איילט די מאמע, —

פארלוירן און פֿאַרְחֹוּשֶׁט דאס עופל ווערט
און בעט זיך :
— לאז אַרְאָפּ מיך אויפּ דער ערְד...

בִּיכּוּם יִם

וואס איילט איר זיך איזו
און טראגט זיך ווועלן?
קיין אוינגביליק
אייר לאזט אויפּ זיך ניט קוקן.
לעם סאמע ברעג
מיר וואלט זיך זיינער וועלן
אייך יעטוידן באזונדער
טאָן א גלעט דעם רוקן,
נאָר אויסשטרעken מײַן האָנט
באַוועני איך קוים —
ס'בליבט איבער פון איניך טיכּפּ
בלעולעך שויים...

די שנוייעלעך

אויפֿן וואלד די שנוייעלעך
נידערן קוייס-קוייס.
ס'דאכט זיך, איז זוי דראעלען איטן,
שׂוועבענדיק איזן רוייס.
אויף דער ווינסער קאלדערען,
וואס איז פּוּכִיך-זּוּיך
איינצ'יקויז זוי פּלייטערלעך
פֿאַלְזָן פֿון דער הייך.
בלײַב איך שטיין איז מיטן וואלד,
טו דערביי אַ קלער :
מייט אֹזֶא מֵין קאלדערע
דעקט זיך אַפְּין דער בער.
דָּאָרָף דָּעַם נָאָשָׁעָר וָאָרָעָם זִין
און אַיִן שְׁלָאָפְּ גְּעוּווִים,
אייז דער לְוִיטְעָר-קָלָאָרָעָר שְׁנִי
פֿוֹנְקָט, זוי האָנִיך זִים.

דער קלוגער זון

— עַסְן, מָאָמָעָלָעָן, מַיר גִּיב !
אֲבָעָר דָּאָם, וָואָס אַיך הָאָב לִיב.
— זְוַנְעָלָעָן לִיבָּעָר, זְוַנְעָלָעָן גְּוַטְעָר,
קוּם, כְּיוּעָלָדָיר גַּעֲבָן בְּרוּוּת מִיט פּוֹטָעָר.
— בְּרוּוּת מִיט פּוֹטָעָר הָאָב אַיך נִיט לִיב,

דו בעסער פוטער מיט ברויט מיר גיב.
— זונעלע לעבן, זונעלע פרoid,
אייז קומ, כיוזעל דיר געבן פוטער מיט ברויט.
— פוטער מיט ברויט האב איך ניט ליב.
דו בעסער ברויט מיט האניך מיר גיב.
— זונעלע פטינער, געבן דיר קאזו איך
ברויט מיט גוטן בינשטאק-האניך.
— ברויט מיט האניך האב איך ניט ליב,
דו בעסער האניך מיט ברויט מיר גיב.
— זונעלע טרייסט, זונעלע פרoid,
אייז קומ, כיוזעל דיר געבן האניך מיט ברויט.
— האניך מיט ברויט האב איך ניט ליב,
דו בעסער ברויט מיט שמאלץ מיר גיב.
— זונעלע חכם, זונעלע לעבן,
מע דארפ דיר ברויט מיט שכל געבן.
און וועסטו ניט אויפהערן, זונעלע פרoid,
וועל איך דיר געבן שכל מיט ברויט.

דער סימן

אנטרונגען אייז פון הויף געווארן

אונדזער ווייסינק הענדל.

געווען א סימן אויפ ווין פסל —

פון א שויך א בענדל.

נאך הענער זייןגען דא אסאך

און ווינסע אויך דערינגען.

די באכע גויט ארום און זוכט

דעם סימן צו געפינגען.
און איך אין אלע לעבער קרייך
און קלעטער אין די שטאלן.
— ווּ ביסטו, ליבינק הענדעלע?
ニיטא, ニיטא, フアַרְפָּאַלְן — —

דאַס לִידָעַלְעַ אַינְגָאנְצָן

ווײַפלְ לִידָעַר, זוֹן,
פֿנְדִּינְגְּעַטְוּעַגְּן,
ווײַ דִּ טְרָאַפְּנָם
פֿוֹנְעָם זְוַנְעַן-דְּעַן?
וועסְטוּ אַיְבָּעַרְצְּיָילְן
אַלְעַ טְרָאַפְּנָם,
ליַיג אַיך דֵּיר אַוּעָק
די זוֹן צְוַקְאַפְּנָם.
וועלְן קְוַמְעַן פְּרִי
צְוַלְוִיפְּן הַעוֹלָה,
קוֹקוֹן אַוְיָפְּ דָעַר זוֹן
דוֹרֶךְ גְּרִינְגְּ לְעוֹלָה.
טָאַמְעַר וּוּטַ אַהֲזָן
דיַךְ נְעַמְעַן וּוּעָקָן,
זְאַלְסְטוּ אִים, אַיך בָּעַט דיַךְ,
ニיט דָעַרְשָׁרְעַקְן.
וּוּטַ דָעַר האַזְ מִיט זְוַנְעַן-כְּלִיטַן
טָאַנְצָן.
הַאַסְטוּ דֵּיר דָאַס לִידָעַלְעַ
אַינְגָאנְצָן.

מִיּוֹן סָגֵל

* * *

אין זיך, אין זיך, ווי אין א הייל ארטין
און ניט אין דער נשמה זיך צו גרבילען,
NEYT קלייבן קיון פאָרדראָסן און פֿאַרְיבּלְעָן,
בלויו מיט מײַן אַיגֶן מאָמעַלְשָׁוֹן זיין,
אין די זֿפּרְזִין-זֿאָלְן די גֿערְאָמָע
זֿאָל הילְכּן יֿעדּעַם וֿוּאָרְטַּפּוּן טֿאָטְעַ-מֿאָטְעַ
מֵיט אָלְעַ טֿעְמָעַן פּוּן די קֿינְדְּרִיאָרְן.
עם טֿאָר קיון פֿוּטְשִׁיעּוּקָעַ נִיט גֿיָּין פֿאַרְלָאָרְן.

* * *

איך לויין מײַן יֿודְיָישׁׁעַ לִידְ פֿאָרְדַּי סֿאָסְנָעַם אָן יֿעָלַן.
זֿוי שֿאָקְלָעַן די קֿרוּינְגַּן, וֿוּיְזָטְ אָוִים, מֵינַע שֿוּרוֹת
געָפְלָעַן.

און סֿקְעַן זֿיין, זֿוי שֿאָקְלָעַן אָזְוִי מֵיט די קֿרוּינְגַּן
דֿערְבּוּרְ:

אַ בּֿוּטְעַ רְחַמְנוֹת צַוְּקוּן —

און אַיְינְזָאָמָעַר,

טרְבּוּרְ

אהוֹן אָן צּוּרִיק אַיבּוּרְ וֿאַלְדִּישׁׁעַ שֿׂטְעַגְןַּן מְאָרְשִׁוֹרְטַּעַר
און רְעַדְטַּאָלְן צַוְּזַיךְ, וֿוי פֿאָרְ קֿוּינְגַּעַם גֿעְדָּאָכְטַּן,
אַ גּֿערְרִוְטָעַר.

לוּוַיְתָּ דַּעַם וֿוי די בּֿלְעַטְעַלְעַד סּוֹדְזַיךְ,
איַנְסַ מֵיטַן צּוּווּיְתַן —

מיר דאכט זיך — מיט חזק מיך
טוויזנטער אויגן באגלויטן...
מינסק, 1964 י.

* * *

קיען ברעקל ווערדע האט כי די
מיין שפראָך,
פונקט זוי א פֿאַר פֿאַרְוּאַלְגֶּעֶרטַע
צַעֲלַעֲכֶעֶרטַע קַאַלְאַשָּׁן,
און כי מיר איז זי —
מיין היים,
דעָר ליבער בושל אויפָּן דאָר,
מיין וואָלְדַּן מיין דופטיקער
מייט כוֹאַיְעַסְּפָּן,
מיין בלוטיק-טיעער
מאָמע-לְשׂוֹן.

מינסק, 1963 י.

* * *

די דרייבנע עסקים פֿאַרְקַנִּיִּטְשׁ אַיך,
פֿאַרְבּוֹיָה,
ווען כ'בָּאָגָעָן אַ מענטשָׁן,
פֿוֹן וועילְכָּן אַיך קָאָן אוֹוָתָּן מֵיָּן לְשׂוֹן
אַ ווֹאָרטַ אַ פֿאַרְשְׁטָאַנְדִּיקָן קְלוֹגָן גַּעֲנִיסָּן.

און דערביי אלין מיט אים אנדידן זיך
וועי א פוייק,

זיך נאך צען יאך תפיסה...
זאך ניט אלינקע מיטוואך און דאנערשטיך
זיך מאכט מיר איז מאן פארשווין.
וועיט, וויט פון גזעמל, גערוייש,
אין א זיטיקן געל אליך וווען.

* * *

זאל זיך וואלגען מײַן לֵיד,
וועי אין געדייכטן וואלאד א קערנדל,
שי וועי א שטוויבעלע בײַינאכט
אין הייל אויסגעשטערנטן,
וועט עמעץ לייגן אויף איר אכט...

* * *

וועל איך ניט
אין דיבנע דלאט-אומות שטיין,
כ'האָב מיר מײַן אייגענע סטעוישקע
און ליב איז מיר איבער איר צו גיין.
און וואס-זושע קומט מיר דערפֿאָר,
אזו איך פֿאָרלְאָנג,
וועי אונדזער ליבן מענדעלעם יידענע,
זיך העזקען ביהדות

פָּאָר זִיךְ אַלְיָין
לְעַבְּדִיק-פְּרִוְילֶעֶךְ
מֵיטַ מִינֵּן גַּעֲזָגָגָג.

* * *

אוֹן ווַיְמַן ווַיְנַטְּעַר-זָוָאָלְדַ קָאָפְּלוּיְעַר
בֵּין אַיךְ אָז אַנְגָּעַלְיִגְמָטָעַר נָאָסָטַ גַּעֲוָוִים.
דָּאָם זְשֻׁוָּאָזָעַ בְּלוֹוְיְרָעַל צַוְּ מִיר זִיךְ טְוַיְעַט,
קָלְיִבְּכָט אַוְיָף דַּי בְּרוּקָלְעַד לְעַבְּן מִינֵּעַ פִּים.
דַּי יְעַלְן שְׁטְרָעָקָן מִיר פָּאָרְשָׁנְיִוְתַּעַט לְאָפְּעַם,
דַּעַר פִּיקְהָאָלַץ אַוְיָף דַּעַר סָאָסָנַעַ קָלְאָפְּטַ צָוְם טָאָקָט.
כַּדְעַרְמָאָן זִיךְ, וּוּ אַמְּאָלַחַ אַחֲבָן דַּי כָּאָפְּעַרְם
בְּנִימְיָעַן מֵיטַ סְעַנְדָּעָרְלָעַן גַּעֲפָאָקָט,
גַּעֲפָרְטַ אַיְן בָּאָד אַרְטִין...
דַּי בְּיוּמָעָר-שְׁטִילְקָנִיט,
דַּי זְוִיכְעָרְקִינִיט מַאָכָט לְיִכְתִּיקַ מִינֵּן גַּעֲמִיט.
אַ ווַיְנַטְּעַלְעַ בְּאַגְּעָנָט מִיר מִיטַ מִילְדָקִינִיט
אוֹן צְוַיְשָׁן צְוַיְנָגַן ווַיְמַעַט בְּלִיטָן שִׁיט.
עַם קוּוִיקָט דָאָם הָאָרֶץ דַי שִׁין
פָּוֹן שְׁנִיְיבָּרְשָׁטִינָעַן :

אַיךְ ווּעַנד צָוְם ווֹאָלְדַ מֵיטַ דָּאָנְקָבָאָרְקִינִיט מִינֵּן בְּלִיקַ,
כְּזֹועַרְ מִידַ פָּוֹן גַּיְינַן, אוֹן מִיטַ אַ לְיִכְתִּין ווַיְנַעַן
אַיךְ קָעַר זִיךְ אָוָם אַיְן שְׁטָעַטְעַלְעַ צְוְרִיקַ.
פָּאָרְהִיתַ הָאָטַע עַם דַעַם אַלְטָן לִיבָן נַאֲמָעַן
קָאָפְּלוּיְעַ — סְקָלִינְגָלָטַ אַיְן הָאָרֶץ בְּנֵי מִיר דָאָם ווֹאָרָט.

דא שועעבט זיין גיטסט, זיין ליכטיקער "קול-ימי",
זיין קלונג שמייכל בײַע, זיין ווינסע באָרד.
קאָפּוליע, וויסטרוֹטְלאָנד, 1962.

* * *

„דעַר יִם ווַיְגַת זֵיךְ אָוֹן ווּעֶרֶת צְעוּיָגָן,
אָוֹן פְּלָאַצְן ווּעַט דַּעַר לִיכְטִיקָעָר שְׁפִינְלָהּ.“
י. ל. פרץ, „נְסִים אַיְפָן יִם“

ס'אייז מיט גָּאָרְנִישָׂט גַּעֲזִיכְעָרֶט דַּעַר לִיכְטִיקָעָר שְׁפִינְלָהּ פָּוֹן יִם,
פֿוֹנְקָט אָזוֹוי, ווי אַיךְ בֵּין מִיט מִינְזָן אַיְגָעָנָעָר מְנוּחָה
נִיט זְיכָעָר.
אטַ-אַ גִּיט מִיטַּאַמָּאַל זֵיךְ אַ הַיְבָּאָוָף אַ שְׁטוּרוּם
אוֹן ווִיכָעָר,
אוֹן עַם שְׂוִימָעַן דַּי כּוֹאַלְיָעָם אוֹן סִיאָגָט שְׂוִין
אַ קָּאָם אַוְיָף אַ קָּאָם.
פָּוֹן גַּעַשְׁלִיּוֹפְּעָנָעָר פְּלָאַצְן נִיט גַּעַבְּלִיבָּן קַיְוָן סִימָן,
קוֹיָן שְׁפָלִיטָעָר;
דוֹרְכָּן הַאֲרָצָן בֵּין מִיר, פַּיל אַיךְ תָּמִיד,
וּוי סְלוֹוֶיפְּט דַּוְרָךְ אַ צִּיטָּעָר,
וּואָם צְעהַווֹּדָעָט מִינְזָן אָוּמָרוֹ, מִינְזָן שְׁטִילְקָנִיט צְעַשְׁטָעָרֶט
אוֹן דָּעַרְצָאָרָנָט.
אַיךְ בֵּין אַוְיָד, ווי דַּעַר יִם מִיט זִין רֹוֹ
אוֹיָף קַיְוָן הַאֲרָר נִיט בָּאוֹוָאָרָנָט.

* * *

*

ב'קער אום זיך מיט מײַן זוֹן אָהִים צְרוּיקַן,
געזאנגען זענען מיר אין וואָלֶד שפֿאַצְיָוָן.
בֵּין אַים וּוֹאַם שְׁמָחָה, אָוּמְגַעְדוֹלְדִּיקְנִיטַּה אַין בְּלִיכַּ —
געכָּאָפְט אֲבָכְעַלָּע פָּוֹן זִיבְּצָוָן-קָאַלְרָוָן.
אוּיךְ אַיךְ אַין הָאָרֶצֶן טָרָאָג אֲגָרְוִיסָּעָ פְּרִידָ :
אֲנַעַע לִידַ זִיךְ צָאָפְלָט אַין מֵיַּן זַיְנָעָן.
נָאָר סְעִי דָעַר בָּאָכְעַלָּע אַוְן סְעִי דָעַר לִידַ זִיךְ גָּרִיטָ
אָן מִינְדָּסְטָעָר שְׂיָוָן, אָן מִינְדָּסְטָן שָׁאָטָן אֲבָגְנָעָן :
דָּאָס בָּאָכְעַלָּע וּוּעָט וּוּרָן בָּאָלֶד פָּאָרְשָׁפָּאָרָט
אַיְן פָּאָפִירָאָסְן-שָׁאָכְטָעַלָּע אַיְן פּוּסְטָעָר.
דָּאָס לִידַ אַיְן טִישְׁ-קָעְסָטָל אַיְן מִינְגָּעָם, וּוּי בָּאָוּוּסָט אַיְן,
וּוּי אַיְן אֲטָרָנוּ פִּינְצָטָעָר זִיכְיָוָן וּוּעָט, עַנְגַּן אַוְן הָאָרָט... .

* * *

*

מֵיַּן צִימָעָר אַיְן גְּרִינָע שְׁפָאַלְיוֹרָן,
מֵיַּט פְּלִיטָעָרְלָעָר, גָּאַלְדִּיקָּע פְּלָעָקָן ;
פָּאָר מִיר מִיטָּאָמָּל זִיךְ אַנְטָפְלָעָקָן
פִּילְ זָאָנָס אַוְן אַוְנָם, וּוּי שְׁטָעָרָן
אַוְן קָוָפָן אַוְן רִישְׁיָן מֵיַּט חִוָּת
דָעַם בְּלִיכַּ מִינְגָּעָם צָעַרְטָלָעָן אַוְן גַּלְעָטָן,
די אָוְתִּוּתָ רָוָפָן אַוְן צִיעָן
מֵיַּט לִיבְשָׁאָפְט אַזְוִי וּוּי מַאְגָנָעָטוֹן.
וּוּי טִיעָר וּוּי נָאָעָנָט מִיר וּוּרָן
אַיְן צִימָעָר די גְּרִינָע שְׁפָאַלְיוֹרָן... .

* * *

שילדקרויט, ניין, מער יידיישלעכער קלינגט,
דאכט מיר, פשוט, טשערעפאכע.
א לינגוויסט א קנאפעער כ'בן אוון שוואצבער
אוון מײַן סברה קיינעם ניט באצווינגעט.
ס'גייט אין עפֿען אנדערש מיר אצינד:
וועיל עם בלאָזט א שטארקער זאָלקער ווינט,
אדער פּון א פֿאָרגנעל אַ שווער,
כ'פֿאָרכאָחאָלט מײַן קאָפּ אין קאלגעַר בִּיסְקָל שטעהָן,
שרעקעווודיק אַיך קוֹק מײַט טשערעפֿאָכָע-אוֹיגָן,
איַן מײַן קאלגעַר-פֿאנצעַר זיך אַין גאנצָן האָב אַיך
איַינְגַעְצְוִוְיגָן...

פֿערעדעלקיינָג.

* * *

אוֹויפֿהער מײַן זאָכְעַלְעַ
טעסֶע אוֹן שְׁנֵי אַיך.
שׂוֹיַן נָעַמְתָ פֿאָר דִי אוֹיְגָן מִיר
שׂוֹוַיְנְדְלָעַן אוֹן בְּלִיכְזָן.
זְיךָ מְעַרְזָן דִי הוַיְפָנָם
פּוֹן סְטוֹרוֹזְשָׁקָעָם אוֹן שְׁפָעַנְעָר.
דָּאָס זָאָכָל אַלְיָין
וּוְרַטָּ אַלְיָין דְּרוּבְּנָעָר אוֹן קְלָעַנָּעָר.
בְּיוֹ צְוַוְישָׁן דִי פֿינְגָעָר

כ'צעפערטיל, צעאדר
מייט פעם אין הארכן
גופא דעם יאנדר...

* * *

אוזדאוי, וואלט מיר ניט געשאט
אונטער דער האנט זאל זיין בני מיר א מענטש,
מייט וועלכן כ'זאל זיך תמיד קאנען עזהען,
א שטיינגר, מייט א ווארט, א' בילד,
צי א פארטראקט.

א מענטש,

נאָר ניט אָזָא, פֿאַרְשְׁטִיּוֹת זָיֶה,
וּאָס תִּיכְפּ וּוְאָלְט פֿוֹן מִיר אָן אַנְעַטְשָׁע גַּעֲמָאָכְט,
מִיר אַוְיסְגָּעַלְאָכְט :
„עָר דָּרְףּ בֵּי מִיר דֵי הַרוּבָּע הַיִּצְּזָן“...

בליעבט

דער אַדְרָעַמָּאָט דַּעַר אַיִּינְצִיקָּעָר —
די וּבְיב —

מייט אַיִּינְגַּעַשְׁפַּאַרְטְּקִיּוֹת אָוֹן גַּעַדְוָלְד
כְּבָאַדְאָרְךּ זַי יָאָרְן הוּבָּן צַו דַּעַר שְׁטוּפָע
פֿוֹן זַיְן מִין טְרִיבָּע שְׁעַצְעָרָן אָוֹן עַזְהַגְּבָּעָרָן
אוֹן גַּרְינְטְּלָעָן,

טָאג אָוֹן נָאָכְט זַי לוּבָּן,
איַיִּינְצִיּוֹטָק טָאָדְלָעָן זַי אוֹן מִינְטָעָרָן :
יאָג, אַמְתָּה טָאָקָע, אָן אַנְטִיק דו בְּרָאָטָסְט
די פּוֹפִיקְלָעָד אָוֹן לְעַבְעַרְלָעָד

און מאכלדייך זייןען דיבנע מאנדיעלעך אין יויך,
 נאך זיין באדארפנט באהאזונט אויך
 אין פינטעלעך די שווארכצע
 פון מײַן שרייבן
 און ספריטנע
 מיט בליך מיט שארפֿן
 די ווערטער און מהשבות מײַנע,
 ווי ארבעסלאָך געראטגען און גאנצע
 פון צוישן פוילע, שלעכטע
 מיר העלפֿן אַפְּצוקלייבן.

יעלטס. 1973, י.

* * *

אוז פאָרדראָם אַ ביזער מיך באָפֿאלט —
 ווּ נעמת מען בלוט און פֿלייש פֿאָר מײַן געשטאָלט ? —
 צוּ רעכט געקמען צ'וֹאָלט מיט פֿלייש און בלוט,
 אויך וואָלט עַם, גלויבט מיר, אוַיסגעפֿאַשעט גוט
 און אַנגעשטאָפֿט אַ פֿולינקע זיין וואָליעַ,
 עַם וואָלט זיך, ווי אָן ענטעלע, פֿאוֹאָליעַ
 געקטשעט מײַן געשטאָלט מיט חזַן,
 נאָר ס'פֿעלט אִים דאס ממשות —
 הוּא און בֵּין !

— — — — —
 צי לְעַבֶּט דָּעַן די סְטְּרָאַשְׁידְּלָע אַוְיפָּן בּוּסְמָ ? —
 עַם ווַיְגַּת דָּעַר ווַיְנַט די פּוֹסְטָע אַרְבָּל קּוּסְמָ ...

* * *

עם גינט. און דער אלטעריךער פאסטעך
 בליעבט איבער אין שטיבל אליין.
 דאס שפילן פון פאסטעך פון ניעעם
 ער הערט מיט פארקלעטען געווין.
 די טריויריך טרעלן פון דודע,
 זוי לאזונ זיין האָרֶץ ניט צוּר
 און אַפְט בֵּין דַעַם שְׁטִיבָל שְׁמָעוּת אַפְט זַיְד
 און מעקעט און ריעוועט אַ קָּו...
 אין דלאנייע ער האָלֶט נאָך דאס בִּינְטוּשָׁל,
 פָּאָרְפְּרָעָמוֹדָט אָז גַּעֲוָאָרוֹן די בִּינְטוּשָׁה.
 בְּלוּזָו דָּאָרֶט אַוְיפָּן לֹגְהָאָט דאס קְנָאָלֶן
 אָז אַיְנָה אָלֶט גַּעַחָאָט אָז אַ טְּנוּשָׁה :
 צו יַעֲטָוְיִדְן קָעַלְבָּל גַּעַטְעָנָהָט,
 מיט רָגּוֹה גַּעַרְעָדָט אָז מִיט חָן.
 אָז אַיְצָט שְׁטִוִּיט דֻּעַר אלטעריךער פָּאָסְטָעָך
 בִּינְם פָּעַנְצָטָעָר פָּאָרְיִינְזָאָמָט אליין.

* * *

*

בְּנֵי מֹר אֵין צִימָעָר בְּ'הָאָב גַּעַפְסָקָנָת :
 עַם קְלִינְגְּטָה, סְ'אַיוּ מוֹזִיקָאַלִּישְׁ-פִּינְ...
 נאָך ווּזָן אַרְוִיסְגַּעַנְגָּן אֵין גָּאָס כְּ'בִּין,
 אַשְּׁלָאָג גַּעַטָּאָן חָאָט פְּרִילְיָנְגְ-שִׁין
 מיט דּוֹפְטָן פָּוּן בְּלַעַטָּעָר יוֹנְגְ-צָעָגְרִינְטָע,

האָב אַיךְ דערפֿילט : נוּט גֶּלְאָט, נוּט פִּינְקְטְּלָעָה,
די ווערטער שטָאָרְצָן פּוֹנְקְטָן ווי סְטוּרְגָּעָן
אוֹן קֵיָּוּן שׁוֹם קְלִינְגְּעוֹוְדִּיקְיִיטָן כִּיהָעָר נוּט,
גְּלִיכְּרָסְיוֹאָלְטָן פָּאָרְבְּיָן זַיְךְ דּוּרְכְּגְּעַטְּרָאָגָן
אַ לִיְּדִיקְ-גְּרִילְצְּנְדִּיקָּעָר וּוֹאָגָן.

* * *

האָסְטָן אַרוֹוִיסְגְּעָרִיםָן מִיטָּן גּוֹאָלָד
אַ פְּעֻדְעָרָן פּוֹן עַקְבָּן
בְּיַיְמַיְמָה-לְיִיְמָה גָּלְדְּעָנָעָר פָּאָוּעָן
אוֹן פָּאָסְטָן מִיטָּן אִים זִיגְעָרִישָׁן,
וּוֹי מִיטָּן אַרְאָלְטָעָר פִּיקָּעָן, בּוֹלְאָוּעָן
אוֹן אַלְעָן וּוַיְיָלָעָן טּוֹסְטָוָן אִים
איַן דִּיבְּנָעָן לִידְעָר אַ שְׂטָעָקָן,
נַאֲרָן מְעַנְטִישָׁן זְעַעַן דָּאָהָן,
וּוֹי דָו פָּאָרְשְׁמוּרָסְטָן זַיְיךְ
מיַטָּן פְּעֻדְעָרָם בְּלוֹטִיקָן פְּלָעָקָן...

* * *

פּוֹן וּוֹאָנָעָן נַעֲמָת עַר זַיְיךְ
דָּעָר מִיאָוּסָעָר אַדְעָר ? —
וּוֹי נַאֲרָן נוּט אַיְוָגָנָס עַרְגָּעָץ וּוֹי
דוֹ פָּאָקְסָטָן,
דָּעַם נָוָם,

גלאיך ווי א וועווריך דו צעKENאקסט
און מיט גענום
דו חנדלסט זיך
מייטן פרעמדן יאדער.

* * *

דו גנבעסט פון די ביכלעך, וואם דערשיינען
אין קאסטראָמאָג, צי אין טאמבאָז, דהיאנו,
ארויים אַ ביכעלע אין לעמבערג, צי אין קעשעניעו,
קריכסט אין די שורות, ווי אין פרעמדע קעשענען.
אַ נײַער גראָם, אַ ווערטער-שפִּיל, אַ בילד...
דיבין גנבייש אויג איז גיריך אַנגעציילט, —
אין אַינְנֶפְּאָל, אַ געפִּינְס, צי אַ סוושעט,
דו נישטערסט, ווי אַ שמאָטְנִיק אַין די בגדוּם, גְּרָעָט,
אַרוֹיסְפְּלִיקְן אַ העֲקָל, צי אַ קְּנָעָפְּלָן...
און הערטט ניט אויף צו ציַעַן אַון צו שלעַפְּן...
און שטוקעוועסט אַון ניזעווועסט אַון ענד
מייט קלעפְּיקְע אַון עקלחאָפְּטָע הענט,
דעם טרייער, פֿינְיַן, פֿאָרטוֹוישְׁט אַוְיַף פֿאָלְשָׁן גְּלִיק
און אלְּצָן דערנְאָך פֿאָרָה אַנדְלָסְטוּ פֿון שְׂטִיק.

מינסק. 1964 י'

* * *

*

וועסט מעיר שוין אונדו ניט נארן,
 דעם וואלד מיט קולות ניט פארטוויבן :
 „העלפֿט,
 אויף מײַן אַטְאָרָע (*)
 אַנְגַּעֲפָאַלְן זִינְגַּען וּוּלְפַּ“...
 אַיְצַט וּוּעַט שוין דֵּיר ניט גָּלוּבוּן
 קִינְגַּעַר,
 קִינְגַּעַר.
 אַ הִיפְּךָ גָּאָר :
 מַע וּוּטְכַט פָּון דֵּיר,
 מַע טְרָאָגְט זִיךְ אַפְּעַט
 מִיט דֵּי בִּינְגַּעַר,
 אַ וּשְׁעַדְנָאָר דָּאָרָעָר וּוּלְפַּ
 בִּיסְטוֹ אַלְיַין,
 אָוְמָהִיּוּלָעָר אֵיז
 אַיְן דִּיבְּנָעַ דְּלוֹת אַמּוֹת שְׂטִיּוֹן...

* * *

*

ניט האַרְצִיכְיִיט, ניט ווּיִיטִיק,
 נָאָר גָּלְיִיכְגַּלְטַט פָּון דֵּיר ווּיִיט.

(*) אַטְאָרָע (רוסיש) — טשערעדע.

דו פִּינְסֶט זַיְךְ מֵיטָ דִּין עֲבָרִי —
קִיבְּלָעַכְיךְ אָנָּן גָּלָאָט...
אוֹי, גָּאָט זָאָל מֵיךְ
נִיטָּ שְׁטָרָאָפָּן פָּאָר דֵּי רַיְיךְ —
אַ קְדִישָׁ אַ גַּדְוָנְגָעָנָעָם
דָּעַרְמָאָנְסֶט מִיר, אַקְרוֹאָצָט...

מאטקווע. 1968. י'

* * *

וּוֹעֵן ס'שְׁלָגָנֶט אַ קְוֹאָל,
אַיִם וּוּסְטָ דָעַן זָאָנָן :
אַנְטְּשָׁוִוִינָן וּוּעָר,
הָעָר אַוִיפָּ צַו שְׁלָגָנָן !
ס'קָעָן בְּלוּזָן דָעַר פִּינְסֶט,
וּוְאָם אַיז פָּאָרְבִּיסָן,
מֵיטָ גָוָאָלָד דָעַם קְוֹאָל
דָאָם מוֹיָל פָּאָרְשָׁלִים...

* * *

וּוֹעֵן דוֹ וּוְאַלְסֶט עַטוּוֹאָס פְּשָׁוֹטָעָר גַּעֲרָעָדֶט
(נִיטָּ טְרָאָכֶט פָּוּן דָעַם, אָז דוֹ בִּיסְט אַ פָּאָעָט),
וּוְאָלָט אַיךְ אָפְשָׁר דִּין טִיפָּן מִין פָּאָרְשָׁטָאָגָן.
וּוְאָם וּוַיְלָסְטוּ, מַעֲנְטָשָׁ, נִיטָּ מַאָטָעָר מֵיךְ,
נִיטָּ פְּלָאָג,

אָז „הִירְשָׁן מֵיטָ פָּאָרְדְּרוּיִיטָעָ הַעֲרָגָעָר“

זאג —
רחל — בתק' הקטנה...

* * *

די יאָדערלעך פון לֵיד שווין וווערן שטיינַס אָונַ ברוין.
איך קומ אַיִן סָאַד צוֹנִין די מילְדָע זוּן-שְׁנִין שעפֶן.
נאָר שְׁוּעָר אַיִן שווין גַּעֲוָאָרָן מִיר, מִין קְרוּין,
די פִּים אַיְבָּעָר דָּעָר עַרְד אַרְוָמָצְוָשְׁלָעָפֶן.
דאָם עַפְּלָכְבּוּים גַּעֲבָעָנְטָשָׂט אַיִן אוּפֶן אַרטָּט צָו שְׁטִינַן.
עם ווַיִּסְתַּמֵּט נִימַּט פָּוּן קִיְּין מַאֲרָשָׁן אָונַ נְסִיעָות.
עם נִיפְּנַן אָן די עַפְּלָ זִיךְ מִיט דַּוְפָּט אָונַ חָנָן
צָו קוּקָן אַיִן אוּפֶן וַיְיַיְתָּ חִוּוֹת.

* * *

וּוְעַן אַיִן אָוְנַט,
הָאָב אַיִךְ ווְאָס פָּאָרְטְּרָאָכְטַן,
מַאֲטָעָרֶת מִיךְ מִין מוֹחַ אָפֶן
אָגָּנְכְּטַן,
לְאֹזֶט נִימַּט רְיוּן
אָונַ דָּעָר אַיְמָפָעַט טְרָאָגָט.
סְ'וּאָרָט פָּוּן זִיךְ אַלְיָוָן
זִיךְ שְׁלִוְיָפְט אָונַ טְאָקָט.
פִּיצְלָעָךְ דְּרִיכְלָל,
שְׁטִיקְלָעָךְ שְׁפִּינְנוּעָבָס-שְׁלָאָג

שיילן זיך ווי סטראוזשקעム,
און אַסּוֹף.
און דאס ווארט פאָרקלעלט
איין מאָרְךִּיָּמָשֵׁין,
האָסְטִיקַּשׁ שווינדלט אָס
אָהָעָר — אָהָיָן.
שִׁיחַתְּן זִיךְרַן דַּיְּפָנְקָעַן —
בְּלֹיוֹן אָוֹן דִּין.
שְׁפָרִיצַּטְמַן אָוִינְגַּן פְּנִיעָר
בֵּיזְפָּאָרְטָאָגְן.
ニיט געדאכט זאל ווערן
אוֹזָאָגָן.
ס'מאָטָעָרָט מִירְמִינְזְמָוָה
אָפְאָגָטְמַן,
וּיְאֵיךְ וּוְאַלְתְּ גַעֲגַנְגָעַן
איין אַשְׁלָאָכָט.

* * *

אַסּוֹף,
און עַק,

מייט דער קאָפָאָטְקָע —
געַרְעַכְט,
צי נִיט גַעַרְעַכְט,
ס'גַעַפְעַלְטַן מִירְמִינְזְמָוָה
דָאָסְמַלְתַּן דִינְגַעְנִישׁ...
אייך קוֹוָאָפָע זִיךְרַן נִיט זִיכְרַן אַהֲכָט,

נאר כ'ויל ניט אַנְגֶּעֶשֶׁלָּנוּן
וואַוָּן אַ פְּלָאַטְקָעַ...

* * *

מיין מאמע לשון

דער ברויטער וועסנע-טייך
אייז שווין פון קרייעס פרני.
איין מיטן שוויימט אַ קרייעלע אַ קלײַינָע.
עם שפיגלט זיך איין אַים די זוֹן די לויטער-ריינָע.
כִּיוֹאַלְט בֵּין סֻפָּגְּוּזָן
דעם קרייעלע געטראַי —
זיך אויפֿ זיין הוידנדיקער פְּלאַך געשטעלט,
אַרוֹמָגָעָרִיט מִיט וּאֲסָעָר אָזָן מִיט וּוּלָט.
מיר וּאַלְטָן פְּרִיעָן זיך —
די כּוֹאַלְיָע הויבט אָזָן טְרָאָגָט.
אייך וּוּאַלְט מִיט דעם באָצָוּוּיט
געטְרִיעָט אָזָן גַּעַטְאָקָט...

* * *

וואַוָּן מיין בלֵיך ווּעַט שווין דער בלִיְכָּר רְעוּיָן,
וואַי לְעַצְטָעָר זְנוּעָן-שְׁטוּרָאָל פָּאָרְשָׁוּוִינְדָן,
אייך בעט דִּיך,
וואַי דָּאָם לְעַבְנָן אייז דִּיר לִיב אָזָן טְיִיעָר,

דרבי פֿיעָרְלָעֵךְ-שְׂטָעַרְנְדָלָעֵךְ אַנְצּוֹצִינְדָן,
צעַשְׁטָעֵל זַיִן, וַיִּאָסֶן,
וּאָסֶם תָּמִיד הַאֲטָב בְּאַשְׁעִינָת מִינֵן לִיד
אוֹן הַאֲטָב גַּעַטְרִיסְטָמִיךְ אוֹן גַּעַהִיט,
גַּעַוּעַזְוֹן פּוֹן מִינֵן שִׁיפְּ דָעֵר זַעַגְלָן...

א' בָּהֶלְתָּ

...ונענו...	...בון אירק ווידער שווין יונגע...	...ז. חשובער ליינענער
...הניטר שרטאט ערגען-ווע...	...או פאנאקט...	...ז. לעם בערג גלבועער...
...וואס אירק זאל ניט זעגן...	...הניטר שרטאט ערגען-ווע...	...אנן די טראכשטיינען...
...די גוט-באנטונגט גאטס...	...וואס אירק זאל ניט זעגן...	...לעם בערג גלבועער...
...מיר טרייבן דעם דיטיש...	...דער זאל ניט זעגן...	...מײַן לעבנס-בריך...
...סאלדאטסקע טערערן	...1942 יאָר...	...ביבלדער אַנדערע...
...מיר קאָסט עס...	...פֿאַזְיַמְקָע	...דאָס שטילען אַיזוּעלע...
...סידערמאָנגען פֿינְה...	...גַּעֲנִיגַּעֲנוֹגָג...	...אנַן אַ שיינְעַם חַשְׁוָרְ-טָאגָן...
...פֿיר יָאָר אַיז גַּעֲוָוָרָן...	...פֿרְנְס...	...גַּאַט בָּאַחַת...
...די גּוֹטְ-בָּאַקָּאנְטָעָן גַּסְ...	...סְדֵּרְמָאָנְגָּעָן פֿינְה...	...פֿוֹן אַלְעַ עַולְן אוַיסְגָּעַלְדָּן...
...וועָן אַנטְקָעָגָן אַבְּעָלִיסְק...	...פֿרְנְס...	...אַיךְ זָוֵךְ אַ פְּלָאָצְ...
...אַיךְ קָעֵן מִינְזָ נְקָמָה...	...וּוִיסְ...	...פֿונְקָט גַּעֲטָרָפְּ...
...דִּין הָאָרֶץ...	...אַוְיָף קִינְיָן רָגָעָ...	...ברָרוּ-הַשָּׁמֶן...
...דָּאַס מַזְוְלִידְקָע קִיְּטָטָלָע	...אַיךְ אַבְּעָרָ מִיר...	...אַיךְ זָוֵךְ מִיט בִּיטָּעָרָנוֹשָׁ...
...אַחר המעשה	...וּוִוְיָס...	...מִינְעַ...
...וועָן סְהָאָט אַ בלענד...	...דִּין הָאָרֶץ...	...אַוְדוֹדָי...
...בַּיִּדְעָר קָרָאָטָע	...אַוְיָף...	...מִינְעַ רָעָטָגְגָּשְׂרָוּיעָלָע...
...נָאָךְ אַ-tag קָאָטָרָגָע...	...אַוְיָף...	...מִינְעַ שְׁמִיכְלָט שְׁוִין...
...אוֹיךְ אַבְּעָרָ מִיר...	...מִינְזָ אָמוֹרָוּ...	...מִינְעַ האָעוֹנִישָׁ...
...וּוִוְיָס...	...פֿוֹן צִיטָט צּוֹ צִיטָט...	...אַיךְ לְעַזְרָן זִיךְ עֲבָרָתִ...
...אוֹזְוּ זָוֵךְ צּוֹ מִיר...	...יְ��וֹ-רְיִיָּה...	...כַּהָּאָבָּן נִיסְטָ קִינְיָן רָוּ...
...כְּדַעַךְ דִּין בִּיטָּול...	...וּוִוְיָס...	...אַ לְעַבְנָן אַין הָאָרֶץ...
...גַּעֲנָגָן מִיר דִּיטִּיט...	...לְעַבְנָן פְּעַנְצָטָעָר...	...אוֹיךְ באַלְפּוֹרְ-גָּאָס...
...עד מַתִּיאָ...	...לְעַבְנָן פְּעַנְצָטָעָר...	...כַּהָּאָבָּן אוַיְגָעָכָאָפָּט זִיךְ...
...בַּשְּׂמֵךְ פּוֹעַלְ...	...לְעַבְנָן פְּעַנְצָטָעָר...	...יְ��וֹןִי ... 1—III.
...דִּיטִּיט...	...וּוּ וּוּרָ אַיךְ אַנְטוֹרָגָעָן...	...יְ��וֹןִי ... 1—III.
...עַד מַתִּיאָ...	...וּוּ וּוּרָ אַיךְ אַנְטוֹרָגָעָן...	...יְ��וֹןִי ... 1—III.
...דִּיטִּיט...	...אַבְּיִזְעַ שְׁטָרָאָפָּ...	...יְ��וֹןִי ... 1—III.
...דִּיטִּיט...	...דִּיטִּיט...	...דִּיטִּיט...

... מײַן גוטע טויב	105	... איך זאל לעזונ...	72
... איך פיל...	105	... אין גאָס אַין פֿראָסְטִיקֿעַר...	73
... דער עקר אַין דען...	105	... שְׁרֵיְבַּת אֹוְפְּעַט...	74
... ס'גאָט זיס...	106	... פְּדַלְ-שְׁפִּיל...	74
... דער יונִידְטָאָג...	106	... נֶטֶשְׁ פְּרִינְג אָוְמְבָאָטְרָאָכְט...	75
... דָו פֿרְעָגְסְטַ מִיד...	107	... נָאָךְ וּוּמְעָנוּ סְפִּוּ נָאָכְגַּיְוָן	77
... דה היינְ...	107	... מְנַיְּן שְׁאָפְּן?	
... דִי בְּלוּיעָ אֲוִיעָרְגְּלָעַך...	108	... אָפְּרִיל	79
... עַס רִיצְ...	109	... סְאַיְזַ דָעַר פֿיְקְהָאַלְץ...	79
... דְרִיכְ גַּעֲרִישְׂן...	109	... אַין יוֹנִיְסָאָד	80
... אַיךְ לְעַב אָוָן שָׁאָך...	110	... קְוִיךְיַ...	81
... וּוּעַן פֿאָרְמָאָגְט...	111	... אַין וּוּלְדָלַל...	82
... נִיט אַנְדְּרָאַש...	111	... מְדַאְרַף דָאָך...	82
... פָאָר דִיר מִין הָאָרֶץ...	112	... אָוּוֹנְטְ-פֿיְעָלָעַך...	83
... אַין גַּאֲלִיךְן גַּעֲבָלְטָעַר...	112	... אַ טְרָאָפְּלָעַל...	83
... מְיַיְנַע הָעַלְעַ יְוָגָעַ...	113	... דִי וּוּאַלְקְנָדְלָעַ...	84
... מְיַיְנַע טְרִיטַ...	113	... אֹויַ, מָאָמְנִיְזָוָן...	86
... דָאָס גְּלִיְפֿיְעַרְ	114	... בַּיְ דָעַר אֲזִיעָרַע נָאָרָאָטַש	87
... צְעַפְּפַנְט אָוּמָגְעִירְכְּט...	114	... דִי פְּלִיעַשְׁתְּשָׁעַנְיִיצְעַר רָאָבְנָעַס	88
... דָעַר אָוְנְטְרָשִׁיְידַט...	115	... כְּהָאָבַ לִיבַ דִי שְׁטִילְקִיטַ...	89
... דַו וּוּסְטַ...	115	... כְּלָעָרַן זִיךְ אַין סָעַלַ...	90
... דָו פֿרְעָגְסְטַ מִיךְ גָּרוֹנִישְׁטַ...	116	... כְּהָאָבַ גַּרְאָדָעַ לִיבַ...	91
... עַפְּעַס עַנְלָעַכְעַס...	116	... דָאָס גָּאָלַד...	91
... זָאָל רְעַגְעַנְעַן...	118	... עַס האָט אָזִוי גַּעַוְוִילְדָעַוּעַט...	92
... פְּרִיעַס פֿיְגָעַלְעַךְ	118	... פָאָר דַעַם...	92
... אַלְאָאָק דִיר...	119	... סְפְּלִיאִיצְט אַין טִיפְּוּ יִמְ...	93
... כְּחָאָב נִיט גַעַזְעַן...	121	... דִי בְעַג...	93
... רִיעְזְעַלְעַ...	121	... דָאָס פְּוִיכְקָע וּוּאַלְקָנוּ...	94
... פָאָר...	122	... אַין רַעֲכַטַן זָוְמָעַר	94
... דִי בְּאָנוֹק...	122	... נִיט קוּק...	95
... מִיט שְׁגַעַלְעַ טְרִיט	123	... דַעַם זָוְמָעַר אַוִיסְגָעֻוּעַ...	96
... אַיךְ מְסָרְ דִיך...	124	... בַּיְ הָעַלְעַר לְאַמְפְּ-שִׁין...	96
... אַ שְׁטוּרַי פָוּן זָוְגַןְ...	127	... אַין שְׁוֹרְשָׁעַנְדִיקְוָן אַסְעַנְיוֹאָלַד	97
... יָאָרָן, יָאָרָן מְנַעַן...	129	... אַין אַוְנוֹט...	98
... בָּאָגְיָעַן...	130	... בִּינְגָאָכְט...	99
... אַיךְ בֵּין זִיךְ מְודָה...	131	... לְעַם דִי גַּאֲלִיצְיְנָעַר...	100
... וּוּעַן אַיךְ וּוּאָלָט...	132	... אַ שְׁנִי אַ וּוּאָרָעְמָעַר...	101
... אַ חֲכָם דָאָס בְּלוּיעָרְל...	133	... זָאָג, וּוּמְעָנוּ סְפִּוּ נָאָכְגַּיְז...	101
... אַ וּוּיְלָעַ זָאָל...	134	... דִי מְעוֹעַ-גַּעַשְׁרִיְעַן	103

157	דער קלוגער זונ	134	מיין פאנצער
158	דער סימן	134	עס רינגלט זיך...
159	דאס לידעלע אינגןגן	135	און קומען...
161	מעין סגל	135	די טראפ
163	איין זיך, איין זיך...	136	אצינד...
163	אייך לייענען...	136	אויף יגענעם הצלחה...
164	קיין ברעל וווערדע...	137	וואס הערט ניט אויף...
164	די דרייבנע עסקים...	137	עס שלעט דאס פערד...
165	זאל זיך ואליגערן...	138	אויפסנוי...
165	וויל אייך ניט...	139	א חלום
166	איין וויסן וויבטער-וואולד...	139	אוויפיל...
167	סאיין מיט גארבנישט...	140	בי לעצטן...
168	כ/קער אום זיך...	140	ווי דו זעט...
168	מיין צימער...	141	פארוואס...
169	שילדקרoit, ניין...	141	א ווונק אים טו...
169	אן אויפעה...	142	מיט ניגער...
170	אווזאי וואלאט...	142	...55
171	אָאָ פֿאָרְדְּרָאָס...	143	א צ'גא...
172	עס גוינט...	143	מיין טיעערע מאמע...
172	בי מיר...	144	אין גאלדן מולטערל...
173	האסט אַרְוִיסְגֶּעֶרְיסְּן...	145	קומט אַרְיִינְגַּעַט, קינדרעד טִינְגַּע, בְּדוֹרוֹעַ
173	פֿוֹן זָאָגָעָן...		
174	דו גְּנְבָּעָס...	147	אין סָאָסְגָּאוֹן בָּאָר
175	וועט מער שוין...	148	דער קָאָרְשָׁנוֹבִים
175	נייט האָרְצִיכִיט...	149	פִּילִיקָע
176	ווען סְשָׁלָאָגָט אַ קוֹאָל...	151	נא שויין, נא שעדר...
176	ווען דו וואָלְסְט...	152	שוין אַנְגָּעָדְרָוְלְט...
177	די יַאֲדָעָלָעַ...	152	די ווילדע פְּעַדְעָרַן
177	ווען איין אַוּוָנט...	153	אונְדוֹעָרְ קָאָץ
178	אַ סּוֹף...	154	דאָס קָאָפְּרִיזְגָּעַט יַיְנְגָּעַלְעַ
179	דער ברײַיטָעַ וּוּסְגַּעַטְיִיךְ...	156	בִּים יִם
179	ווען פֿוֹן מיין בלְיַיק...	157	די שׂוֹיְעַלְעַךְ

